

HET VERHAAL VAN ABELE

Een uniek grensdorp

MAARCH i.s.m Uforce + I.L.V.O.

COLOFON

MASTERPLAN ABELE

Einddocument

Mei 2024

i.k.v. Raamovereenkomst DNA van het dorp

in opdracht van:

Stad Poperinge

Grote Markt 1

8970 Poperinge

Provincie West-Vlaanderen

Plattelandsloket West-Vlaanderen

Koning Leopold III-laan 41

8200 Sint-Andries

opdrachthouder:

MAARCH

PUBLIEKE RUIMTE, LANDSCHAP, STEDENBOUW

Belpairestraat 31

2600 Berchem

t: +32 479 98 11 57

e: info@maarch.eu

www.maarch.eu

i.s.m.

UForcE/Createlli

Lange Winkelhaakstraat 26

2060 Antwerpen

t: +32 3 225 51 66

e: info@createlli.com

www.createlli.com

ILVO

Burg. Van Gansberghelaan 92 bus 1

9820 Merelbeke

t: +32 9 272 25 00

e: ilvo@ilvo.vlaanderen.be

www.ilvo.vlaanderen.be

©MAARCH, UForcE/Createlli, ILVOw
tenzij anders vermeld. Het blijkt niet
altijd evident te zijn de juiste auteur(s)
van alle beelden te achterhalen. Er is
oprecht gepoogd elke bronvermelding
zo gedetailleerd mogelijk op te
nemen. Mocht u de rechtmatige
eigenaar zijn van een beeld aarzel dan
niet om ons hierop te wijzen zodat we
samen kunnen bekijken hoe we dit
rechttrekken.

projectteam:

MAARCH

PUBLIEKE RUIMTE, LANDSCHAP, STEDENBOUW

Steven Geeraert

Rayan Al Ghareeb, Francesco Caratti,

Elisa Cavagnero

UForcE/Createlli

Jan Vincke

Balder Bongaerts, Anna Loveniers

ILVO

Lies Messely, Anna Verhoeve

experten:

Extern

Bart Dehaene (Architectenbureau Bart
Dehaene)

Stad Poperinge

Christof Dejaegher (Burgemeester),

Ingrid De Crock, Ben Desmyter, Dimitri

Durnez, Kenny Gevens, Ben Hamerlinck,

Ivan Vandekerckhove, Klaas Verbeke,

Bart Wemaere

Provincie West-Vlaanderen

Jan Leicher (Projectleider),

Christophe Boval, Karl Catteeuw, Emma

Depoorter, Kelly Gheleyns, Bern Paret,

Jonas Polin

Departement Mobiliteit en Openbare
Werken

Inge Feys

Vlaamse Milieu Maatschappij

Lies Verstraete

Ville de Boeschepe

Luc van Inghelandt (Burgemeester),

Sylviane Eliet

CCFI

Antoine Dupont, Emilie Hochart,

Gauthier Vancayzeele, Eric

Vanpeperstraete

Département du Nord

Elise Caron, Sullivan Herbert, Sebastien

Laleu, Romain Rogez

Noréade

Pierre Noyelle, Olivier Planckeel

INDEX

Abele is een klein grensdorp met een rijke geschiedenis, een levendig sociaal netwerk en een unieke ligging. Het heeft mogelijkheden om zich toekomstgericht te ontwikkelen tot een dorp waar de gemeenschap trots op kan zijn. Dit masterplan is het resultaat van samenwerking tussen de lokale overheid, experts en de bewoners van Abele, met als doel het creëren van een duurzame en bloeiende toekomst voor dit dorp.

Het belangrijkste uitgangspunt van dit masterplan is de erkenning van Abele's sterktes. Gelegen aan de grens tussen twee landen, heeft dit dorp een unieke culturele identiteit en een charme die zowel bezoekers als bewoners aantrekt. Het is onze overtuiging dat deze unieke ligging een hoofdrol kan spelen voor de gemeenschap. Dit masterplan stelt ambitieuze maar haalbare doelen om Abele een duurzame toekomst te geven tot een dorp waar mensen elkaar willen ontmoeten.

Het zal de aandachtige lezer opvallen dat Callicannes dat, net als Abelestatie, als 'satelliet' van Abele fungeert, binnen dit document slechts sporadisch ter sprake komt. Voor Callicannes werd in het verleden reeds een sterk masterplan¹ en een sterke visie ontwikkeld. Uit het onderzoek blijkt dat er geen enkele reden is om deze visie terug in vraag te stellen. Beide documenten zijn complementair en vullen elkaar aan.

VOORWOORD

I_AANLEIDING TOT DE OPDRACHT

- I.1_DNA VAN HET DORP
- I.2_TWEE OPDRACHTGEVERS
- I.3_VISIE OP DORPSSTRATEGIEEN

II_AANPAK

- II.1_PROCESVERLOOP

III_DORP ALS OPGAVE

- III.1_RUIMTELIJKE SITUERING I
- III.2_RUIMTELIJKE SITUERING II
- III.3_PLANOLOGISCHE TOETSING
- III.4_VOORONDERZOEK
- III.5_ABELE: ÉÉN DORP

IV_AMBITIES VOOR DE TOEKOMST

- IV.1_EEN VERKEERSVEILIGE DORPSKERN
- IV.2_EEN DORP VOL ONTMOETING
- IV.3_EEN BELEEFBAAR LANDSCHAP

V_DORPSAGENDA

1. MAAT-ontwerpers, Masterplan herbestemming grenspost en zone Callicannes, 2018. Consulteerbaar via [https://www.qualicanes.eu/nl/portail/380/mediatheque/38993/masterplan-callicannes-2018-rapport-finaal-rapport-finaal-partons-2-0-maat-ontwerpers.html](https://www.qualicanes.eu/nl/portail/380/mediatheque/38993/masterplan-callicannes-2018-rapport-final-rapport-finaal-partons-2-0-maat-ontwerpers.html)

Zicht op Abele
bron: <https://westhoekverbeeldt.be/>

VOORWOORD

voorwoord burgemeester

Dorpen staan op een kantelpunt. En dat beseft de provincie West-Vlaanderen. Ze wil werk maken van haar dorpen en actief op zoek gaan naar het DNA van het dorp. Ze biedt daarom bureaus en lokale besturen de kans om ambities om te zetten in masterplannen, en vervolgens ervoor te zorgen dat masterplannen niet in de kast belanden. We steunen daarom 4 ontwerpteams, om elk 4 dorpen aan een masterplan te helpen, afgerond tussen 2021- 2024. Met als voorwaarde dat zo'n plan gedragen wordt door meerdere besturen en bovenal door de dorpsbewoners zelf.

Ook Abele staat immers voor uitdagingen. Het is een dorp met soms twee gemeenschappen en twee beheerders, een dorp doorsneden door een belangrijke route, een dorp op zoek naar een plein, een dorp met bloeiende feesten en een goeie school die gekoesterd moeten worden. Het is een grensdorp dat wat veraf ligt, maar toch dichterbij dan je denkt.

Het dorp Abele bood ook de oplossing voor veel van die uitdagingen. Het was een plezier om een jaar lang met iedereen te spreken en samen na te denken over fietsverbindingen, over voor- en nadelen van elk scenario, over pleinen en locaties, om Fransen en Belgen samen te brengen. Dat lukte door af te stappen in de dorpskern en daar te bekijken hoe we iets kunnen aanpakken. Misschien even belangrijk als dit boekwerk, is dat we ook elkaar gevonden hebben om samen te werken. Niet alles zal snel worden gerealiseerd, soms is het wachten op de juiste projectoproep of op een nieuwe investeringsgolf, maar we kennen elkaar nu beter en weten ook waar we naartoe willen met Abele.

En als u hier doorbladert, weet u dat ook!

Bart Naeyaert, gedeputeerde Provincie West-Vlaanderen.

I_AANLEIDING TOT DE OPDRACHT

I.1_DNA VAN HET DORP

Dorpelijkheid

Begin 2022 werd in opdracht van de Vlaamse Bouwmeester een tentoonstelling georganiseerd in het centrum van Brussel met de opvallende titel 'Dorpelijkheid'. De aandachtige lezer zal hierbij ongetwijfeld opmerken dat het woord 'dorpelijkheid' en het afgeleide begrip, 'verdorpelijking', eigenlijk niet bestaan. Dit staat in contrast tot begrippen zoals stedelijkheid of verstedelijking die algemeen bekend zijn en waarmee in hoofdzaak een concentratie van diensten in een intensief bewoond gebied wordt bedoeld. Het woord 'dorpelijkheid' als titel voor een tentoonstelling en bijbehorende bundel¹ moet daarom in eerste instantie begrepen worden als een denkoefening en uitnodiging tot gesprek.

Hoe komt het dat dorpelijkheid als begrip zo vreemd in de oren klinkt terwijl dit niet het geval is voor het spiegelbeeld van dorpelijkheid, zijnde stedelijkheid? Het lijkt alvast te suggereren dat de voorbije decennia door planners, architecten, beleidsmakers... bovenmatige aandacht is besteed aan steden en processen van urbanisatie, terwijl dorpen vaak op de achtergrond bleven. Dit wordt bevestigd in enkele recente publicaties. In een speciale editie van het architectuurtijdschrift A+ rond dorpen, schrijft hoofdredactrice Lisa De Visscher dat opleidingen architectuur de voorbije decennia vaak zeer sterk gericht zijn geweest op stedelijke contexten, ondanks het feit dat grote delen van de bevolking nog altijd in dorpen, of op zijn minst regionale centra of peri-urbane gebieden leven.²

Ook vanuit politieke hoek wordt benadrukt dat dorpen en platteland niet over het hoofd mogen gezien worden. Eerder publiceerde de West-Vlaamse politicus Jeremie Vaneeckhout nog een boek met als veelzeggende titel: 'Vergeten Land. Waarom de politiek het platteland niet rechts mag laten liggen' waarin geclaimd wordt dat dorpen in Vlaanderen zich te weinig gehoord voelen door nationale politici in de hoofdstad. Ook door de Vlaamse Bouwmeester werd recent benadrukt dat dorpen en het uitwerken van een planmatige toekomstvisie voor dorpen in Vlaanderen te vaak achterwege is gebleven, wat meteen de aanleiding was om een tentoonstelling en bezoekersgids rond dorpelijkheid te organiseren.

Binnen deze hernieuwde aandacht moet ook deze opdracht 'DNA van het dorp' gesitueerd worden waarbij de provincie West-Vlaanderen doelbewust lokale besturen wil ondersteunen in het ontwikkelen van een toekomstvisie op kleine dorpen in de provincie.

Deze hernieuwde aandacht moet ook begrepen worden tegen een achtergrond van groeiende uitdagingen waar dorpen in diverse regio's in Vlaanderen, en andere ons omringende West-Europese landen, mee geconfronteerd worden.

Er is de gekende transitie waarbij het zogenaamde 'autonome dorp' verdwijnt. In dit autonome dorp waren een hele set van voorzieningen op het niveau van het dorp gesitueerd en werkten en leefden het merendeel van de inwoners ook in het dorp zelf. Een hoge mate van sociale cohesie was hiervan het natuurlijk gevolg. Dit autonome dorp heeft in hoge mate plaats moeten maken voor een dorp waarin voorzieningen en functies verdwenen en werkgelegenheid gesitueerd is buiten het dorp³. Naast deze transitie stellen zich ook een hele reeks van uitdagingen op gebied van biodiversiteit, verharding/ontharding, mobiliteit, droogte... aan onze dorpen waar in de toekomst antwoorden geformuleerd moeten worden.

Dorpen in West-Vlaanderen ondervinden dus sterke veranderingen en soms functieverlies: wegtrekken van middenstand en openbare diensten, ontwikkeling van appartementsblokken, nieuwe inwoners, sterkere vergrijzing, soms banale woonuitbreidingen. In het kader van haar plattelandsbeleid deed de Provincie West-Vlaanderen een oproep naar lokale besturen voor het ontwikkelen van visies op de toekomst van dorpen. De focus ligt daarbij op de identiteit van het dorp, en toe-eigening door bewoners en gebruikers, historische gelaagdheid, landschappelijke inpassing, kwaliteiten van de kern als woonomgeving, kortom het uitspelen van het unieke karakter van het dorp de ruimtelijke eigenheid van haar stedenbouw en architectuur, de typische kenmerken van het dorp, de historische gelaagdheid. Via participatie, verkenning en onderzoek wil men dit DNA (h)-erkennen en zo het dorp sterk en veerkrachtig maken voor de toekomst. Het eindresultaat is een masterplan dat de toekomstige ontwikkeling van het dorp stuurt met de nadruk op de eigenheid, landschappelijkheid en duurzaamheid.

Het stadsbestuur van Poperinge heeft zich kandidaat gesteld. Ze wil samen met de Provincie West-Vlaanderen en de lokale betrokkenen aan de slag om een toekomstvisie uit te werken voor het dorp Abele. Elk van de initiatiefnemers heeft zijn eigen redenen en ambities. Zij vormen de aanleiding voor de opmaak van het masterplan. In dit document wordt een algemene visie voor dorpsontwikkeling door het projectteam verfijnd op maat van Abele. De ambities van de verschillende betrokken partijen worden vertaald naar concrete acties die het dorp zowel ruimtelijk als sociaal ten bate komen.

Het onderzoek uitgevoerd in Abele toont aan dat ook dit dorp niet ontsnapt aan verschillende van de vermelde uitdagingen. Ook in Abele leven vragen omtrent mobiliteit, verdichting, groene ruimte, enz. Abele vormt hierop geen uitzondering ten opzichte van andere dorpen in West-Vlaanderen. Tegelijk is er een overduidelijke specificiteit van het dorp die ervoor zorgt dat deze bredere vraagstukken op een unieke manier lokaal vertaald worden. Deze specificiteit heeft zowel te maken met bepaalde ruimtelijke als sociologische kenmerken van het dorp.

1 De Cleene et al. (2022), *Dorpelijkheid*, Brochure bij Atelier Bouwmeester

2 De Visscher, L. (2020), Editorial, in: A+ 28

3 Ruimte (2013) *Van Autonomo Dorp tot Woondorp*, Interview met Frans Thissen

I.2_TWEE OPDRACHTGEVERS

Poperinge

De stad Poperinge stelde verschillende acties op voor Abele in hun *Dorpenplan 2021-2026*, dit is een beleidsplan ter versterking van het dorpsleven in Poperinge. In de opdrachtformulering werd een combinatie van ambities benoemd. Aan de kant van Frankrijk, in het dorp, is eind augustus 2022 het 'L'Abelle Vue' ontmoetingsplein officieel geopend. Hiervoor heeft Abele al een uitgebreid participatieproces doorlopen, waarbij bewoners talrijke initiatieven en concepten hebben voorgesteld. De ambitie is om het ontmoetingsplein uit te breiden naar de locatie bij Abeleplein 21-22. Daarnaast onderzoekt de stad de uitbreiding van het ontmoetingscentrum d'Hoge Schole. Ook wordt er overwogen om de wandel- en fietsverbinding langs de Vleterbeek verder te ontwikkelen.

In Abele zijn geen grote renovatiewerken gepland. Ongeacht de aard van de plannen, is dit een bijzonder complex dossier. De dorpskern van Abele wordt doorsneden door een zogenaamde 'gemene weg': voor de helft in beheer van het Franse Département du Nord en voor de andere helft in beheer van de Vlaamse overheid, Agentschap Wegen en Verkeer. Een belangrijke uitdaging hieraan gekoppeld, vormt het grensoverschrijdende vraagstuk van riolering en waterafvoer.

Deze diverse ambities kunnen nu via het DNA Masterplan worden onderzocht in combinatie met de mogelijkheden voor ruimtelijke ontwikkeling.

Provincie West-Vlaanderen

Het provinciaal dorpenbeleid werd opgestart in 1995 met een grootschalig dorpenonderzoek in de Westhoek. Uit dit onderzoek en de ervaringen die opgebouwd werden in de laatste vijftientig jaar bleek dat dorpen leefbaar zijn als ze veerkrachtig en toekomstbestendig zijn. Veerkrachtige dorpen zijn dorpen die hun kracht halen uit hun unieke karakteristieken en hun identiteit, waar gewerkt worden aan het wonen en de woonomgeving in de meest brede zin van het woord en waar vooral ook een coherente en gedragen visie ten de grondslag ligt.

DNA van het Dorp is het speerpuntprogramma van de Provincie West-Vlaanderen voor het dorpenbeleid 2020-2025. De Provincie wil hiermee lokale besturen helpen om ontwikkelingen in kleine dorpskernen in goede banen te leiden. Ruimtelijke instrumenten zoals herzieningen van het Gemeentelijk Ruimtelijk Structuurplan (GRS), het opstellen van een Ruimtelijk Uitvoeringsplan (RUP) voor het dorp of de bescherming van een dorpszicht, vragen om een visueel, goed onderbouwd masterplan waar iedereen zich achter kan scharen: zowel bewoners, bestuurders als experts.

Voor de Provincie is het belangrijk om ook tegemoet te komen aan de ambities van het lokale bestuur en een breed draagvlak te creëren in het dorp. De identiteit van het dorp dient voor hen verder versterkt en in de kijker gezet te worden. Het ontrafelen van dat DNA is een belangrijke voorwaarde voor het succesvol uitwerken van het masterplan. Voor de provincie is een belangrijk vraagstuk hoe omgegaan kan worden met de uitbreidings- en verdichtingsdynamiek vertrekkende vanuit het DNA van het dorp.

Specifiek voor Abele heeft de provincie ook als ambitie de missing link van het wandelpad langs de Vleterbeek te onderzoeken. Deze nieuwe groene corridor kan deel uitmaken van een meer fijnmazig wandelnetwerk met extra knooppunten.

II.1_VISIE OP DORPSSTRATEGIEËN

Op maat van het dorp

Net als onze steden, krijgen dorpen te maken met een heleboel uitdagingen. Maar deze zijn van andere aard en vragen om een andere aanpak. Een aanpak die wezenlijk verschilt van stedelijke strategieën, die vaak worden gedownsized om toegepast te worden op dorpen maar in de kern de specifieke plattelandsbenadering missen. De opmaak van een DNA masterplan vraagt in de eerste plaats om met een open blik te kijken naar wat het dorp Abele betekent in de West-Vlaamse context en in zijn eigen omgeving.

Elk dorp heeft een eigenheid, die bepaald wordt door ligging en geschiedenis. Of het nu gaat om de straatpatronen, de waterbouwkundige structuur of de lokale handelsactiviteiten, elk dorp heeft zijn eigen geschiedenis en identiteit. Daarnaast is het belangrijk om te erkennen dat het dorp zoals beschreven door Cyriel Buysse, waarbij het leven zich voornamelijk rond de kerktoeren afspeelde en het dorp een sterke functionele relatie had met het omliggende land, anno 2023 niet meer bestaat. Deze platitude is niet van tel voor elk dorp in Vlaanderen maar er is wel degelijk een evolutie waarneembaar in de mate waarin dorpsbewoners zich uit het dorp verplaatsen om bijvoorbeeld te werken. Vandaag verplaatsen de meeste inwoners van een doorsnee Vlaams dorp zich bijna dagelijks in de ruimere regio errond. De dorpsgrenzen zijn uitgerafeld, de link met de activiteiten in het buitengebied zijn kleiner, en de woon-, werk- en ontspanningspatronen zijn versnipperd.

Daarom stelt zich voor elk dorp de volgende vraag: 'Welke toekomst wensen we voor dit dorp?' Voor het antwoord op deze vraag moeten we de ambities scherpstellen en 'het unieke verhaal van het dorp' ontrafelen. Elk dorp heeft zijn eigen uniek historisch en actueel verhaal. Dat maakt het identificeren van het lokale DNA onontbeerlijk want elk toekomstnarratief dient geschreven te worden op maat van het dorp in kwestie. Tenslotte is het belangrijk dat nagedacht wordt over de manier waarop gewerkt kan worden aan de toekomst.

Bij de ontwikkeling van elke dorpsstrategie zijn er voor ons een aantal algemene principes:

Groei is niet dé oplossing

Bij de ontwikkeling van de dorpsstrategie moet rekening gehouden worden met de verschillende maatschappelijke uitdagingen die afkomen op de dorpen. De bevolkingsprognoses voor komende jaren tonen dat er een miljoen inwoners in Vlaanderen zal bijkomen. Omgerekend betekent dit dat 330 000 extra woningen nodig zullen zijn om deze groei op te vangen. Mits een doordacht locatiebeleid en slimme verdichting kan er ook in dorpen plaats gemaakt worden om deze bevolkingsgroei op te vangen. Er is in elk dorp een kwaliteitsslag mogelijk die niet steevast via klassieke verdichtingsprojecten gerealiseerd hoeft te worden. Via 'verluchtingsprojecten' kan de openheid en de druk op het dorp gevrijwaard worden.

Niet alle dorpen lenen zich namelijk tot verdichting of uitbreiding. Groei mag ook niet ingezet worden als dé oplossing voor andere maatschappelijke kwesties die op de dorpen afkomen zoals de zorgopgaven in het kader van de vergrijzing, lokale economische veerkracht, duurzame mobiliteit, overstap naar herbruikbare energiebronnen, klimaatrobuuste maatregelen en niet op zijn minst het behoud van open ruimte. Een grote uitdaging is om de eventuele groei niet enkel te enten op kwantitatieve groei.

Het landschap definieert mee het dorp

De dorpsidentiteit wordt voor ons niet enkel bepaald door de bebouwde omgeving. Het is een samenspel van de omliggende open ruimte en de fijnmazigheid in de kern, een samenspel van sociale netwerken. Wonen in een dorp stond vroeger gelijk aan wonen bij het landschap. Vandaag zijn dorpen vaak afgesneden van hun omliggende landschappen. Beken worden verwaarloosd en verborgen. Vergezichten naar het landschap slibben toe. Paden vanuit de dorpskern naar de natuur zijn moeilijk traceerbaar. Zelfs de woningen richten zich met hun achtergevel naar het landschap. Dit onevenwicht dient in het kader van het onderzoek naar het DNA van het dorp ook bijzondere aandacht te krijgen van ons team.

Dorpen maken we samen

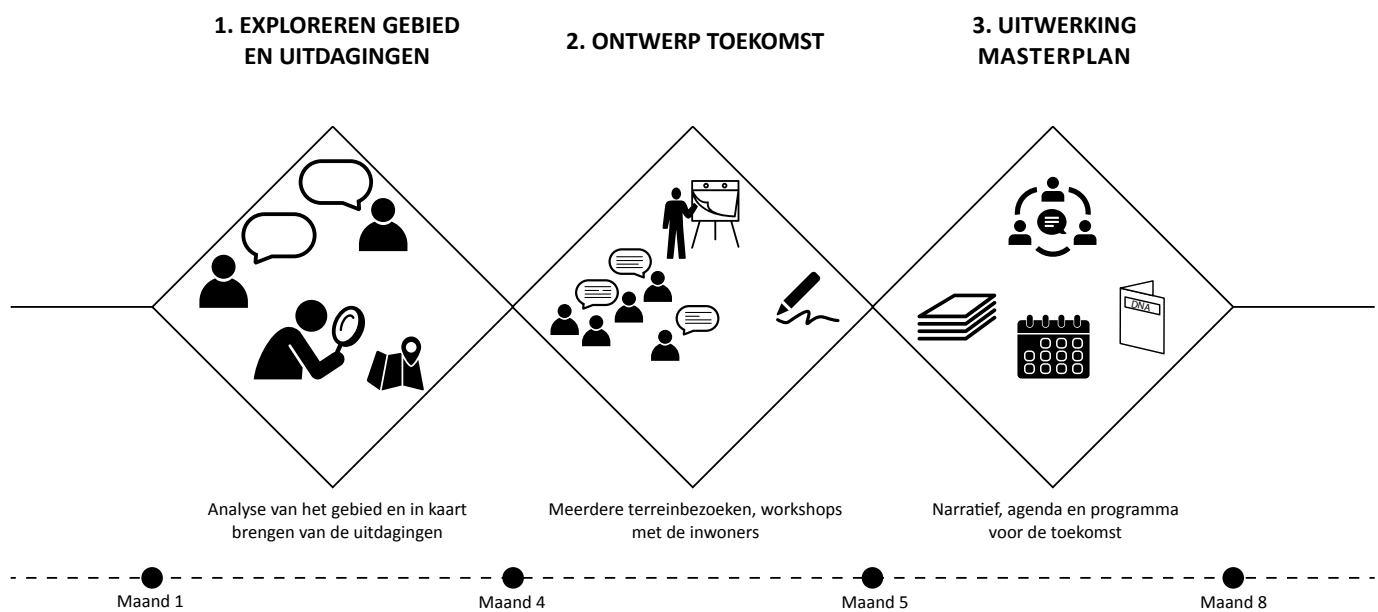
De toekomst van dorpen wordt niet alleen bepaald door ruimtelijke ingrepen. Deze gaat voor ons hand-in-hand met de sociale dynamiek. We ambiëren een masterplan dat meer is dan een verzameling van ruimtelijke beelden en ruimtelijke projecten. We willen toewerken naar een sociaal-ruimtelijk narratief dat gedragen wordt door de lokale bewoners en stakeholders en de basis vormt voor acties van bewoners, organisaties of het bestuur. Een uitdaging is om dorpsbewoners mee te nemen in het zoeken naar een evenwicht tussen het verleden, heden en de toekomst. In dit proces is het bijzonder belangrijk aandacht te hebben voor de erkenning van de historiek van het dorp en lokale sociale dynamiek. We zien het verleden als een springplank en het mag geen stomp worden. We willen niet blijven hangen in het ideaalbeeld van een pittoresk dorp, maar moeten samen met de dorpsbewoners op zoek gaan naar een nieuwe betekenis. Samen willen we bouwen aan een toekomstig narratief dat de basis kan vormen om samen aan de slag te gaan (= dorpsagenda).

II_AANPAK

II.1_PROCESVERLOOP

Een belangrijke opgave was om zo veel mogelijk stakeholders mee te nemen in het onderzoek. Een bijzondere opgave was het betrekken van verschillende Franse stakeholders waaronder niet alleen de inwoners van het Frans deel van Abele maar ook vertegenwoordigers van administraties en bestuurders uit Frankrijk. De opmaak van het masterplan is vormgegeven als een dynamisch en collectief leerproces waarin samen met de inwoners, verenigingen, overheden en experts uit Vlaanderen en Frankrijk een verhaal wordt ontwikkeld over de kwaliteit, de dynamiek en de toekomst van het hele dorp. Alle stakeholders zijn actief betrokken geweest in elke stap van het onderzoek.

Samen zijn we op zoek gegaan naar de ziel van het dorp van vroeger, vandaag en in de toekomst. Vanaf de start van het onderzoek hebben we ingezet op interactieve kennisverzameling, participatie, tacit-knowledge en kennisoverdracht. Deze methodiek maakt niet enkel verschil in het proces en de verkregen inzichten, maar ook de resultaten worden een breder gedeeld goed en een voortschrijdend inzicht. Essentieel in onze aanpak is dat het DNA van het dorp is blootgelegd via een breed en participatief sociologisch vooronderzoek. Dit vormde samen met de opgave vanuit de opdrachtgevers de input voor de scope van het masterplan. Via collectief ontwerpend onderzoek werd er actief gezocht naar oplossingen/ scenario's voor de thema's die men wilde aanpakken. Het ontwerpteam was hierbij facilitator en expert.

Het projectproces verliep in drie grote fases:

1. *Exploreren gebied en uitdagingen*

In deze fase verzamelden we niet enkel kennis van de ruimtelijke en fysische structuren en patronen, maar verkregen we ook inzicht in de socio-economische en demografische kenmerken van het dorp en de aanwezige sociale infrastructuur. In de eerste fase van de ontwikkeling van het DNA masterplan voor Abele is via interviews en groepsgesprekken met bewoners en sleutelactoren een dorpsanalyse uitgevoerd. Tijdens deze dorpsanalyse werd gezocht naar het ware DNA van Abele en welke plekken hierin een prominente rol spelen.

2. *Ontwerp toekomst*

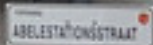
Op een eerste dorpsklap is toegewerkt aan een gedragen visie en scoping voor de dorpsagenda. Op werksessies met bestuurders, administraties en inwoners uit Frankrijk en Vlaanderen presenteerden we het resultaat van het DNA onderzoek en verkenden we de thema's die moesten aangepakt worden. Op bestuurlijk en ambtelijk vlak werd onderzocht rond welke thema's samenwerking nodig en mogelijk is. Met bewoners verkenden we een aantal toekomstscenario's voor het dorp.

3. *Uitwerking masterplan*

In deze stap werden een aantal thema's door het projectteam ontwerpend onderzoekend verkend. Voor de aanpak van de mobiliteit werd een tweede grensoverschrijdende workshop georganiseerd om de uitgangspunten af te stemmen. Tijdens een afsluitende dorpsklap werden de resultaten voorgesteld en aangevuld. Het eindresultaat is dit masterplan bestaande uit een uitgewerkte visie voor drie belangrijke thema's die spelen in het dorp.

III_DORP ALS OPGAVE

III.1_RUIMTELIJKE SITUERING I

Abele heeft een unieke ruimtelijke ligging. Het ligt op de grens van Vlaanderen en Frankrijk. Het bestaat uit een Vlaams en Frans deel. Op Vlaams grondgebied is het een deelgemeente van Poperinge. Over de grens in het Franse deel van het dorp maakt Abele deel uit van de gemeente Boeschepe. Het ligt centraal in de ruit tussen het Vlaamse Poperinge en Watou en de Franse dorpen Boeschepe en Steenvoorde. Ten zuiden van het dorp ligt de N38, ook wel bekend als de Frans-Vlaanderenweg. Deze verbindt de verschillende kernen.

Poperinge

N38

Boeschepe

10Km

III.2_RUIMTELIJKE SITUERING II

De centrale woonkern van Abele bestaat uit vier straten Abeleplein, Trappistenweg, Abeelseweg en Abelestationstraat die een kruis vormen binnen een agrarisch landschap. Verspreid binnen het agrarisch landschap liggen verschillende grotere boerderijen en hoeves. De centrale kern heeft twee aanhangsels Abelestatie en Calicannes met verschillende economische activiteiten. Aan de rand van het dorp liggen Eethuis De Hanekamp en het bedrijf RFN.

Het dorpje telt ruim 600 inwoners, waarvan een honderdtal Fransen. Zowel Abeleplein als Abelestationstraat vallen samen met de landsgrens, zodat de huizen aan beide kanten van de straten op een ander grondgebied liggen. Het meest herkenbare landmark in het dorp is de Onze-Lieve-Vrouw Onbevlekt Ontvangenkerk. Het is een van de vele voorbeelden van de Frans-Vlaamse verstrengeling. De kerk staat centraal in het dorp op Frans grondgebied, maar de erediensten worden door het Bisdom Brugge geregeld.

CALICANNES

0 m 100 m

1Km

Trappistenweg

Abeelseweg

De Hanekamp

400m =
5 min. wandelen

800m =
10 min. wandelen

RFN

kerk

Abelestationstraat

Abeleplein

ABELESTATIE

2Km

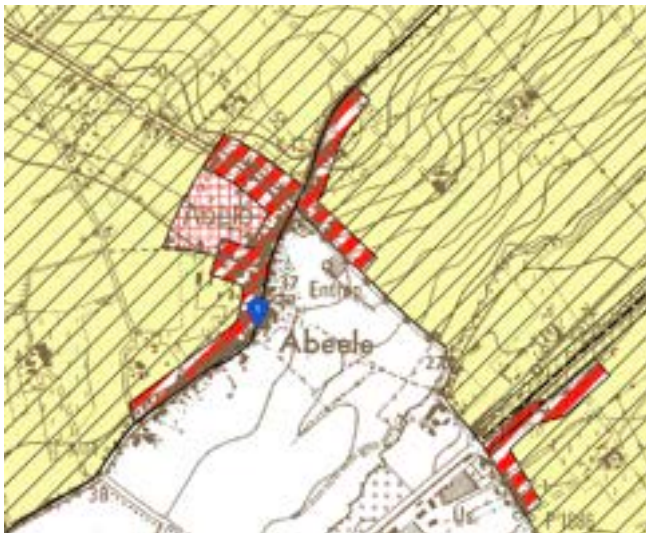
3Km

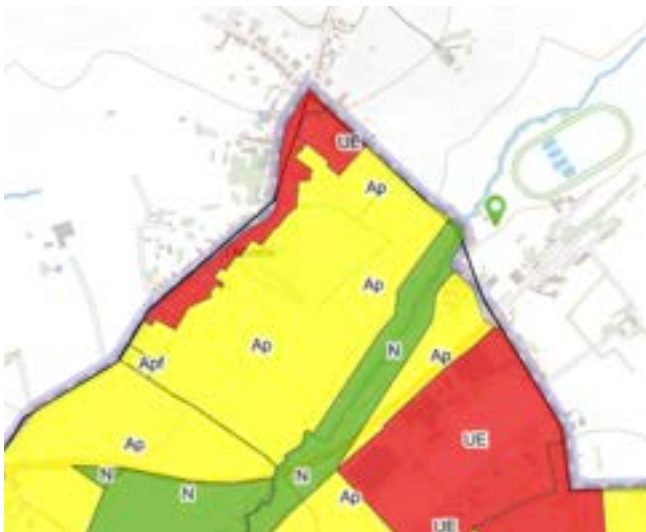
III.3_PLANOLOGISCHE TOETSING

Het gewestplan duidde in 1979 de bebouwing langs de vier assen en een deel van de bebouwing in Abelestatie aan als 'woongebied met landelijk karakter'. Ook de Franse bebouwing in de dorpskern is bestemd als woongebied. In Vlaanderen ligt nog een niet aangesneden 'woonuitbreidingsgebied'. Aansluitend aan de dorpskern en ter hoogte van Abelestatie is er in Frankrijk een 'zone voor economische activiteit'.

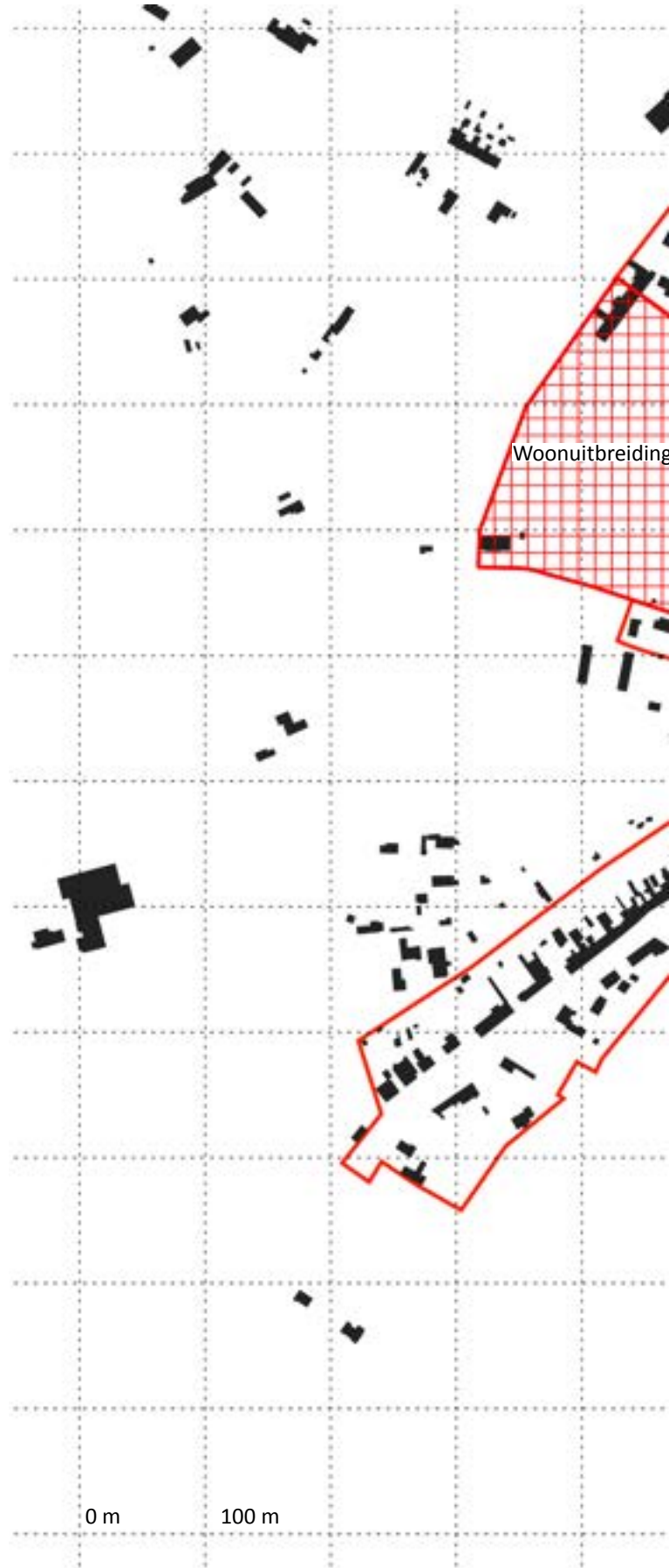
Het omliggend gebied werd grotendeels ingekleurd als 'landschappelijk waardevol agrarisch gebied'. In deze zone liggen een aantal (zonevreemde) woon- en bedrijfsgebouwen ter hoogte van Abelestatie. In Frankrijk is de vallei van de Vleterbeek ingekleurd als 'natuurgebied'. Een zone langs de Frans-Vlaanderen weg is aangeduid als 'Reservatie- en erfdienstbaarheidsgebied'.

Gewestplan
bron: <https://www.geopunt.be/>

bron: <https://www.geoportail-urbanisme.gouv.fr/>

III.4_VOORONDERZOEK

Aanpak

Om beter zicht te krijgen op de betekenis, het DNA van Abele werd informatie verzameld via literatuur, interviews en groepsgesprekken (focusgroepen). De dorpsanalyse werd uitgevoerd doorheen de maanden februari, maart en april 2023. Aan de stad en de provincie werd gevraagd een lijst door te geven met contactpersonen die Abele door en door kennen, en die een basisrepresentatie kunnen geven van de verschillende leeftijden, verenigingen en perspectieven. Deze lijst met contactpersonen vormde het vertrekpunt om deelnemers te vinden. Op het einde van elk gesprek werd verder nagevraagd of men nog bijkomende personen kon aanraden om in deze dorpsanalyse te betrekken. Via deze methode – ook wel sneeuwbal selectie genoemd – waarbij gestart wordt met een klein deel van de doelpopulatie die doorheen het onderzoek de groep steeds groter wordt [Biernacki, P., & Waldorf, D. (1981). Snowball Sampling: Problems and Techniques of Chain Referral Sampling. *Sociological Methods & Research*, 10(2), 141-163.]. Tijdens de dorpsanalyse werden gesprekken gevoerd met geboren Abelenaren en recent aangelande Abelenaren, vertegenwoordigers van de parochie, oudercomité, bewonersplatform, Chiro leiding, landbouw, kinderen, de schooldirecteur maar ook aan ambtenaren van de stad Poperinge, de provincie West-Vlaanderen en hun tegenhangers in het Franse deel, de gemeente Boeschepe en de intercommunale CCFI. De meeste interviews vonden plaats in Abele zelf, enkele werden online georganiseerd.

Op zoek naar de betekenis van Abele werd de uitgangsvraag: ‘Wat maakt Abele tot Abele?’. In de bijvragen werd zowel op zoek gegaan naar plaatsen met een specifieke betekenis alsook naar het ruimere DNA. Een grote luchtfoto van Abele vormde het vertrek- en referentiepunt van elk gesprek. Daarbij was de algemene uitgangsvraag: ‘Welke plaatsen maken – volgens u - Abele tot Abele, welke plaatsen zijn van belang?’. Specifiek werd gevraagd om plaatsen van ontmoeting, trots en verbeterpunten aan te duiden op de luchtfoto. Vaststelling is dat een aantal zaken die Abele typeren niet vasthangen aan één specifieke plek, maar geven wel vorm aan het specifieke DNA van Abele. Verhalen over een verleden tijd, die nu dan bijvoorbeeld niet meer zichtbaar zijn, maar wel in het collectief geheugen een plaats hebben.

In de eerste fase van de dorpsanalyse werd in totaal werd met **xx personen** in gesprek gegaan tot het punt waarbij bijkomende interviews en focusgroepen, nauwelijks nog tot nieuwe informatie of inzichten leidde [Guest, G., Bunce, A., & Johnson, L. (2006). How Many Interviews Are Enough?: An Experiment with Data Saturation and Variability. *Field Methods*, 18(1), 59-82.]. Op de Dorpsklap 1 werden de inzichten ook nog eens voorgesteld en afgetoetst, wat geleid heeft tot nog een verdere verfijning van de inzichten.

Personages

Om de resultaten uit het vooronderzoek te synthetiseren en presenteren, maakten we gebruik van gebruikerspersonages.

“Personages zijn geen echte mensen, maar ze vertegenwoordigen hen gedurende het ontwerpproces. Het zijn hypothetische archetypen van daadwerkelijke gebruikers. Hoewel ze denkbeeldig zijn, worden ze met aanzienlijke nauwkeurigheid en precisie gedefinieerd. Eigenlijk “verzinnen” we onze personages niet zozeer, maar ontdekken we ze als bijproduct van het onderzoeksproces. We verzinnen echter wel hun namen en persoonlijke details. [Cooper, A. (2004). The inmates are running the asylum. Boston: Safari.]”

Een gebruikerspersonage is een representatie van de doelen en het gedrag van een groep gebruikers, gebaseerd op empirisch onderzoek [Catana, C., Debremaeker, I., Szkola, S. & Williquet, F. (2021). The community of practice playbook. Brussels: Joint Research Centre]. Een personage vertegenwoordigt geen individu, maar staat voor een groep mensen die zich binnen een specifieke context op een bepaalde manier gedragen. Een personage biedt inzicht in waarom mensen bepaalde acties ondernemen en kan ingezet worden als hulpmiddel voor ideevorming en voor het ontwerpen van oplossingen. Personages dragen bij aan het opbouwen van empathie en zorgen ervoor dat de focus op echte menselijke behoeften blijft liggen [Grudin, J. & Pruitt, J. (2002). Personas, participatory design, and product development: An infrastructure for engagement. PDC'02, pp. 144-161.].

De personages voor de dorpsklap in Abele werden gecreëerd op basis van het vooronderzoek, waarbij een aantal fictieve persoonlijke details worden toegevoegd om de persona levendiger te maken en meer context te bieden voor het begrijpen van hun meningen. Voor elke plek uit het dorp die we in het vooronderzoek hebben geïdentificeerd, laten we de personages aan het woord. Hierbij besteden we aandacht aan hoe zij deze plek ervaren, wat volgens hen goed is aan de plek en wat ze denken dat er beter kan. Voor elke geïdentificeerde belangrijke plek laten we de personages met elkaar in gesprek gaan en identificeren op basis hiervan de grootste uitdaging of kans voor deze plek in het dorp.

Emiel (12 jaar)
gaat naar school in Abele en doet dit jaar zijn plechtige communie in de kerk.

Oscar (19 jaar)
is al sinds zijn 7 jaar lid van de Chiro, geeft leiding aan Emiel en studeert tijdens de week in Gent.

Sabine (38 jaar)
is geboren en getogen in Abele. Ze is de mama van Emiel en is ook actief in het oudercomité van zijn school.

Julien (63 jaar)
is lid van het feestcomité en is zelf nog naar school geweest in de jongensschool waar nu de Chiro zit. Hij zat vroeger ook in het oudercomité.

Augusta (78 jaar)
is actief in het parochiaal team en geeft vormselcatechese aan Emiel. Ze trekt ook de seniorenwerking in het dorp.

GRENS

Abele is de grens of de grens is Abele.

Een groot deel van het DNA van Abele wordt getypeerd vanuit de eigenheid als grensdorp. Abele ligt niet gewoon in de directe nabijheid van de landgrens, zoals bij de meeste grensdorpen. Neen, in Abele ligt de landsgrens in het midden van de belangrijkste dorpsstraat, met als resultaat een Belgische en een Franse straatkant, met elk een eigen straatnaam respectievelijk Abeleplein en Rue de Cassel. De grens is gewoon deel van Abele, typeert Abele.

Abele altijd al een grensdorp.

De oudste kaart waarop de plaatsnaam Abele 'Abel' teruggevonden werd is een kaart uit 1703. Toen stond Abele dus al op de kaart. Het is een kaart van het Graafschap Vlaanderen 'La Flandre Francoise'.

Deze kaart uit 1703 werd gemaakt in opdracht van Lodewijk XIV. Frans-Vlaanderen of Zuid-Vlaanderen was toen een gedeelte van het historische graafschap Vlaanderen dat in de periode 1659-1713 werd afgestaan aan het koninkrijk Frankrijk, ten gevolge van de oorlogen van koning Lodewijk XIV. De opvallende lezer zal opmerken dat ook toen reeds een stippellijn doorheen Abele liep, een stippellijn die vermoedelijk verwees naar een administratieve grens van lagere orde.

Abele op de kaart van 1703 - zoom van kaart hiernaast/-boven

Graafschap Vlaanderen 'La Flandre Francoise'_Bron: Rijksmuseum Nederland - <http://hdl.handle.net/10934/RM0001.COLLECT.692340>

In historische documenten is pas echt sprake van een duidelijk grens sinds 1713, toen vanuit het Verdrag van Utrecht de grens tussen het Koninkrijk Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden door Abele werd getrokken. Zo kwam het dat ook op de beroemde Vlaamse Ferrariskaart uit 1777 het zuidelijke deel van Abele al niet meer afgebeeld is.

Abele midden in Frans-Vlaanderen.

Ruim 300 jaar gelden werd Abele een grensdorp. Echter was er eeuwenlang nauwelijks sprake van een echte grenswerking. Immers lag Abele midden in 'Frans-Vlaanderen', een grensoverschrijdende regio met een duidelijke regionale identiteit. Een regionale identiteit die uiting had in een gedeelde taal, 'het Vlaamsch', maar evenzeer in grensoverschrijdende huwelijken, professionele pendel, schoolpendel. Zo bleef de omgangtaal in Abele tot diep in de 20ste Eeuw 'Vloams'. Bestuur en onderwijs waren in Frans-Vlaanderen tot aan de Franse Revolutie Vlaams in een steeds meer

afwijkende regionale vorm. Zowel cultureel economisch als geografisch lag Abele midden in een sterk verbonden regio. Deze regionale identiteit was lang veel sterker dan de nationalistische identiteit.

Abele op de Ferrariskaart (1777)_Bron: geopunt.be

Harde grens vanaf midden 20ste eeuw.

De sterke ontwikkeling van de moderne natiestaten na de Tweede Wereldoorlog heeft een sterke impuls gegeven aan de integratie van grensgebieden binnen de eigen natiestaat [Thissen,

ONTMOETEN

F. & M. van der Meer, Dorpen in de grensstreek van de Westhoek. Leefbaarheid en sociale vitaliteit van grensdorpen vanuit het perspectief van jonge bewoners, Universiteit Amsterdam, 2013.]. Dit heeft ook in Abele geleid tot afnemende grensoverschrijdende interacties. Vooral door de versterking van de nationale taal, het nationale onderwijs, de nationale media en de nationale verzorgingsstaat raakten bewoners van grensgebieden sociaal en cultureel steeds meer nationaal gesocialiseerd en steeds minder gericht op de grensoverschrijdende regio. Zo verloren sinds 1973 de Fransen hun kindergeld wanneer hun kinderen in België naar school gingen. In deze periode vormde de grens een duidelijk barrière voor vrij verkeer van personen en goederen. De grens fungeerde echter ook als een brug waarbij de bewoners door samen te werken konden profiteren van de verschillen tussen België en Frankrijk. De grens had in deze periode dus duidelijk 2 gezichten, een barrière en een verbindende brug.

De grens vervaagt weer.

Sinds 1993 werd met het Verdrag van Schengen, een interne Europese markt gecreeerd met vrij verkeer van kapitaal, goederen, diensten en personen. Vanaf dat moment behorende dus ook beide delen van Abele weer tot één groot politiek en administratief geheel namelijk de Schengenzone van de Europese Unie. Samen met het wegvallen van de administratieve grens viel ook de nood voor een verbindende brug weg. Het is niet zo dat opeens weer grensoverschrijdend werd samengewerkt. Wel integendeel. Sommigen in Abele spreken dan ook van een veel meer verbonden dorp in de tijd van de sterke grenswerking, omdat Abelenaren toen echt samenwerkten. En parallel wordt naar het wegvallen van de harde grenswerking verwezen als naar het wegvallen van een reden van grensoverschrijdende samenwerking.

Het taalverschil vormt de grootste barrière.

De grensoverschrijdende projecten zorgende de voorbije decennia wel voor opnieuw een toenadering tussen de 2 delen van Abele. Gezien vanuit Europa Europese grensregio's aanzien worden als rolmodellen voor de Europese integratie. De Interreg projecten, zoals Partons 2.0 [<https://www.partons2-0.eu/>], hebben zeker bijgedragen tot een hernieuwde grensoverschrijdende samenwerking. Voor de generatie die opgegroeid is in de periode van harde grenswerking blijft vooral het taalverschil een heel moeilijk te overwinnen barrière. Tekenend voor het vervagen van de taalgrens is echter de aanwezigheid van steeds meer Franse kindjes in de dorpschool, en in mindere mate Vlaamse kindjes die de grens over in Frankrijk naar school gaan. De kinderen die nu schoollopen in Abele, ervaren taal al veel minder als een barrière.

Abele staat bekend om zijn bruisende verenigingsleven waar de Abelenaren elkaar ontmoeten. De Chiro, het feestcomité, het bewonersplatform, het oudercomité, het parochiaal team, de speelpleinwerking, het pensionaat, de oldtimervrienden, OKRA, Ferm, allemaal organiseren ze activiteiten in en voor Abele. Bovendien is er ook een grote doorstroom van de ene vereniging naar de andere. Mensen die actief waren in de Chiro, schuiven na een aantal jaren door naar het oudercomité, bewonersplatform of feestcomité. Het is ook op die activiteiten van de Abeelse verenigingen dat de Abelenaren elkaar ontmoeten, de verenigingen steunen elkaars inspanningen. Sinksenkermis is de kers op de taart voor alle verenigingen, een weekend vol activiteiten in Abele, van vrijdagavond tot en met dinsdagochtend in de vroege uurtjes. Sinksenkermis is bekend in heel Poperinge en trekt niet alleen alle Abelenaars, maar ook heel wat inwoners van Poperinge en Watou aan.

Het feestcomité plant jaarlijks een overleg met alle verenigingen om hun evenementen te kunnen plannen, zodat alles goed afgestemd is op elkaar en overlap kan vermeden worden. Het bewonersplatform maakt ook jaarlijks een kalender voor alle inwoners van Abele met een overzicht van alle georganiseerde activiteiten.

Voor de verstrenging van de GDPR-wetgeving werd contactinformatie van nieuwe inwoners gedeeld, met bijvoorbeeld de school, de Chiro, het parochiaal team. Zo konden de nieuwkomers welkom worden geheten werden ze uitgenodigd om hun kinderen naar de school of Chiro in Abele te sturen. Ook ontvingen de communicanten altijd een kaartje van het parochiaal team en kregen nieuwe gezinnen informatie over de speelpleinwerking en kinderopvang. De verschillende verenigingen geven aan dat de wijziging in wetgeving die vlotte doorstroom en het warme welkom bemoeilijken, maar gaandeweg gaat men op zoek naar alternatieven om dit toch te kunnen blijven waarmaken.

In het dorp zijn er 4 belangrijke plaatsen waar Abelenaren van verschillende generaties elkaar ontmoeten: d'Hoge Schole, het Droomplein, de kerk en de school. Daarnaast wordt vaak verwezen naar Abelestatie, het Abeleplein, het Helleketelbos en de Vleterbeek als kenmerkende plaatsen.

ONTMOETINGSPLEKKEN

d'Hoge Schole

De oude jongensschool d'Hoge Schole ligt net buiten de dorpskern van Abele, maar is wel door veel Abelenars aanzien als het kloppend hart van het verenigingsleven. D'Hoge Schole is de plek waar mensen elkaar ontmoeten op de verschillende evenementen die worden georganiseerd. Het is ook een belangrijke plaats voor de jeugd, zowel voor de Chiro als voor de schoolkinderen die er naar de buitenschoolse opvang gaan.

Tot in 1918 werden alle onderwijs in Abele door Franse instanties georganiseerd, tot groeiende onvrede bij de Vlaamse Abelenaren. Men vond dat er dringend een oplossing moest komen voor de jongens uit de buurt. Op aandringen van het Commissariaat van het arrondissement leper werd uiteindelijk in 1918 een tussengemeentelijke school opgericht. De kosten verbonden aan de school werden door Watou en Poperinge gedeeld volgens het aantal leerlingen van iedere gemeente.

Sinds 1983 is de Chiro ingetrokken in het woonhuis van de schooldirecteur, nadat deze het huis had verlaten. De Chiro moest al langer uitkijken naar een nieuw gebouw omdat het oude stationsgebouw dat eerder hun uitvalsbasis was gesloopt werd voor de aanleg van de nieuwe weg Poperinge - Steenvoorde.

De voormalige klaslokalen zijn omgevormd tot een polyvalente ruimte, die nu als ontmoetingscentrum van Abele fungeert. De zaal wordt heel actief gebruikt, en dat voor zeer diverse activiteiten, en door diverse verenigingen. Van zumbales, tot voordracht, paasontbijt tot dé Sinksenkermis. Op de speelplaats wordt nu vaak een tent gezet om de zaal uit te breiden voor schoolfeesten en maaltijden. Poperinge stapte naar de bewoners van Abele om samen een duurzame oplossing te zoeken. Met een budget van 150.000 euro bleek een overkapping de beste optie. Een metalen constructie werd gerealiseerd tegen de gevel van het OC, aan de andere kant werd de muur van de speelplaats aangepast. De overkapping wordt zo langs twee zijden gesloten. In een aanbouw achteraan, zit de buitenschoolse opvang, dus op schooldagen komen hier dagelijks kindjes over de vloer.

Zicht op d'Hoge Schole vanuit het oosten

“Toen ik kleiner was, kwamen mijn mama of papa komen mij hier altijd ophalen van de opvang. Nu kom ik hier bijna elke zondag naar de Chiro.” - Emiel (12 jaar)

“De Sinksenkermis is ontstaan als activiteit van de Chiro om de kas te spijzen, maar is ondertussen uitgegroeid tot een redelijk gekke bedoening. Mensen komen van verre, en er is daar gewoon bereveel volk. Het is het enige evenement in Poperinge buiten de Hoppefeesten dat aanslaat bij alle leeftijden.” - Oscar (19 jaar)

“Wij organiseren zumbalesen, schmink- en andere workshops hier in d'Hoge Schole, alles wat nodig is in ons dorp om een goeie dynamiek te blijven houden. Maar voor het Paasontbijt dat we organiseren met het oudercomité is die zaal eigenlijk te klein om iedereen te kunnen zetten.” - Sabine (38 jaar)

“De Abelenaren moeten niet zoveel op café gaan, want we zien elkaar sowieso een keer of 8 per jaar om een feest, Paasontbijt, Sinksenkermis, Allez niet allemaal hier op d'Hoge Schole, maar wel de grootste. In Abele hebben verenigingen al altijd tope gedaan, dat is de reden waarom die kermis hier zo goed draait.” - Julien (63 jaar)

“Het is spijtig dat de zaal Van d'Hoge Schole te klein is voor ons jaarlijkse toneel ten voordele van ons parochiaal team. Te lang en te smal ook. En tja, de Zaal in de Tahiti die is echt op zijn einde”. - Augusta (78 jaar)

Droomplein L'Abelle Vue

Het Droomplein is het resultaat van een lang traject dat werd getrokken door het bewonersplatform van Abele. Het oorspronkelijke idee was om een centraal plein aan te leggen, een “hart voor Abele”, op het perceel tegenover de kerk, gelegen op Belgisch grondgebied. Het bewonersplatform had via een ideeënbus input gevraagd van de dorpsbewoners en ontwikkelde 4 scenario's als startpunt voor een dialoog rond de toekomst van dit centraal plein. Er was toen ook interesse vanuit een projectontwikkelaar om dit verder uit te werken. Omwille van een zeer complexe eigendomssituatie kon de stad Poperinge dit perceel nog niet verwerven. Uiteindelijk verloor de ontwikkelaar interesse, maar het bewonersplatform bleef de nood voelen aan een plein om samen te komen, waar de verschillende Abelenaars elkaar konden ontmoeten. Het bewonersplatform diende hiervoor onder andere een aanvraag in bij de Koning Boudewijnstichting. Omdat de situatie rond de verwerving op Belgisch grondgebied bleef aanslepen en er aan de overkant, op Frans grondgebied, naast de kerk een braakliggend perceel was, stapte het bewonersplatform naar de burgemeester van Boeschepe. Ze verkenden de mogelijkheden om dit perceel op Frans grondgebied te kunnen inrichten als Droomplein. De burgemeester van Boeschepe stond positief tegenover dit idee en zo konden verdere stappen naar inrichting en realisatie van het Droomplein genomen worden. Er werd een samenwerkingsovereenkomst opgemaakt tussen de stad Poperinge en de gemeente Boeschepe om het project te kunnen realiseren. Het bewonersplatform startte een crowdfundingactie en vroeg ook nog subsidies aan via het Westhoek landschapsfonds en via het Partons 2.0 Interreg-project. Er werden opnieuw ideeën verzameld en samen met de school, de seniorenwerking en andere inwoners werden nieuwe plannen gemaakt. Eind augustus 2022 werd het Droomplein officieel ingehuldigd met een groot openingsfeest voor alle inwoners. Het is een plek waar de Abelenaars elkaar kunnen ontmoeten voor verschillende vormen van recreatie: pétanque, picknicken, workshops voor kinderen, speelpleinwerking, etc. Het Droomplein is goed gekend bij alle Abelenaren, die toch nog wat moeten wennen aan het nieuwe plein en er hun plek nog moeten zoeken.

Bron: youtube.com

“Ik speel eigenlijk vooral thuis en in onze tuin en niet zoveel op het Droomplein. Soms gaan we er met onze klas naartoe om te spelen, of doen we er activiteiten met de speelpleinwerking. Maar ik vind dat er ook wat meer mag zijn voor grotere kinderen, nu is het toch meer voor kleine kindjes daar.” - Emiel (12 jaar)

“Wij speelden hier vroeger ook al met de Chiro.” - Oscar (19 jaar)

“Ik heb hier samen met de andere madams van het bewonersplatform veel energie in gestoken en ben heel fier op het resultaat. Er is geregeld wel al wat beweging op het plein, maar nu moet het nog wat meer beginnen leven. We organiseren nu al regelmatig activiteiten voor kinderen, dat zou nog beter lukken als we hier ook elektriciteit en water zouden hebben. Het plein ligt vlakbij de tuinen van onze Franse burens, zij ondervinden als eerste mogelijks overlast. We proberen hen nu ook meer te betrekken, dat is niet altijd gemakkelijk. Maar nu zullen we wel samen moestuinbakken installeren en onderhouden, dat is al een begin.” - Sabine (38 jaar)

“Als het beter weer is, willen wij daar samen met de andere OKRA-leden graag ook pétanque gaan spelen. Er is daar geen WC of water, dat vinden wij wel spijtig.” - Augusta (78 jaar)

De Kerk

De kerk en de Tahiti die er vlak naast ligt vormen samen de religieuze ontmoetingsplek in het dorp. De Onze-Lieve-Vrouw Onbevlekt Ontvangenkerk is de parochiekerk van Abele en werd gebouwd in 1872-1873. Het gebouw is gelegen op het grondgebied van de Franse gemeente Boeschepe, maar de parochie behoort tot het bisdom Brugge. De kerk ligt in de Rue de Cassel (Franse kant), maar diezelfde straat heeft ook de naam Abeleplein (Belgische kant). Ook het kerkhof van Abele ligt op Frans grondgebied, waar zowel de Belgische als Franse inwoners begraven worden.

Er is een wekelijkse misviering in het Nederlands op zaterdagavond, waar vooral Belgen naar de mis komen en de Belgische pastoor telkens zowel de bisschop van Rijsel als die van Brugge vernoemt. In Frankrijk geeft de overheid geen subsidies voor het onderhoud van de kerk en er is geen kerkfabriek in Abele. De stad Poperinge en de kerkfabriek van Watou staan in voor het onderhoud, maar het is vooral parochiaal team van Abele dat de drijvende kracht is achter het onderhoud en de parochiale werking. Ze geven ook vormselcatechese aan de vormelingen uit Abele. Om de kas te spijzen organiseert het parochiaal team jaarlijks een toneelvoorstelling in de Tahiti, vlak naast de kerk, waar Flor Barbry's volkstoneelvereniging jaarlijks hun première van een "Vlamsch" toneelstuk brengt.

In 2009 werd aan de kerkpoort een bevel opgehangen van de burgemeester van Boeschepe, waarin stond dat niemand nog de kerk mocht binnengaan. Volgens een beslissing vanuit de sous-préfecture Dunkerque was het gebouw niet meer veilig. De Belgische parochianen stonden opeens in de kou. Op vraag van de burgemeester van Poperinge heeft de Monumentenwacht van de provincie West-Vlaanderen de kerk onderzocht. Uit hun inspectie bleek dat het gebouw inderdaad heel wat gebreken vertoonde, maar van een eventueel instortingsgevaar werd er nergens melding gemaakt. Het inspectierapport werd vertaald naar het Frans en bezorgd aan de sous-préfecture en burgemeester van Boeschepe, die op basis daarvan de kerk opnieuw vrijgegeven hebben.

Bron: printscreen uit filmpje over Droomplein

"In 2023 zijn er in Abele 12 eerste communicanten en 11 plechtige communicanten, al mijn klasgenoten doen ook hun plechtige communie dit jaar." - Emiel (12 jaar)

"Ik ben fier dat mijn zoon zijn plechtige communie doet in dezelfde kerk als waar ik vroeger mijn communie deed. Vroeger was de kerk echt een ontmoetingsplek en na de mis op zondag gingen de vrouwen een aperitief gaan drinken bij Vanneste en de mannen dronken hun picon bij de Tahiti." - Sabine (38 jaar)

"Na een misviering in Abele bleven de mensen vroeger vaak plakken in de Tahiti, waar er dan in het seizoen ook hanengevechten werden georganiseerd. Dat leeft nu nog, maar niet meer bij veel Abelenaren. Het zijn meer mensen van buiten het dorp die komen en nog wedden met oude Franse Francs, daar gaat nog tamelijk veel geld rond bij dat gokspel." - Julien (63 jaar)

"De kerk is mijn buitenverblijf, in het buitenland...maar er is veel werk aan! Gelukkig zijn de toneelvoorstellingen altijd een groot succes en kunnen we zo de nodige centen verzamelen voor onze werking." - Augusta (78 jaar)

School De Kleine Prins

De vrije basisschool De Kleine Prins wordt door velen als het hart van Abele aanzien. De school werd opgericht door het klooster van O.L.V. ten Bunderen in 1938 voor onderwijs voor Nederlandstalige meisjes in Abele. In het pensioonaat is een uitgebreid archief aanwezig van het onderwijs in Abele doorheen de tijd. Zowel oud lesmateriaal, maar ook foto's en verhalen worden daar bewaard. Toen begin 2000 de school in zijn voorbestaan bedreigd werd omdat er niet genoeg leerlingen meer waren om het schooltje draaiende te houden, hebben vele Abelenaren de handen in elkaar geslagen om de school te redden.

Nu is De Kleine Prins één van de 12 scholen van de scholengemeenschap Katholieke Basisscholen Regio Poperinge. In 2023 volgen 94 leerlingen les in het kleuter- of lager onderwijs, waarvan ongeveer ¼ Franse leerlingen. De Franstalige kinderen op school komen niet uit Abele, maar vooral uit Steenvoorde en Boeschepe dorp. Franse ouders sturen hun kinderen naar Abele naar school omdat ze dichtbij is en omdat ze willen dat hun kinderen Nederlands spreken. In de Franse dorpen in de grensstreek is er vaak minder werkgelegenheid dan in België en kennis van het Nederlands is een extra voordeel om later in de streek een job te vinden.

Sinds een aantal jaar is er ook een goeie samenwerking tussen de school en RFN, een bedrijf met een 100tal medewerkers, gespecialiseerd in administratie en fiscaliteit voor grensarbeid. RFN werd opgericht door een Belgische ondernemer en is gevestigd in het Franse grondgebied van Abele. RFN investeerde op vraag van de school in een crèche, waar zowel kinderen uit het dorp als werknemers van RFN terecht kunnen voor kinderopvang. Een beperkt aantal opvangplaatsen zijn voorbehouden voor de werknemers van RFN. De school kan ook gebruik maken van de tuin van de crèche als buitenklas en de werknemers van RFN kunnen op hun beurt terecht in de turnzaal van de school voor hun maandelijkse sportactiviteit. Deze initiatieven kunnen ook de doorstroom van de kinderen van de crèche naar de school bevorderen.

De bedrijfsleider van RFN heeft ook geïnvesteerd in een aantal percelen woonuitbreidingsgebied die grenzen aan de school. Er zou sprake zijn van een nieuw bouwproject op deze percelen, om een nieuwe verkaveling mogelijk te maken, maar er is nog veel onduidelijkheid over de plannen en de wenselijkheid van dit project.

Verschillende generaties ontmoeten elkaar op en rond het schooltje en kijken op een andere manier naar het nieuwe ontwikkelingsproject en de wenselijkheid ervan.

Bron: <https://dekleineprins.weebly.com/>

“Ja er zitten ook kindjes uit Frankrijk in mijn klas, maar dat maak eigenlijk niet uit we spelen gewoon samen. Wat we wel missen is een grotere speelplaats om te voetballen. Want het grasplein achter de school is te nat en het gras vaak te lang.” - Emiel (12 jaar)

“Ik ben er zelf naar school gegaan en ik vind het zo’n mooi uitzicht van op Hanekampweg naar die weide. Het zou zonde zijn om die weide te bebouwen, dat is niet nodig.” - Oscar (19 jaar)

“Ik zou graag hebben dat mijn andere kinderen ook naar het schooltje kunnen blijven gaan en dat er dus genoeg leerlingen zijn. Ik wil ons schooltje zien bloeien en groeien, als er meer leerlingen zijn, loopt alles vlotter.” - Sabine (38 jaar)

“Als er hier door dat project veel nieuwe mensen tegelijk komen wonen, gaan we misschien een stuk onze eigenheid verliezen. We moeten hier geen stadsmentaliteit hebben. Het is veel interessanter om regelmatig bestaande woningen te renoveren dan in één keer veel nieuwe woningen te zetten.” - Julien (63 jaar)

“De ziel van een dorp, dat is een school. Ik vind dat project eigenlijk wel een goeie zaak, want jong volk brengt leven in het dorp” - Augusta (78 jaar)

Abelestatie

Abelestatie, wordt door Abelenaren van verschillende generaties aangeduid als deel van het dorp, vroeger én nu. De straatnaam 'Abelestationsplein' geeft meteen een verklaring aan de verbreding van de Frans-Vlaanderenweg (N38). Hier op deze plek was ooit Abelestatie gelegen, en onder het asfalt van de Frans-Vlaanderenweg liggen de restanten van de oude spoorweg. Iets meer dan 100 jaar, van 1870 tot 1972 reden treinen van Poperinge naar Godewaarsvelde en Hazebroek. Het reizigersverkeer stopte al midden de jaren '50, waardoor enkel goederenvervoer overbleef de laatste 20 jaar.

Abelestatie was een echt grensstation, het hoofddouanekantoor van Abele was hier gelegen tot 1953 toen het reizigersverkeer en ook meeste goederenverkeer zich verlegde van het spoor naar de weg. Samenhangend met de douanefunctie ontstond er rond Abelestatie een grote bedrijvigheid, van zowel cafés als handelszaken.

Ook vandaag zijn het de handelszaken die Abelestatie nog op de kaart zetten. Het leeft daar nog.

Bron : Indication Abeele De Statie la Gare - Carte postale ancienne, Publiek domein, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=19258076>

"Ik vind het superleuk om daar samen met mijn vrienden frietjes te gaan eten! Alleen spijtig dat we niet zelf mogen fietsen na school omdat de straat niet veilig is." - Emiel (12 jaar)

"Ik kom daar eigenlijk niet zo vaak, ook niet met de Chiro activiteiten. Ik weet het niet, het ligt wat uit mijn baan." - Oscar (19 jaar)

"Daar zit nog goeie commerce, pralinewinkel, bierzaak, de frituur ... daar leeft ook echt. Maar ik neem wel altijd de auto als ik naar daar ga" - Sabine (38 jaar)

"Abelestatie dat kent iedere gezeten Abelenaar, het is daar ook nog elk jaar groot feest." - Julien (63 jaar)

"Tuurlijk heb ik dat nog geweten dat er daar treinen stopten! Ik ben daar zelf nog zo vaak op en af gestapt. Wat een drukte was het daar ook, want als ik me niet vergis wat Abelestatie de enige plaats in de streke waar levende dieren de schreve over mochten." - Augusta (78 jaar)

Abeleplein

Abele heeft al jaar en dag de straatnaam, tenminste aan Belgische zijde, Abeleplein. Een echt dorpsplein is er echter niet. Nochtans ontbreekt het niet aan ideeën. Pal in het centrum, recht tegenover de dorpskerk, ligt als decennia-lang een relatie groot stuk te verwilderen. Op die plaats, aan Abeleplein 21-22, staat ook een leegstaande en verwaarloosde woning. Enkele verwaarloosde garageboxen, een schuur en een weide met boomgaard horen daar ook bij.

"In de periode 2002-2004 probeerden we als stadsbestuur verschillende keren om het stuk vastgoed te verwerven. De stad had toen de intentie om daar een ontmoetingscentrum te bouwen. Onderhandelingen liepen stuk en er werd een alternatieve plaats voor het centrum gezocht", zegt burgemeester Christof Dejaegher (CD&V).

Ondertussen werd naast de kerk het "Droomplein" aangelegd. Een gedeeltelijke uitwerking van de droom van een dorpsplein. Gedeeltelijk want een echt "dorpsplein" is het (nog) niet. Met zijn verscholen ligging achter de kerk is het Droomplein bijvoorbeeld niet zichtbaar wanneer je door het dorp rijdt.

In Abele wordt er dus luidop gedroomd van een echt dorpsplein, een plein dat de Franse en de Belgische zijde overspant en verbindt. Een plein dat een zichtbaar baken vormt in de dorpskern.

"Door beide bouwvallige woningen, zowel aan Franse kant (die woning is inmiddels al gesloopt) als aan Belgische kant (Abeleplein 21) te verwijderen, ontstaat de mogelijkheid om een ruimtelijk kwalitatief en samenhangend dorpsplein te ontwikkelen, waarbij de kerk als eindpunt van het plein in de kijker staat. Het plein is open ten opzichte van het achterliggende rurale landschap", aldus Dejaegher.

[<https://www.hln.be/poperinge/plannen-voor-dorpsplein-abele-woorden-voortgezet-site-blijft-verloederen-daarom-gaan-we-over-tot-onteigening~ab12d0ee/>]

Bron: HLN : <https://www.hln.be/poperinge/plannen-voor-dorpsplein-abele-woorden-voortgezet-site-blijft-verloederen-daarom-gaan-we-over-tot-onteigening~ab12d0ee/>

"Ik ken eigenlijk die plek recht tegenover de kerk en het Droomplein niet, maar zou daar geen voetbalveld aangelegd kunnen worden?" - Emiel (12 jaar)

"Zolang ik mij herinner staat dat huis te verkommeren. Het is precies niet gemakkelijk om daar een oplossing voor te vinden". - Oscar (19 jaar)

"Ik zou niets liever willen dat dat Abele één echt dorpsplein krijgt. Dat zou het dorp een heel stuk mooier en aantrekkelijker maken. Niet alleen voor ons Abelenaren maar ook bijvoorbeeld voor de passant met de fiets". - Sabine (38 jaar)

"Ik weet nog dat daar achter schietingen werden georganiseerd, en blijkbaar heel vroeger lag er daar een voetbalveld. En nu is dat daar al jaren een verwildering" - Julien (63 jaar)

"Het is iets raar daar, al jaren maakt het ons dorp lelijk. Een bankje hier in het dorp om buiten te zitten als het schoon weer is, ja dat zou ik wel leuk vinden" - Augusta (78 jaar)

ABELE: ÉÉN DORP?

De unieke ligging van Abele, een dorp dat zich uitstrekt over de landsgrens van België en Frankrijk, brengt een aantal uitdagingen met zich mee. Geografisch gezien is slechts ¼ van Abele gelegen op Frans grondgebied, dus de Franse inwoners zijn in de minderheid. Het Abeelse verenigingsleven speelt zich dan ook vooral af aan de Belgische kant en er is weinig verbinding tussen de Franse en Belgische inwoners van het dorp.

Zowel de geschiedenis als het heden van Abele wordt sterk bepaald door grenzen, zoals landsgrenzen, bisdomgrenzen, gemeentegrenzen, taalgrens, enz. De hardheid van deze grenzen is variabel zowel doorheen de tijd, als persoonsafhankelijk. Het is maar aan wie je het vraagt. De grensoverschrijdende relaties (of uitblijven ervan) zitten in de kern van het DNA van Abele. Niet alleen hoe er door de bewoners naar het eigendorp wordt gekeken, maar ook door buitenstaanders.

Feit is wel dat de grens zowel gezorgd heeft als nog steeds zorgt voor verbinding als scheiding. En dat de grens resulteert in verschillende heel concrete uitdagingen. Toen en nu.

“Abele is een grensgeval”

Het patroon van grensoverschrijdende interacties is divers, en wordt voornamelijk bepaald door school- en werkpendelen, alsook recreatief fiets- en wandelverkeer. Op het gebied van dagdagelijkse activiteiten zoals werk, school, handel en ontspanning bestaat er een duidelijke grensoverschrijdende relatie in twee richtingen. Een veilige fiets- en voetgangersverbinding richting Abelestatie/Boeschepe en ook Callicannes ontbreekt. Ook is er geen grensoverschrijdend openbaar vervoersaanbod (meer). Dat maakt dat men voor veel verplaatsingen aangewezen is op de auto. Dat zet druk op het publiek domein. Veilige verbindingen voor zwakke weggebruikers is ook een thema dat de Abelenaren naar voren schuiven. Veilig van de school naar de opvang en veilig van de dorpskern naar Abelestatie. Of dat dan al dan niet via een trage wegverbinding moet of kan, wordt meestal in het midden gelaten. Wel wijst men op het ontbreken van verbindingen met de wandelpaden in het Helleketelbos of het wandelpad langs de Vleterbeek. Andere dorpsbewoners duiden eerder op een nood aan een kleine wandellus om te kunnen wandelen om in en rond de dorpskern.

Er klinkt bij de bewoners een duidelijk vraag naar meer lokale samenhang, naar een “Abele in één geheel”. Ook bij bestuurders en administraties voelden we een urgentie en nood om samen te werken rond mobiliteit, waterbeheer, ... De taalbarrière wordt als belangrijkste oorzaak aangegeven voor het gebrek aan connectie tussen de Belgische en Franse inwoners. Vroeger was het “Vlaamsch” de

gezamenlijke grenstaal en de verbindende factor tussen de inwoners aan beide kanten van de grens. Deze taal wordt nu niet of weinig meer gesproken, enkel de oudere generatie spreekt nog Vlamsch. De Belgen geven aan dat ze behalve een “bonjour” weinig Frans kunnen of durven spreken en dus moeilijk kunnen communiceren met hun Franse burens. Ook voor de Franse inwoners is taal een barrière omdat ze geen Nederlands kunnen praten met hun burens. Maar vanuit de jongste generatie weerklinken weer andere geluiden. Doordat op de school ook kindjes uit Frankrijk zitten – die ook Nederlands leren – geven kinderen aan dat taal overbrugbaar is. Herinneringen worden aangehaald aan recente schoolbezoeken aan een tweetalige theatervoorstelling (van een Brussels theatergezelschap). De taalkloof lijkt dus weer wat te dichten. Ook blijken de contacten tussen de lokale besturen van Poperinge en Boeschepe constructief.

Er is wel een verschil in dorpsgevoel, de Belgische inwoners voelen zich sterk verbonden met Abele, meer dan met Poperinge. De inwoners van de Franse kant zijn vooral gericht op Boeschepe centrum en voelen zich eerder “Boeschepais” dan Abelenaar. Franse Abelenaren zijn vandaag minder verbonden met het dorp Abele en organiseren hun sociale leven in Boeschepe centrum. Daarnaast zijn er ook culturele verschillen en verschillende gewoontes. Voor de Fransen gaan de Belgen vaak te snel, terwijl de Belgen vinden dat de Fransen soms te veel palaveren.

Het verschil in taal en cultuur is ook fysiek zichtbaar. Vooral in de straten waar de grens doorloopt, zie je dat aan de verschillende straatnamen in het Nederlands en het Frans. Zo is er het Abeleplein aan de Belgische kant en Rue de Cassel aan de Franse kant, de Frans-Vlaanderenweg wordt Route de Poperinge in Frankrijk. Ook het uitzicht van de straat is verschillend aan de Belgische en Franse kant. Deze fysieke verschillen zijn ook institutioneel verankerd, met verschillende nationale, regionale en lokale instanties die verantwoordelijk zijn voor de weginrichting, waterwegen, fietspaden etc.

Samenwerking over de grenzen heen, zowel institutioneel als in het dorp zelf is een algemene uitdaging. Een betere samenwerking op beide niveaus is nodig om het dorpsgevoel te versterken en een aantal algemene uitdagingen aan te pakken. Het Droomplein is een eerste initiatief. Op het gebied van waterbeheer, veilige fiets- en wandelverbindingen en ontmoeten liggen er kansen om de samenwerking te verbeteren. Tenslotte lijkt het ook interessant om te kijken of taalinitiatieven kunnen genomen worden.

"Op school zitten er al redelijk wat kindjes uit Frankrijk, wel geen Franse kindjes uit Abele." - Emiel (12 jaar)

"Er komen weinig Franse kinderen naar de Chiro, vroeger was dit meer zo, maar het was soms lastig om alles in 2 talen uit te leggen." - Oscar (19 jaar)

"We proberen met het bewonersplatform de Fransen ook te betrekken, we hebben het idee om samen te moestuinieren. Maar het is niet gemakkelijk. De Franse kant voelt ook voor mij niet altijd als Abele, de straat ziet er anders uit, er wordt ook anders geparkeerd." - Sabine (38 jaar)

"Wij hebben nooit geen tijd maar zij hebben altijd tijd. De Fransen hebben ook veel meer complimenten nodig." - Julien (63 jaar)

"Vroeger spraken we wel dezelfde taal (Vlamsch) en dan waren we meer verbonden." - Augusta (78 jaar)

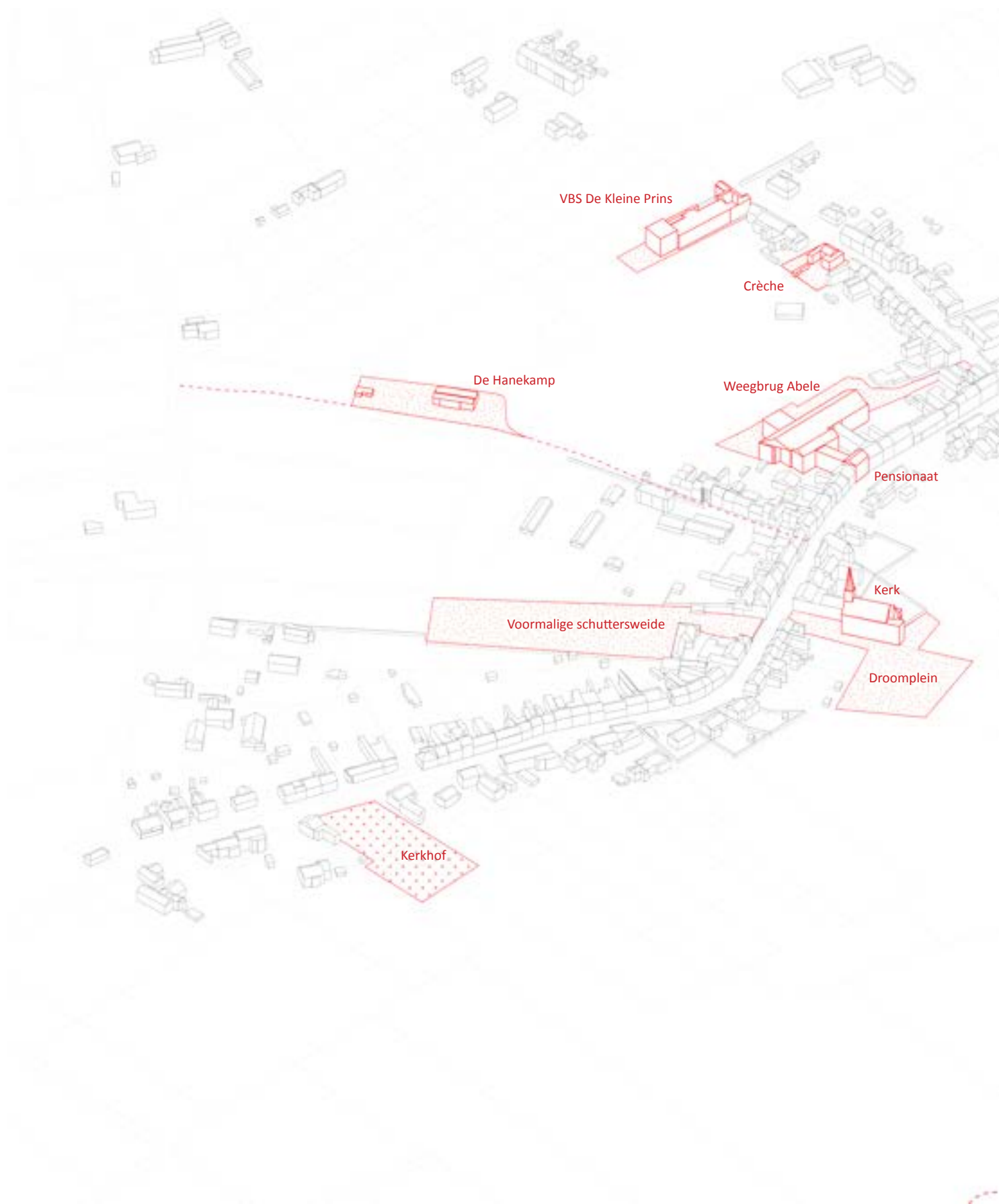
De ontmoetingsgoesting, de sterkte van Abele brengt een aantal specifieke uitdagingen met zich mee. Deze zijn gekoppeld aan een aantal locaties in het dorp. *Want waar breng je al die mensen samen?* Een vraag die nu in eerste instantie geprojecteerd wordt op d'Hoge Schole omdat dit op dit moment de grootste ontmoetingsplek is van Abele. De roep naar een grote zaal waar vlot evenementen voor een 300-tal personen kunnen georganiseerd klinkt luid. In hoeverre de overkapping een oplossing op lange termijn biedt is nog onduidelijk. Het Chirolokaal – de oude directeurswoning – is echt wel *"een stief koud kot"*. Alhoewel de Chiro gehecht is aan haar plek, zijn er ook vragen voor een verbetering van de infrastructuur. De (onveilige) afstand tussen de buitenschoolse opvang en de dorpschool (Kleine Prins) welke de kindjes moeten overbruggen, wordt ook vaak aangehaald als een aandachtspunt. Een visie op de lange termijn voor d'Hoge Schole, in relatie met een aantal andere locaties, is noodzakelijk.

De vrije basisschool De Kleine Prins wordt door velen als een van de ontmoetingsplekken van Abele gezien. De Abelenaren vinden het belangrijk dat de school kan blijven bestaan en het blijft een uitdaging om ook in de toekomst voldoende leerlingen op school te hebben. Het is één van de functies die ervoor zorgt dat kinderen, en ook nadien de afgestudeerden, zich Abelenaren voelen. Een school heeft hoe dan ook kinderen nodig. Sommigen halen nieuwe woonontwikkelingen aan als het perfecte recept om een nieuwe generatie te garanderen. Het mogelijke aansnijden van het woonuitbreidingsgebied komt vaak ter sprake in relatie met de toekomst van de school. Heeft Abele nieuwbouw nodig of zullen de kindjes blijven komen van nieuwe gezinnen die hun intrek nemen in bestaande woningen is een van de vragen die leeft in het dorp.

Een andere belangrijke en typische plaats is de kerk. 14 jaar nadat de kerk na de tussenkomst van stad Poperinge en de provincie West-Vlaanderen terug werd opengesteld, duiken er nieuwe geruchten op over een mogelijke sluiting van de kerk. Sinds 2009 werden geen grote onderhoudswerken uitgevoerd en noch aan de Belgische noch aan de Franse zijde zijn er middelen voor renovatie of onderhoud van de kerk. De staat van de kerk is er niet op verbeterd en ook het aantal kerkgangers neemt verder af. De vraag dringt zich op wat er moet gebeuren met de kerk, in het geval er opnieuw een beslissing wordt genomen in Frankrijk om de kerk te sluiten.

Na vele jaren van plannen maken en ideeën verzamelen, is er centraal in het dorp een nieuwe ontmoetingsplek. Het Droomplein is eindelijk gerealiseerd. Mensen vinden al sporadisch hun weg naar deze nieuwe plek, maar moeten zich het plein nog eigen maken. Het wordt belangrijk om ervoor te zorgen dat alle generaties hier hun plek kunnen vinden. Er liggen zeker ook kansen om de Franse inwoners in het dorp meer te betrekken in het voornamelijk Belgische (Vlaamse) verenigingsleven. Daarnaast is het ook belangrijk om mogelijke overlast vanuit de omliggende cafés te beperken, zodat dit een fijne plek kan zijn voor alle inwoners van Abele. De verloederde plek midden in de dorpskern, aan de andere kant van het Abeleplein, biedt mogelijk een goede opportuniteit. Het stuit de Abelenaren namelijk vandaag tegen de borst. Aan dromen over een nieuwe invulling van de plek geen gebrek. Terugkerende bemerking is dat een ontwerp voor deze plek het dorp 'mooier' moet maken. Tevens wordt een betere – visuele – verbinding tussen de Franse en Belgische kant van de dorpskern als belangrijke voorwaarde naar voren geschoven om te kunnen spreken van een echt dorp: Abele als één geheel.

HERKENBARE PLEKKEN

IV_AMBITIES VOOR DE TOEKOMST

LEESWIJZER

Per ambitie beschrijven we op dezelfde manier het gevoerde onderzoek en de resultaten.

- 1. Situering: Per thema onderzoeken we de ruimtelijke context. Deze analyse geeft ons een kader voor de uitwerking van de ambitie.*
- 2. Uitdaging: Op basis van de ruimtelijke verkenning en de resultaten van het vooronderzoek bepalen we de belangrijkste uitdagingen die aangepakt moeten worden.*
- 3. Uitgangspunten: We verduidelijken de basisprincipes die ons voorstel vormen. Hierin schetsen we de concepten waaruit het plan theoretisch is opgebouwd.*
- 4. Voorstel: Tot slot presenteren we ons concrete voorstel, voortvloeiend uit de eerdere stappen. We stellen een mogelijke toekomstige vorm van Abele voor.*

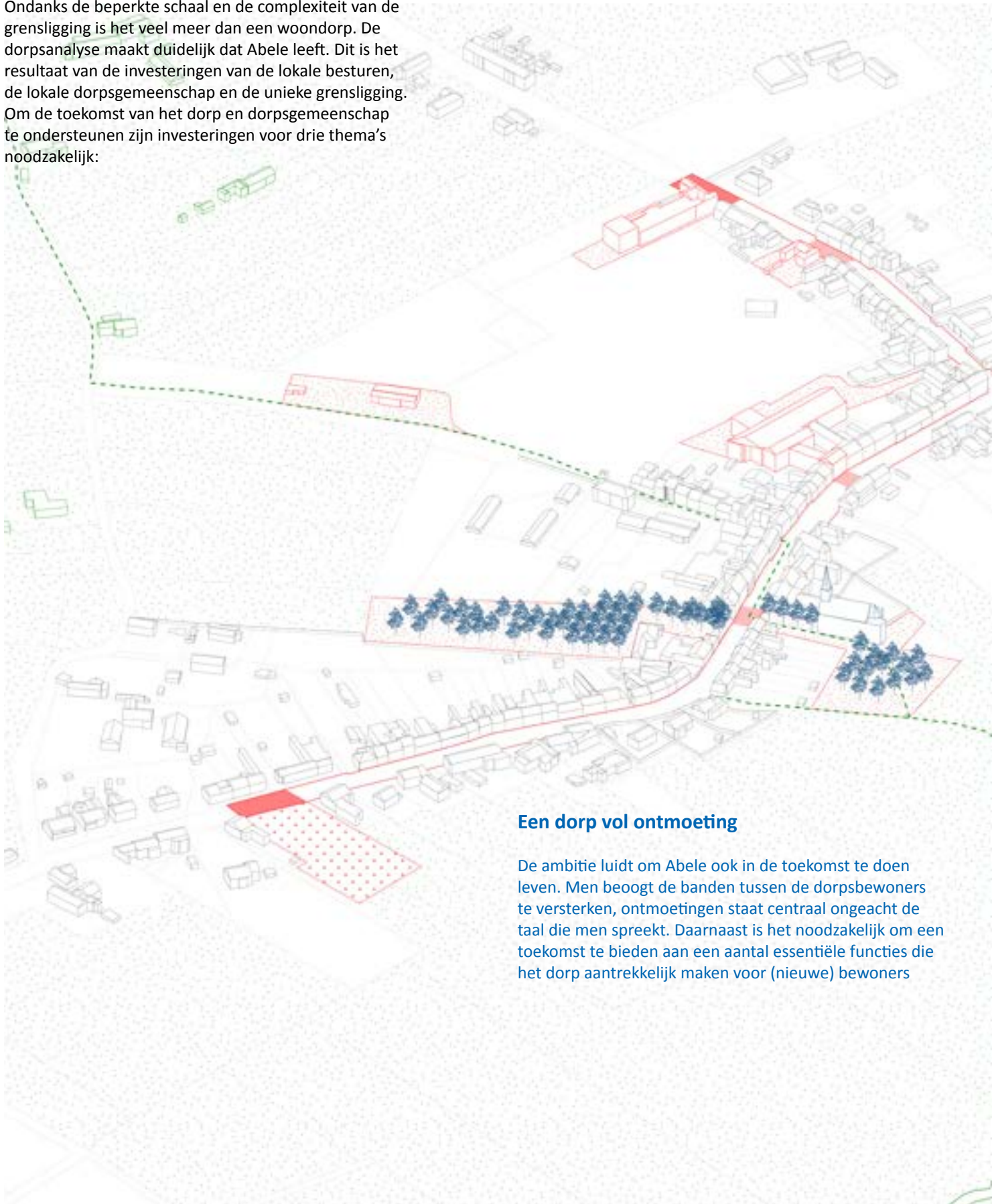
Tussenin voegen we 'grijze pagina's' toe. Het zijn intermezzo's. Deze bevatten een selectie van uiteenlopende inzichten die tijdens de verschillende dorpsklappen, expertensessies en bijkomend ontwerpend onderzoek werden verzameld. In tegenstelling tot de rest van de pagina's in dit hoofdstuk loopt de inhoud van de grijze pagina's per ambitie sterk uiteen. We kozen er immers voor enkel die informatie te delen die op een relevante manier het verhaal stoffeert en die de lezer bijkomend inzicht verschaft in bepaalde ontwerp- en/of ontwikkelingskeuzes.

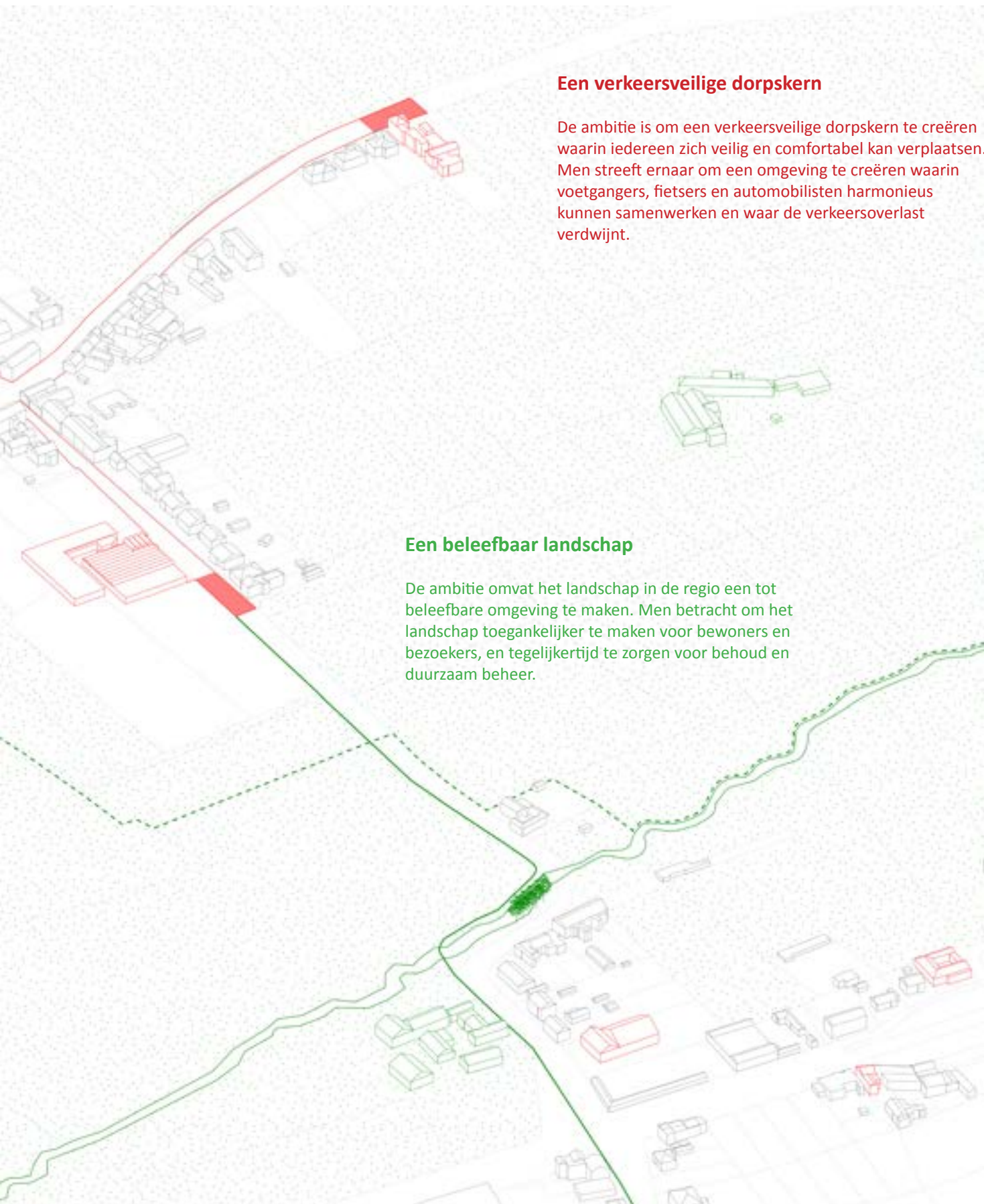
IV_AMBITIES VOOR DE TOEKOMST

Ondanks de beperkte schaal en de complexiteit van de grensligging is het veel meer dan een woondorp. De dorpsanalyse maakt duidelijk dat Abele leeft. Dit is het resultaat van de investeringen van de lokale besturen, de lokale dorpsgemeenschap en de unieke grensligging. Om de toekomst van het dorp en dorpsgemeenschap te ondersteunen zijn investeringen voor drie thema's noodzakelijk:

Een dorp vol ontmoeting

De ambitie luidt om Abele ook in de toekomst te doen leven. Men beoogt de banden tussen de dorpsbewoners te versterken, ontmoetingen staat centraal ongeacht de taal die men spreekt. Daarnaast is het noodzakelijk om een toekomst te bieden aan een aantal essentiële functies die het dorp aantrekkelijk maken voor (nieuwe) bewoners

Een verkeersveilige dorpskern

De ambitie is om een verkeersveilige dorpskern te creëren waarin iedereen zich veilig en comfortabel kan verplaatsen. Men streeft ernaar om een omgeving te creëren waarin voetgangers, fietsers en automobilisten harmonieus kunnen samenwerken en waar de verkeersoverlast verdwijnt.

Een beleefbaar landschap

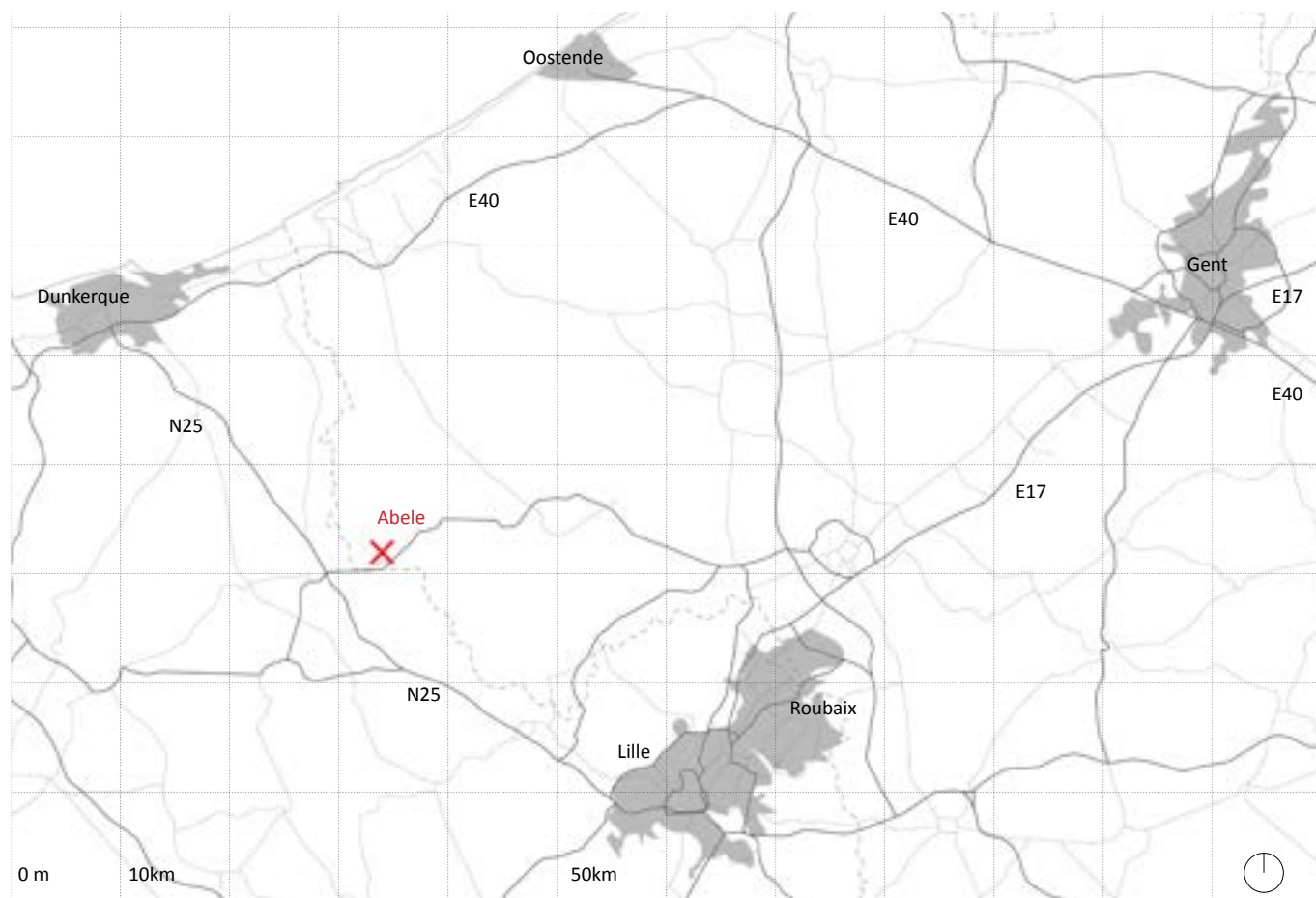
De ambitie omvat het landschap in de regio een tot beleefbare omgeving te maken. Men betracht om het landschap toegankelijker te maken voor bewoners en bezoekers, en tegelijkertijd te zorgen voor behoud en duurzaam beheer.

IV.1_EEN VERKEERSVEILIGE DORPSKERN

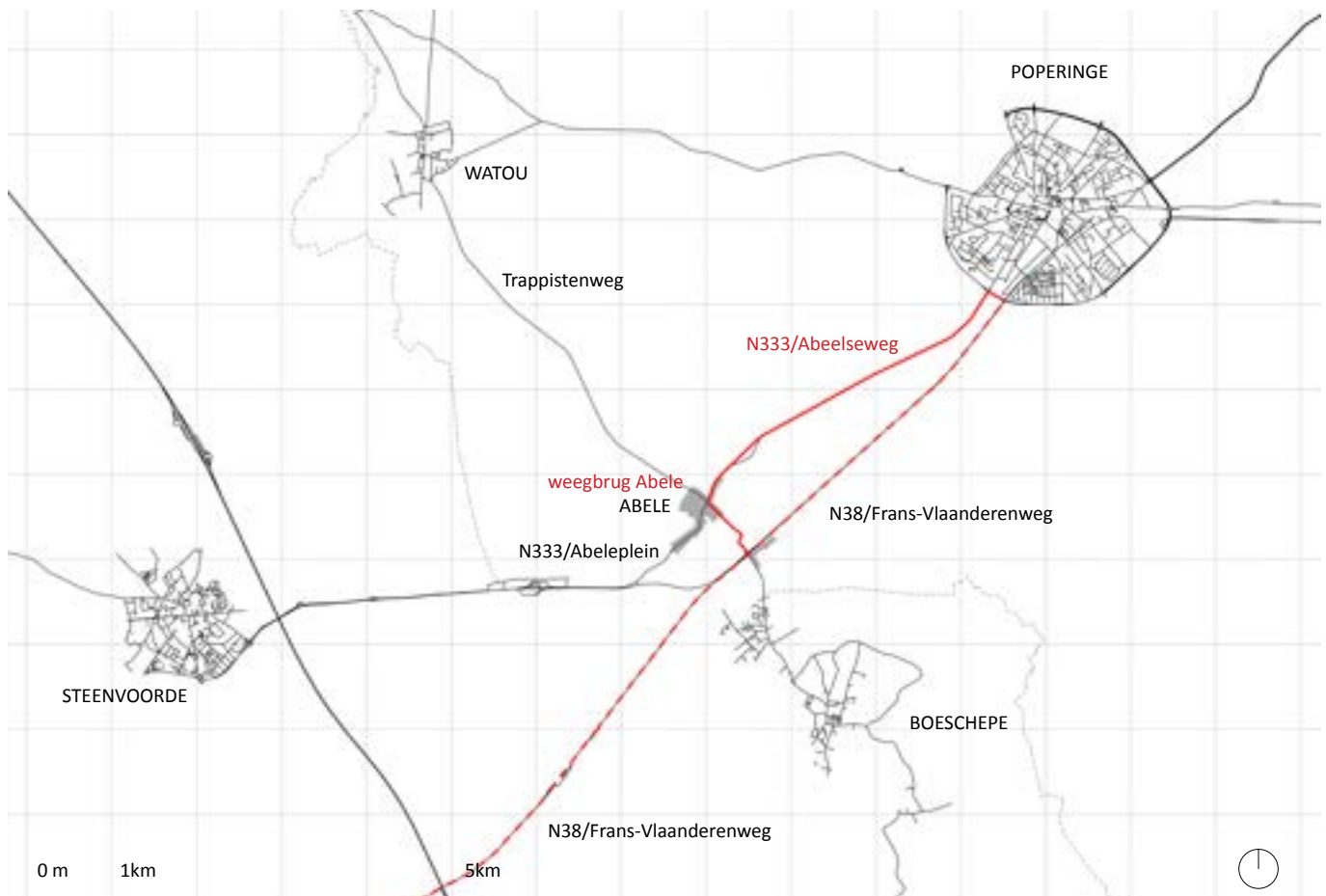
SITUERING

Goed ontsloten

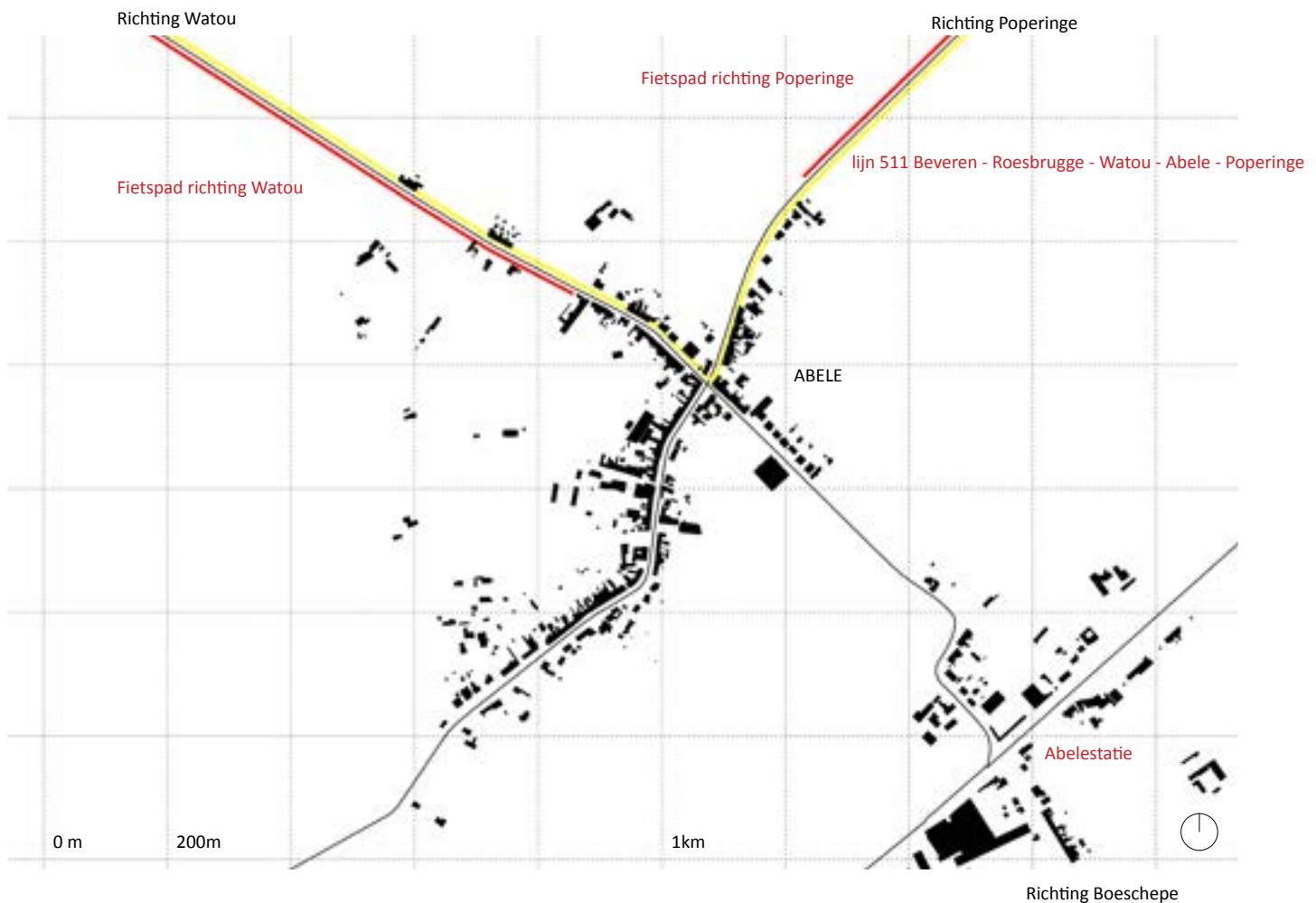
Abele is als zeer klein dorp goed ontsloten. Het dorp situeert zich vlak naast de N38/Frans-Vlaanderenweg die Popering verbindt met de N25. Deze N25 verbindt dan weer Duinkerke en Rijsel met elkaar. Op hun beurt zijn via de N25 ook de E40 (Oostende - Gent - Brussel) en de A1/E17 (Parijs - Gent - Antwerpen) goed bereikbaar. Grote handelscentra liggen voor de bewoners binnen handbereik.

Callicannes en Abelestatie zijn knoop- en rustpunten binnen het Europese transportnetwerk.

Zwaar verkeer

De ligging van de kern maakt het gevoelig voor zwaar internationaal en lokaal verkeer. Hiërarchisch is de Frans-Vlaanderenweg de regionale verbindingsweg. Desondanks worden de Abeelseweg en de Abelestationstraat geregeld gebruikt voor (zwaar) doorgaand verkeer. Deze route geldt voor het Agentschap voor Wegen en Verkeer als omleidingsroute bij werken en/of calamiteiten op de N38/Frans-Vlaanderenweg. Bijkomend bevindt zich een weegbrug voor vrachtwagens in Abele centrum, wat extra zwaar verkeer tot in de dorpskern lokt. De kern van Abele ligt pal op het kruispunt van de N333 (Abeelseweg - Abeleplein) en de Trappistenweg - Abelestationstraat. Het fungeert als een knooppunt waar lokale wegen samenkomen. De omliggende woonkernen, zoals Watou en Boeschepe zijn via Abele verbonden met elkaar.

Autogericht

De alternatieven voor de wagen zijn schaars, mede daardoor is de auto het dominante vervoersmiddel binnen Abele. Historisch was er een treinverbinding ter hoogte van Abelestation.

Het aanbod voor openbaar vervoer is vandaag beperkt. Op dit moment zijn er geen buslijnen die over de grens heen gaan. Er is maar één buslijn, namelijk lijn 511, binnen het dorp met halte aan het kruispunt. Deze lijn sluit in Poperinge aan op het Vlaams openbaar vervoersnet. Op moment van schrijven (april 2024) loopt er sinds september 2023 een experiment van één jaar met een grensoverschrijdende busverbinding tussen Poperinge en de Franse gemeente Hazebrouck..

In het dorp is er geen duidelijke fietsinfrastructuur. Abele is met één arm verbonden met het bovenlokaal functioneel fietsroutenetwerk (zie ook verder). Aan Franse zijde zijn er plannen om het fietsnetwerk vanuit Boeschepe door te trekken.

In een afgelopen interregproject transmobiel werd onderzocht welke de meest aangewezen grensoverschrijdende fietsverbindingen zijn tussen de

drie functionele fietsnetwerken aan beide kanten van de landsgrens (Bovenlokaal Functioneel Fietsroutenetwerk, Schéma Directeur Intercommunal Vélo, Réseau Cyclable Communautaire et supra-communal) met andere woorden concrete verbindingstrajecten die het meeste potentieel hebben om in de toekomst effectief de netwerken over de landsgrens heen te verbinden

Voor Abele zijn dit: De verbinding Abele-Steenvoorde (prioriteit 1) en de verbinding Goedewaersvelde – Abele (prioriteit 2). Het interreg-programma biedt misschien mogelijkheden om één of meerder van deze fietsverbindingen te realiseren met Europese subsidies. De verbinding Abele – Abele station (Boeschepe) staat op vandaag niet opgenomen in deze lijst. Dit wil natuurlijk niet zeggen dat er geen mogelijkheden zijn om de verbinding Abele-Abele station (Boeschepe) mee te nemen in een Interreg -project maar dat zal voorwerp van onderhandeling zijn tussen de Vlaamse en Franse bevoegde overheden. Momenteel zijn er gesprekken bezig om het draagvlak voor een nieuw interregproject ,met het thema fietsmobiliteit, te onderzoeken.

UITDAGINGEN

De unieke ligging van Abele zorgt voor doorgaand verkeer maar ook dat Abelenaren in eerste instantie naar de auto grijpen om zich te verplaatsen. Uit het vooronderzoek leerden we dat men wakker ligt van het verkeer en de verkeersveiligheid. Hierbij wordt in eerste instantie verwezen naar zwaar (internationaal) verkeer en de grote agrarische voertuigen. Deze problematiek geldt op de vier assen die het kruispunt vormen van Abele. Vooral de verbinding met Abelestatie wordt als zeer onveilig ervaren. Wanneer bij een omleiding het zware verkeer van de Frans-Vlaanderen weg afgeleid wordt naar de Abelestationstraat is de impact op het dorp nog groter.

De ligging op een kruispunt van wegen en als grensdorp zal ook in de toekomst gemotoriseerd verkeer blijven genereren. De ligging van Abele als verkeersknooppunt biedt tal van voordelen op het gebied van bereikbaarheid en economische kansen. Vanuit AWV is aangegeven dat het dorp op de calamiteitenroute zal blijven liggen. De uitdaging is om een evenwicht te vinden tussen de verkeersstromen, de verkeersveiligheid en de beleefbaarheid in het dorp.

De belangrijkste uitdaging is om te transformeren van een loutere functionele vervoersruimte naar een dorp op mensenmaat. Men kan dit interpreteren als een ontwerp van straten en verkeersinfrastructuur waar veiligheid, ontmoeting en duurzame mobiliteit hand in hand gaan.

Abelestationstraat - Grendorp met veel gemotoriseerde passage.
Bron: <https://www.google.com/maps/>

Abelestationstraat - De aanwezigheid van zwaar verkeer in een druk 'biefetste' omgeving.

Abeleplein - Een 'zee van asfalt' maar geen fietspad.

Trappistenweg - Een niet reglementair fietspad tot aan het begin van het dorp

DORPSKLAP - ONTWERPEND ONDERZOEK_I

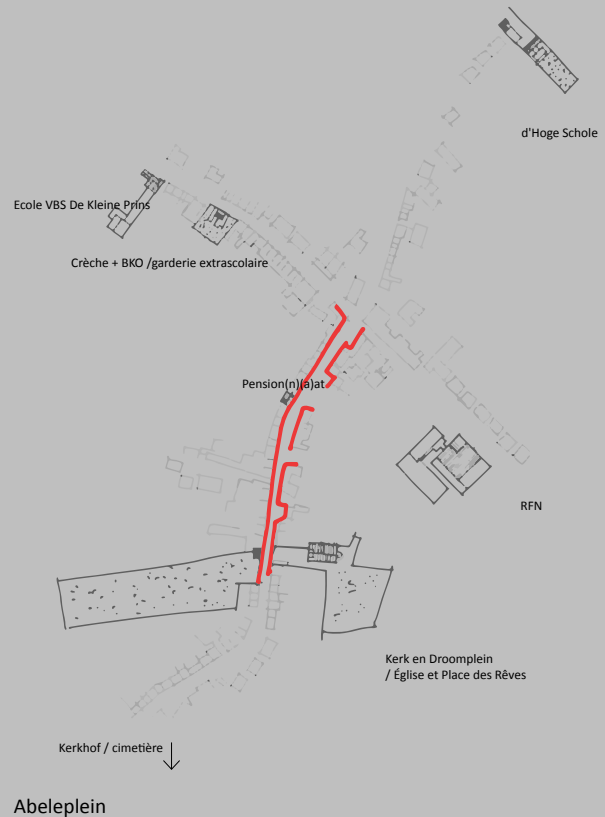
Op de dorpsklap informeerden we naar waar de inwoners vinden dat de Dorpsstraat zou moeten beginnen en eindigen. Uit het voorbereidende ontwerpend onderzoek kwamen drie scenario's naar voren. De voorkeur ging uit naar scenario 03: Trage dorpskern.

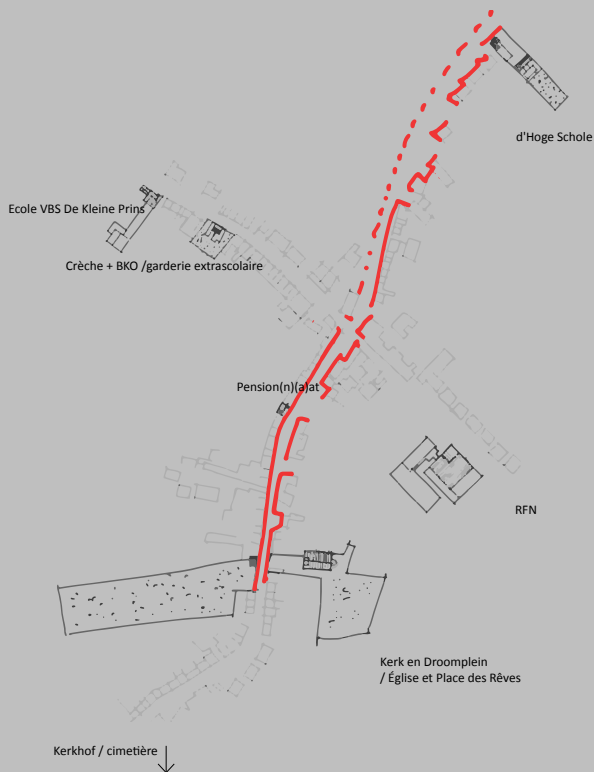
Reden hiervoor is dat het vertragen van het verkeer en eventuele hindernissen of versmallingen zal leiden tot rustige straten. Hierbij kan groen aangelegd worden om een aantrekkelijk sfeer te creëren. Er werd ook gevraagd naar het optimaliseren van de beleving voor wie het dorp passeert. Een andere vraag ging over het verbeteren van de fietspaden en voornamelijk het onderhoud ervan, zodat de routes veiliger worden voor iedereen. Men zou ook graag uniformiteit zien aan beide zijden van de straat. Zowel in België als in Frankrijk zouden de inwoners een overeenstemmend beeld zien op vlak van elektriciteit, voetpaden, verlichting en parkeernormen.

Later werd er specifiek geïnformeerd naar welke sfeer er gewenst is in de Dorpsstraat. Een groene invulling met bomen, struiken en bloemen is gewenst. Sfeervolle toevoegingen zoals sfeerverlichting en bloembakken zien de bewoners graag komen. Dit sluit aan op het behouden en zelfs versterken van het landelijke karakter van het dorp.

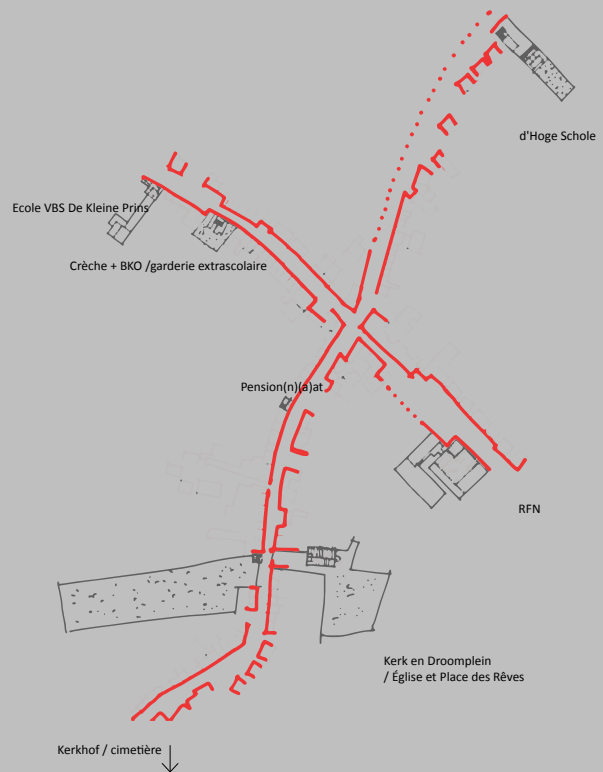
Er ging voorkeur uit naar het weghalen van het zwaar verkeer in de regio, enkel de Frans-Vlaanderenweg is hiervoor bestemd. Om zich veilig te voelen zou een fietssuggestiestrook welkom zijn. Verder de aanleg van voetpaden aan beide zijden van de straat, in de hoop de snelheid van wagens te verminderen. Daarbij werd een suggestie gedaan naar een snelheidsregime van 30 km/u. De ontwikkeling van de straat moet niet beperkt worden tot enkel verlichting en bloembakken maar zitbanken, picknicktafels, fietsenstallingen en laadpalen zijn ook welkom in de Dorpsstraat.

Tenslotte vonden de Abelenaren dat de Dorpsstraat zich uitstrekt over de vier armen van het kruispunt, niet enkele over het Abeleplein. Dat duiden ze aan op de kaart.

Trage As_Droomplein - d'Hoge Schole

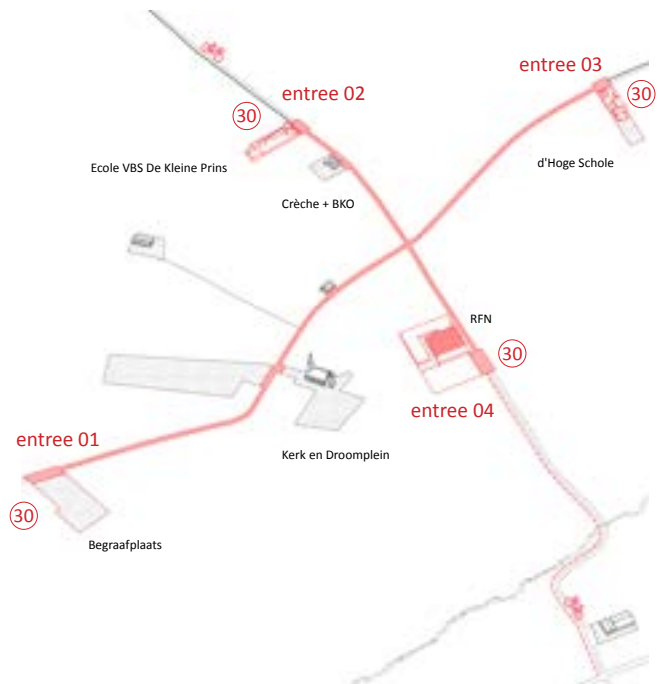
Trage Dorpskern

Conclusies/Opmmerkingen bij de verschillende varianten

- Verkeersvertraging en hindernissen (versmalling straat) voor rustigere straten.
- Meer groen om een aantrekkelijke sfeer te creëren.
- Optimaliseren van de doorgangs beleving in het voordeel van gevoel van intimiteit en geborgenheid in de regio.
- Verbeteren en regelmatig onderhouden van fietspaden voor veiligere en beter onderhouden routes.
- Realiseren van uniformiteit aan beide zijden van de straat (FR & VL) in termen van elektriciteit, voetpaden, kunstverlichting en straatverlichting.
- Voorzien van voldoende parkeermogelijkheden.
- Transformeren van kasseien en verharding in groene beplanting voor een esthetische uitstraling.
- Groenere invulling met bomen, struiken en bloemen.
- Aanleg van fietspaden en wandel-/voetpaden.
- Behoud en versterking van het landelijke karakter van het dorp.
- Voorkeur voor weghalen van zwaar verkeer in regio, maar behoud van uitzonderlijk vervoer voor Frans Vlaanderenlaan.
- Gebruik van sfeerlichten en bloembakken.
- Fietssuggestiestroken en verminderde parkeerstroken.
- Aanleg van voetpaden aan beide zijden van de straat om de snelheid te verminderen.
- Vermijden van kasseien als wegdek.
- Beperking van de snelheid tot 30 km/u.
- Gevarieerde parkeersystemen aanleggen.
- Voorzieningen zoals banken, zitbanken, fietsstallingen en laadpalen.
- Creëren van ontmoetingsplaatsen zoals Krombeke (dorpsplein).
- Stimuleren van fietsgebruik en levendigheid in de straat.

UITGANGSPUNTEN

Er is een duidelijke vraag naar de heraanleg van alle vier de straten die de dorpskern uitmaken. Verkeersveiligheid, leefbaarheid en eenduidige identiteit zijn de verwachtingen. Er is meer plaats nodig voor fietsers en voetgangers, zeker voor jongeren. Belangrijk is dat het duidelijker wordt waar het dorp begint en eindigt. In de volgende paragrafen gaan we in op de uitgangspunten die we gebruikt hebben voor het ontwerpen van de weginfrastructuur in de dorpskern.

Aandacht voor fietsers

Het uitgangspunt op vlak van fietsen en fietsinfrastructuur is vrij eenvoudig: gemengd verkeer in het dorp, vrijliggende fietspaden in beide richtingen daarbuiten.

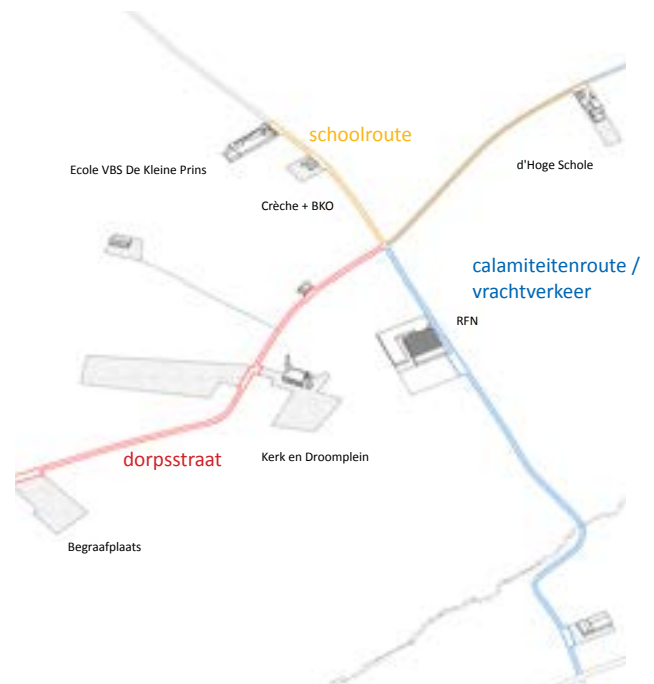
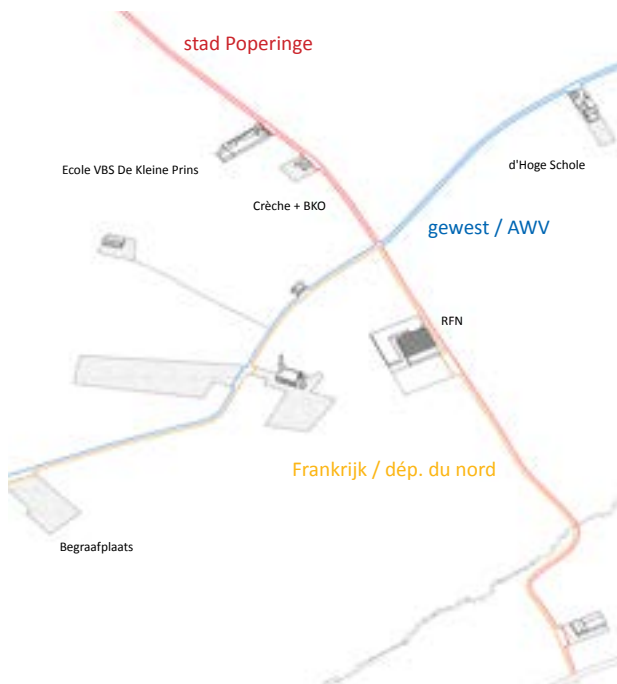
Voor twee armen wordt deze ambitie vandaag tot op zekere hoogte reeds gerealiseerd namelijk de Abeelseweg en de Trappistenweg. In beide gevallen is er sprake van een aanliggend dubbelrichtingsfietspad richting respectievelijk Poperinge en Watou.

Voor de Abelestationstraat en voor Abeleplein/Calicannesweg zijn er intenties of mogelijkheden onder andere in kader van de Interreg grensoverschrijdende verbindingen om ook langs deze routes de fietsverbindingen te verbeteren door volwaardige fietspaden aan te leggen.

Vier dorpsentree's

Er is een duidelijke vraag naar betere ruimtelijke aanduiding van het dorp. Langs elk van de vier armen markeert een toegangsplein gelinkt aan een sterke publieke functie de toegang tot het dorp. Elk plein wordt ontwikkeld volgens dezelfde uitgangspunten. Elk plein situeert zich ter hoogte van een herkenbaar punt aan de rand van het dorp: d'Hoge School, RFN, VBS De Kleine Prins en het kerkhof. Het materiaal van de stoep loopt op het niveau van de stoep door over de rijweg waardoor er zich effectief een plein vormt. De verhoging die hierdoor in de weg ontstaat fungeert bovendien niet alleen als plein maar ook als verkeersremmer voor het aankomende verkeer. Naderende bestuurders krijgen zo niet enkel visueel maar ook gevoelsmatig het signaal dat ze een andere omgeving binnenrijden.

Met het binnenrijden van het dorp starten ook de zone dertig (zie ook hierna 'expertensessie mobiliteit') en de zone gemengd verkeer (idem). Dit houdt onder andere in dat er in het dorp bijvoorbeeld geen fietspaden worden voorzien. Het toegangsplein organiseert een vlotte overgang van rijweg met vrijliggend fietspad naar een omgeving met gemengd verkeer.

Vier corresponderende armen

Als grensdorp heeft Abele een bijzondere situatie wat betreft wegbeheerders. De vier armen van het centrale kruispunt in Abele vallen onder verschillende jurisdicties en worden beheerd door andere instanties.

De noordelijke (Abeelseweg) en westelijke (Trappistenweg) armen liggen beide volledig op Belgisch grondgebied. De Abeelseweg is een gewestweg waarvoor het Agentschap Wegen en Verkeer (AWV) verantwoordelijk is. De Trappistenweg is een gemeenteweg met Poperinge als eigenaar. De twee resterende armen delen de Belgisch-Franse grens. Op het Abeleplein snijdt de grens middendoor de straat. De ene zijde is een Belgische gewestweg, de andere zijde valt onder het eigenaarschap van het Département du Nord. Deze laatste instantie is verantwoordelijk voor het beheer van de wegen in het Franse deel van de grensstreek. De arm richting Abelestatie valt ook onder het eigenaarschap van Le Nord, maar ditmaal is Poperinge de co-wegbeheerder.

Ondanks het verschil in wegbeheerders, wordt in het kader van het project gestreefd naar een harmonieuze aanpak. De verschillende wegbeheerders hebben de intentie om samen te werken en te streven naar uniformiteit in het straatbeeld. Wat betekent dat men samen op zoek gaat hoe eventuele tegenstrijdige randvoorwaarden of verwachtingen op vlak van inrichting toch met elkaar verzoend kunnen worden.

Drie rollen

Een andere benadering om naar de verschillende straten te kijken, is om te kijken naar de specifieke ruimtelijke rol(len) die elk van de straten in Abele vervult of zou kunnen vervullen. De verschillende ruimtelijke rollen zijn immers mede bepalend voor het karakter en de effectieve herinrichting. Ondanks het feit dat de bewoners tijdens de dorpsklap aangaven dat voor hen het hele 'kruispunt Abele' als 'dorpstraat' fungeert, functioneren toch niet alle armen hetzelfde.

Zo is er het statuut van de Abeelseweg en de Abelestationstraat als calamiteitenroute, wat tijdens de expertensessie door AWV expliciet bevestigd werd. Er is vandaag een sterke link tussen VBS De Kleine Prins, de crèche en d'Hoge Schole waar de buitenschoolse kinderopvang georganiseerd wordt. Elke (school)dag wandelen er groepjes kinderen langs deze 'schoolroute' tussen de basisschool en d'Hoge Schole. Er is daarom nood aan een veilige route tussen deze twee plekken.

De concentratie van de kerk, het Droomplein, de bakker, de cafés, het Pensioonaat en bij uitbreiding het kerkhof maken dat het dagdagelijks zwaartepunt van de dorpstraat van Abele zich in eerste instantie toch vooral rond Abeleplein bevindt. Abeleplein blijkt in die zin de 'dorpstraat' bij uitstek.

EXPERTENESSIE MOBILITEIT - TE HANTEREN

REFERENTIEDOORSNEDE

In het onderzoek naar de opbouw van een te hanteren referentiesnede komen verschillende aspecten tezamen die de uiteindelijke snede mee zullen bepalen. Deze werden tijdens het expertenoverleg van 27 juni aan de verschillende mobiliteitspartners voorgelegd en met hen besproken.

Opzet van dat overleg was om enerzijds bevestiging te krijgen met betrekking tot de gehanteerde uitgangspunten en opbouw van de snede, en anderzijds de afstemming te verzorgen tussen de Franse en Vlaamse partners.

De verschillende mobiliteitspartners aanwezig waren: Département du Nord, Vlaams Gewest, gemeente Boeschepe en de stad Poperinge.

Wat volgt, is geen verslag van het overleg over de opbouw maar eerder het verhaal achter de opbouw van de typesnede die als uitgangspunt wordt gehanteerd voor de reflectie over de herinrichting van de verschillende straten in Abele. Het spreekt voor zich dat de bouwstenen van dit verhaal tijdens het overleg werden besproken en afgeklopt.

Zone 30km/u, gemengd verkeer

Tijdens het overleg verklaarden de verschillende mobiliteitspartners akkoord te kunnen gaan met het uitgangspunt om van de dorpskern van Abele een zone 30km/u te maken waarbij wordt uitgegaan van een zone met gemengd verkeer: fietsers en gemotoriseerd verkeer delen de ruimte. Zo vermijden we dat één van de gebruikers(groepen) zich de ruimte exclusief toeigent.

Maximale verblijfsruimte

Het opzet is om binnen de beschikbare ruimte maximaal in te zetten op ruimte om te verblijven. We streven naar maximale verblijfsruimte in combinatie met voldoende mobiliteitsruimte. Uitgangspunt hierbij blijft dat het maximaliseren van de verblijfsruimte geen gevaarlijke mobiliteitssituaties mag creëren waarbij het bijvoorbeeld te moeilijk wordt voor landbouwverkeer om elkaar te kruisen en men toch op de stoep zou gaan rijden. Dit houdt in: geen afwijkingen op de maatvoering opgelegd vanuit AWW en de vraag om ook materieel een duidelijk onderscheid te maken tussen mobiliteits- en verblijfsruimte.

Minimale rijwegbreedte van 6.20m

Rekeninghoudend met het feit dat er overal passage landbouwverkeer, (occassioneel) zwaar verkeer en buspassage mogelijk moet zijn, betekent dit, conform de ontwerprichtlijnen van AWW, dat er nood is aan een minimale rijwegbreedte van 6.20m (!), zijnde 5.80m rijwegbreedte plus 20cm goot aan elke kant. Ondanks deze enorme breedte betekent dit een reductie van de mobiliteitsruimte langs alle vier de straten van Abele.

Qua materialiteit en niveauverschil zal deze rijweg zich steeds voldoende onderscheiden van de verblijfsruimte. Enkel ter hoogte van de toegangspleinen tot het dorp zal het materiaal van de voetpaden/verblijfsruimte over de rijweg doorlopen teneinde de statuutverandering niet alleen in snede maar ook materieel, zichtbaar en voelbaar aan de bestuurders te communiceren.

Integraal toegankelijke stoepen (min. 1.50m)

Bij het maximaliseren van de stoep als verblijfsruimte is het belangrijk dat bij voorkeur beide zijden, maar minimaal één zijde integraal toegankelijk wordt ontworpen. Dit betekent een minimale obstakelvrije breedte van 150cm. Uit een eerste snelle oefening blijkt dat het overal haalbaar is om langs beide zijden te werken met een integraal toegankelijke stoep.

De stoep als multifunctionele gebruikszone (min. 2.00m)

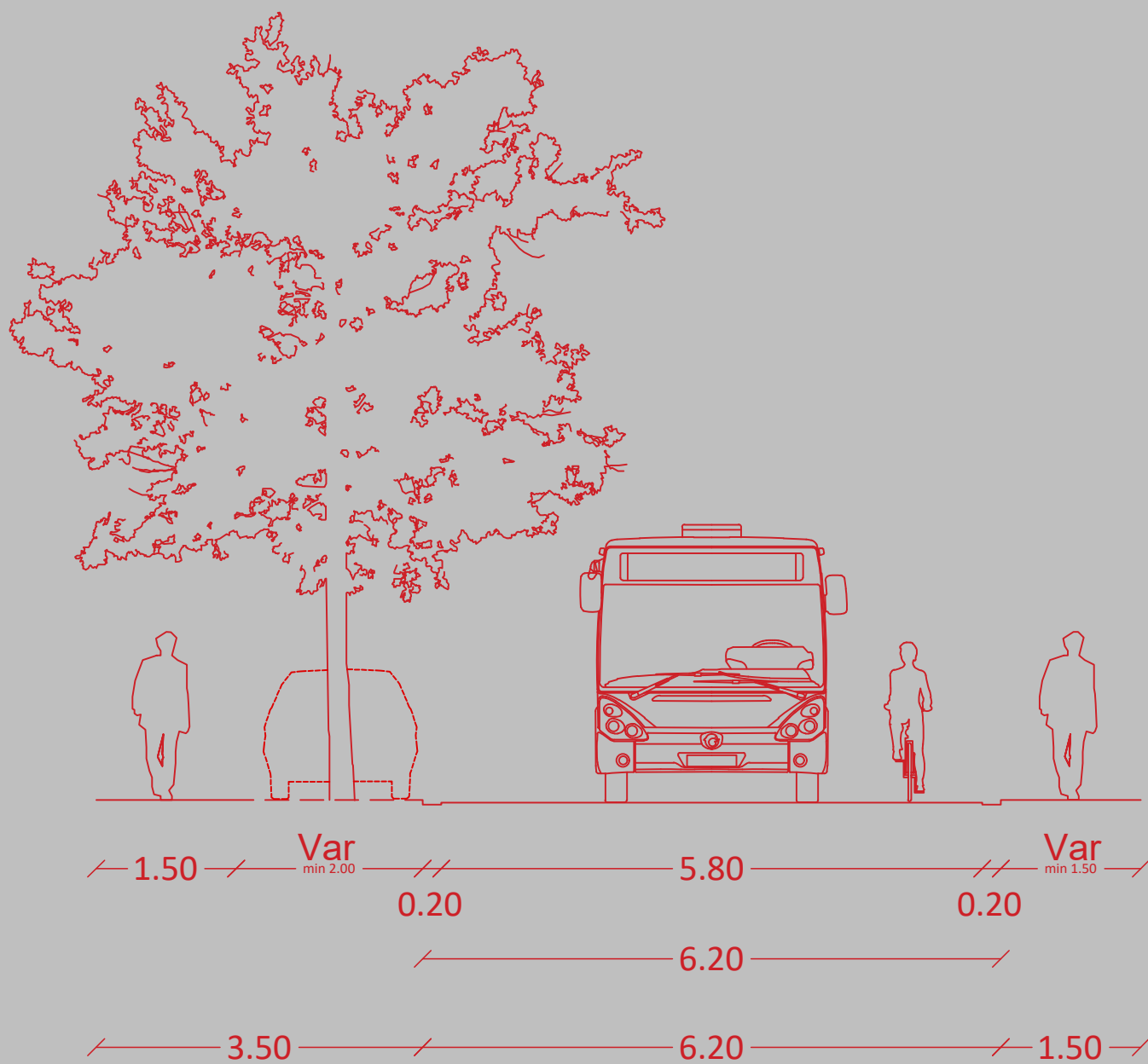
Klassiek maakt de parkeerplaats deel uit van de mobiliteitsruimte: we parkeren 'op straat'. Dit heeft twee grote nadelen. Wanneer de parkeerplaats niet gebruikt wordt, vergroot de rijweg visueel en gevoelsmatig wat (vaak) resulteert in een toename van de rijnsnelheid en dito impact op het onveiligheidsgevoel. Daarnaast blijft de lege ruimte op dat moment onbenut.

Wanneer echter de parkeerplaats deel uitmaakt van de stoep is ze nooit onderbenut maar verandert ze geruisloos van functie. De stoep verbreedt, het wordt een plaats om te spelen, te picknicken, ...

Bovendien blijft de breedte van de rijweg ongewijzigd. Parkeerplaatsen vragen een minimale breedte van 2.00m. Op niveau van de stoep/verblijfsruimte zijn ze onderdeel van wat we kunnen omschrijven als een multifunctionele gebruikszone. Hier is naast parkeren ruimte voor bomen, (ver)groen(ing), plaats om te spelen, te verpozen, enz. Zeker ook het voorzien van ruimte voor bomen is heel interessant. Bomen vernauwen niet alleen het perspectief gevoelsmatig waardoor bestuurders snelheid matigen, ze zijn, zoals algemeen geweten, ook vanuit klimatologisch standpunt enorm interessant. Het zijn natuurlijke airco's en voorzieners van schaduw. Er is in feite geen eenvoudigere manier om op warme dagen opwarming tegen te gaan en voor verkoeling te zorgen.

Finetuning op maat van elke straat/snede

Samen bouwen voorgaande elementen de basissnede op. Elke straat heeft daarnaast haar eigen karakteristieken en noden wat resulteert in een verschillende inrichting voor de verschillende straten.

VOORSTEL

In dit deel schetsen we een beeld van een mogelijke herinrichting voor de vier straten die het kruispunt van Abele vormen. We vertrekken hierbij vanuit de hiervoor toegelichte basissnede. Per straat beschrijven we kort de eigen karakteristieken en noden, en hoe deze de basissnede 'beïnvloeden'. Met de bedoeling een zo volledig mogelijk beeld te geven hoe elke straat kan veranderen, tonen we per straat minstens drie doorsneden namelijk: een doorsnede op de meest kritische (smalste) plek, een 'gemiddelde' doorsnede en een beeld ter hoogte van het toegangsplein tot het dorp.

Voor elke doorsnede tonen we een foto van de huidige toestand en vergelijken hem met een schets van een mogelijk toekomstig ontwerp. Verder voegen we ter onderbouwing van de (haalbaarheid van de) schets ook een eerste technische doorsnede van de vernieuwde snede toe.

Ter illustratie werden tenslotte twee sneden visueel meer in detail uitgewerkt. Het betreft de 'gemiddelde' doorsnede van het Abeleplein en het toegangsplein ter hoogte van de school. Op die manier krijgt men een nog beter beeld van de transformatiemogelijkheden en de upgrade die het openbaar domein in Abele zou kunnen ondergaan.

Impressie van het toegangsplein ter hoogte van VBS De Kleine Prins.

ABEELSEWEG

De Abeelseweg wordt gekenmerkt door een asymmetrisch profiel met een bebouwde zijde tussen het kruispunt en de d'Hoge Schole, en een grotendeels onbebouwde overzijde waar het landschap aan de weg raakt, op de omgeving van het Kommiezenkot na.

Het voorstel van herinrichting neemt dit asymmetrisch beeld als uitgangspunt. We versterken de relatie met het agrarisch landschap met de introductie van een bomenrij, die typisch is in het omringende landschap, en de creatie van een pad in halfverharding van het Kommiezenkot tot aan het Christusbeeld.

Aan de andere kant introduceren we een genereuze stoep 4.00m breedte met minstens 2.00m obstakelvrije ruimte met aansluitend een ruimte voor banken, bomen, groen en waar nodig een parkeerplaats. Op die manier realiseren we een comfortabele en veilige schoolroute. De insteek van de genereuze stoep als basis voor de schoolroute vinden we ook terug in de snede van de Trappistenweg.

Het toegangsplein bevindt zich ter hoogte van d'Hoge Schole. Het markeert niet alleen de toegang tot het dorp, de start van de zone 30 maar geeft ook d'Hoge Schole de nodige allure. De inrichting speelt hier ook op in: een goed gekozen positionering en toevoeging van bomen, zitbanken, fietsenstalling en verlichting zorgt ervoor dat de ruimte voor het gebouw ook echt een verblijfsplek wordt in plaats van louter een parking. Parkeren kan vlakbij maar iets verderop langs de Abeelseweg. De huidige parkings kunnen wel nog worden ingericht als ruimte voor laden en lossen. Het toegangsplein is de plaats waar fietsers oversteken en op de rijweg hun plaats krijgen.

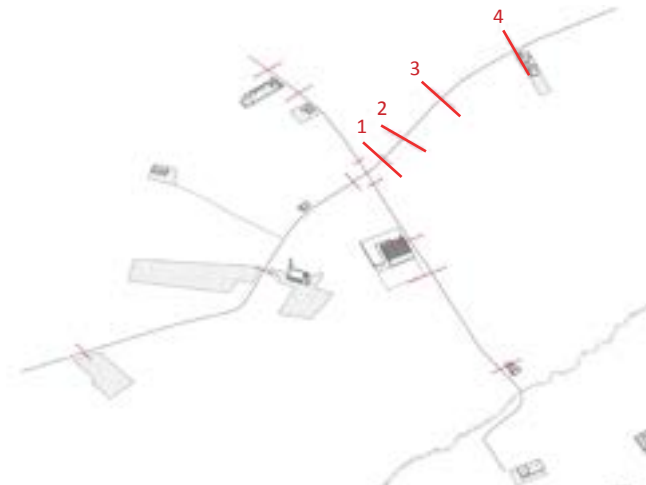
Huidig straatbeeld Abeelseweg - snede nr 1

Huidig straatbeeld Abeelseweg - snede nr 2

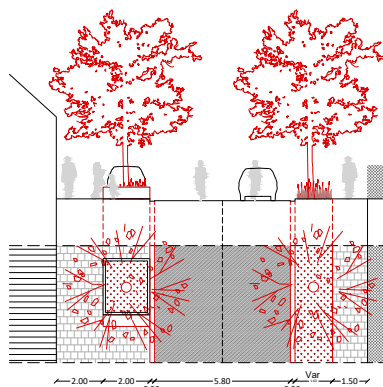
Huidig straatbeeld Abeelseweg - snede nr 3

Huidig straatbeeld Abeelseweg - snede nr 4

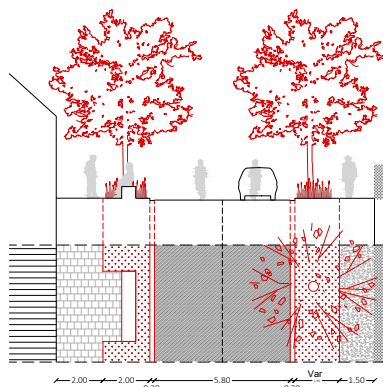
Toekomstig straatbeeld Abeelseweg - sneede nr 1

Toekomstige doorsnede Abeelseweg - sneede nr 1

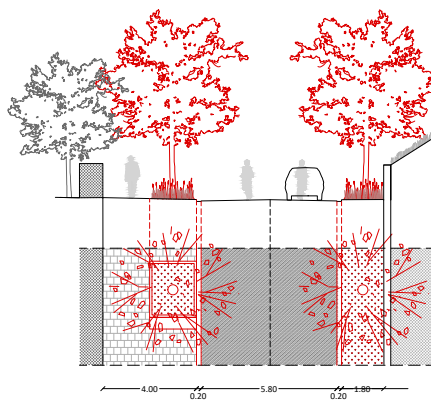
Toekomstig straatbeeld Abeelseweg - sneede nr 2

Toekomstige doorsnede Abeelseweg - sneede nr 2

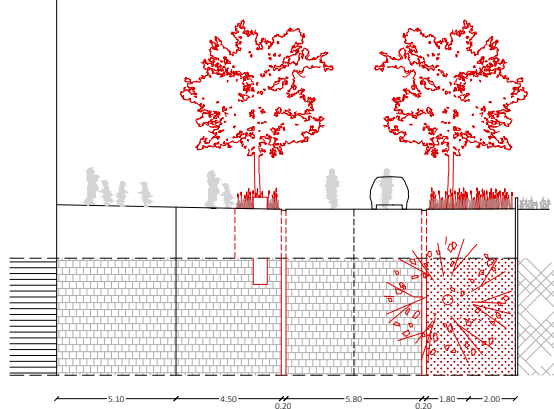
Toekomstig straatbeeld Abeelseweg - sneede nr 3

Toekomstige doorsnede Abeelseweg - sneede nr 3

Toekomstige dorpspoort Abeelseweg - sneede nr 4

Toekomstige doorsnede Abeelseweg - sneede nr 4

ABELESTATIONSSTRAAT

De herinrichting van de Abelestationstraat valt uiteen in twee delen: het deel tussen kruispunt en toegangsplein en het deel tussen toegangsplein en Abelestatie. Dat laatste deel komt later meer in detail aan bod binnen de ambitie van het beleefbaar landschap. Hier gaan we kort dieper in op het eerste stuk. De rijwegbreedte kan gemiddeld met 80cm worden versmald ten voordele van bredere stoepen (ter hoogte van het kruispunt) en ruimte voor bomen en groen langs de rest van de weg. Het toegangsplein langs de Abelestationstraat situeert zich ter hoogte van de parking van RFN waar het toekomstige dubbelrichtingsfietspad vanaf Abelestatie mee opgaat in de zone voor gemengd verkeer. Op het plein, aan de overzijde van RFN, start een bomenrij, die langs de huizen doorloopt tot in het centrum. Tussen de bomen kan in de mate van het nodige nog steeds worden geparkeerd.

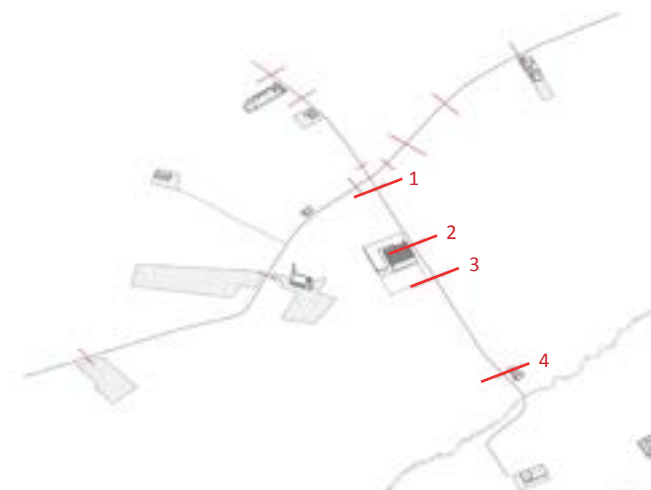
Huidig straatbeeld Abelestationstraat - snede nr 1

Huidig straatbeeld Abelestationstraat - snede nr 2

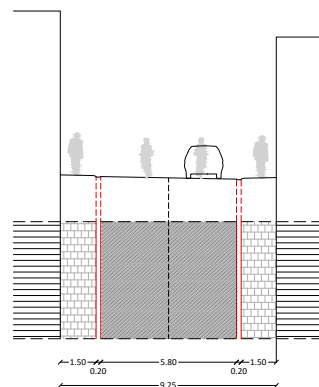
Huidig straatbeeld Abelestationstraat - snede nr 3

Huidig straatbeeld Abelestationstraat - snede nr 4

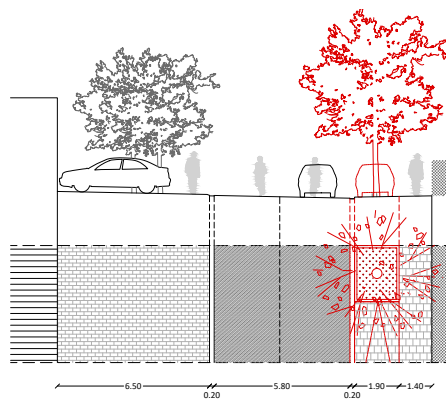
Toekomstig straatbeeld Abelestrationsstraat - sneede nr 1

Toekomstige doorsnede Abelestrationsstraat - sneede nr 1

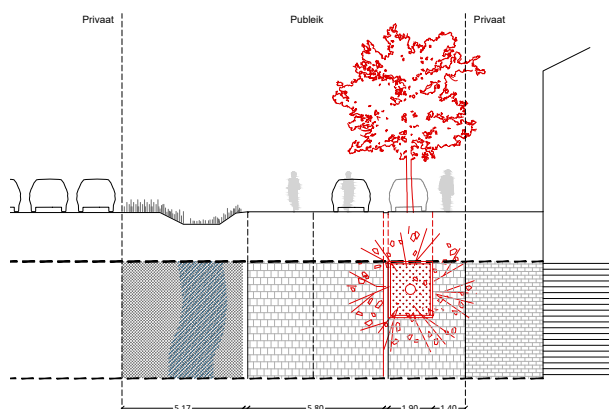
Toekomstig straatbeeld Abelestrationsstraat - sneede nr 2

Toekomstige doorsnede Abelestrationsstraat - sneede nr 2

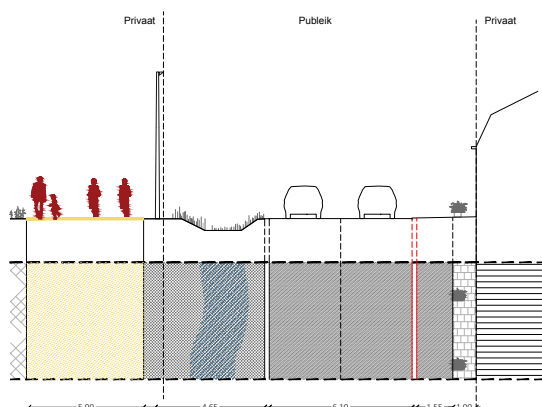
Toekomstige dorpspoort Abelestrationsstraat - sneede nr 3

Toekomstige toegangsplein Abelestrationsstraat - sneede nr 3

Toekomstig straatbeeld Abelestrationsstraat - sneede nr 4

Toekomstige doorsnede Abelestrationsstraat - sneede nr 4

TRAPPISTENWEG

Het toegangspein langs de Trappistenweg bevindt zich aan de VBS De Kleine Prins en wordt uitgewerkt als een echt schoolplein dat inspeelt op het gegeven dat de ruimte voor de school een veilige ruimte moet zijn waar kinderen zorgeloos kunnen bewegen wanneer ze worden gebracht en opgehaald. Er is ruimte voor (groot)ouders en babysits om te wachten aan de schoolpoort. De inrichting van het plein, bijvoorbeeld plaatsing van het meubilair, speelt daarop in. De bestaande parkeerplaatsen worden in het plein geïntegreerd als kiss 'n ride plekken voor de school. Op andere momenten vormen ze een verblijfsplek op de rand tussen dorp en landschap.

In combinatie met het asymmetrische karakter van de straat ontstaat, ondanks de beperkte overbreedte van de straat, voldoende ruimte om de vele ambities waar te maken en te zorgen voor een genereuze stoep langs beide zijden. De zijde van de school en de crèche combineert een integraal toegankelijke minimumbreedte met een multifunctionele zone van 2.00m waardoor aan die zijde een 3.50m brede stoep ontstaat. Dit is belangrijk omdat langs deze kant de schoolroute passeert. Ook ter hoogte van de crèche is deze extra breedte mooi meegenomen. Met de plaatsing van een bank en een boom ontstaat er lokaal een leuke ontmoetingsplek. Verder creëren we zo de mogelijkheid om langs één zijde bomen te introduceren in de straat. Langs de overzijde is ruimte voor een 1.50m brede stoep. Dat lijkt niet veel maar de vele groene voortuinen en terugspringende gevels zorgen desondanks ook langs deze zijde voor een genereus ruimtegevoel.

Huidig straatbeeld Trappistenweg - snede nr 1

Huidig straatbeeld Trappistenweg - snede nr 2

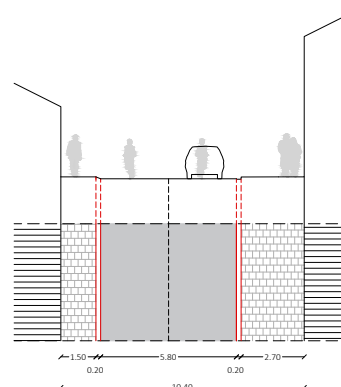

Huidig straatbeeld Trappistenweg - snede nr 3

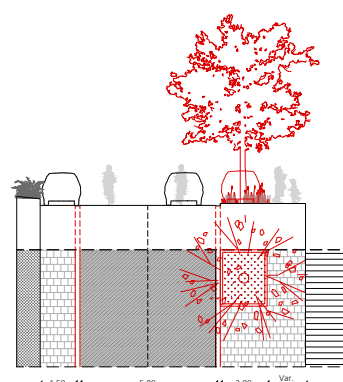
Toekomstig straatbeeld Trappistenweg - snede nr 1

Toekomstige doorsnede Trappistenweg - snede nr 1

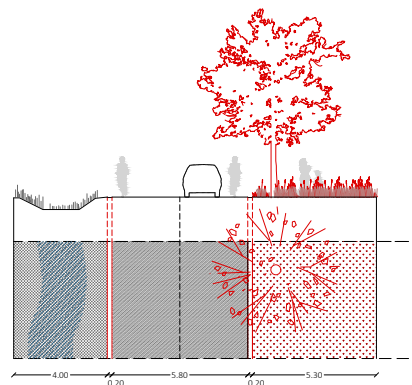
Toekomstig straatbeeld na dorpspoort - snede nr 2

Toekomstige doorsnede na dorpspoort - snede nr 2

Toekomstige straatbeeld voor dorpspoort - snede nr 3

Toekomstige doorsnede voor dorpspoort - snede nr 3

ABELEPLEIN

Doordat enkel de stoep aan Vlaamse zijde van Abeleplein/ Rue Cassel niet in asfalt uitgevoerd is, lijkt de rijbaan vandaag eindeloos breed. Met een (gemiddelde) breedte van 13m van gevel tot gevel is het Abeleplein één van de bredere straten van Abele. Een breedte die ook mogelijkheden biedt naar herontwikkeling, wetende dat een rijbaanbreedte van 6.20m volstaat. Hierdoor ontstaat er ruimte om aan beide zijden van de rijweg een brede stoep van 3.50m te voorzien. Er ontstaat ruimte voor een bomenrij langs elke zijde waardoor de straat de allure krijgt van een laan. Ter hoogte van het Pensionaat is er ruimte voor een terras. Waar nodig kunnen in deze strook ook parkeerplaatsen en ruimte voor waterinfiltratie worden voorzien.

Het toegangsplein langs deze arm van het kruispunt situeert zich ter hoogte van het kerkhof. Hier gaat het (toekomstige) dubbelrichtingsfietspad dat van Callicannes komt over in de gemengde verkeersruimte. Het plein is niet alleen een ingang voor het dorp maar ontwikkelt zich ook als een voorportaal, een ingang tot het kerkhof. Er staan bomen, met daaronder een paar banken. Het nieuwe groene karakter zou ook op het kerkhof zelf verder kunnen worden doorgetrokken.

Bijzonder aan het Abeleplein is de aanwezigheid van de vele functies in de buurt van de kerk. Ter hoogte van de kerk bevindt zich een tweede plein (zie ook verder) dat de kerk haar plein geeft en beide groene zijden van de weg met elkaar verbindt. De aanwezigheid van dit 'tweede' plein en de brede stoepen versterken het beeld van het Abeleplein/Rue Cassel als dorpsstraat en voornaamste centraliteit van het dorp.

Huidig straatbeeld Abeleplein - snede nr 1

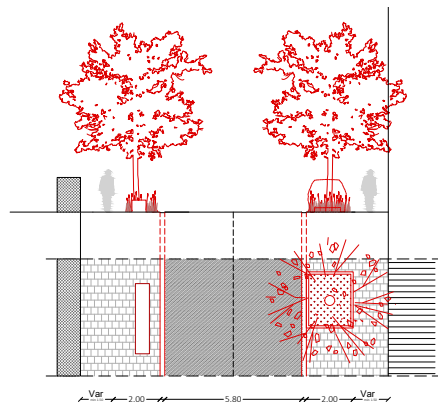

Huidig straatbeeld Abeleplein - snede nr 2

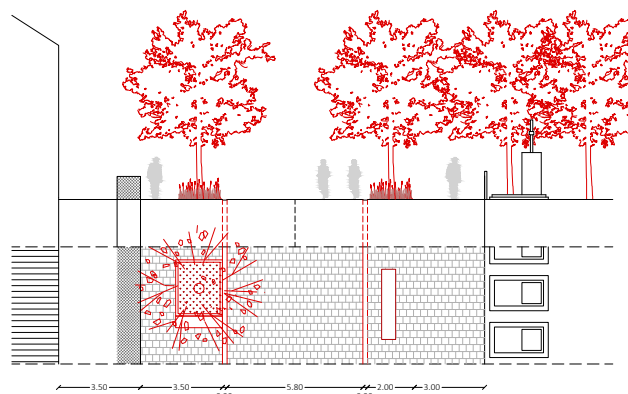
Toekomstig straatbeeld Abeleplein - snede nr 1

Toekomstige doorsnede Abeleplein - snede nr 1

Toekomstige dorpspoort Abeleplein - snede nr 2

Toekomstige doorsnede Abeleplein - snede nr 2

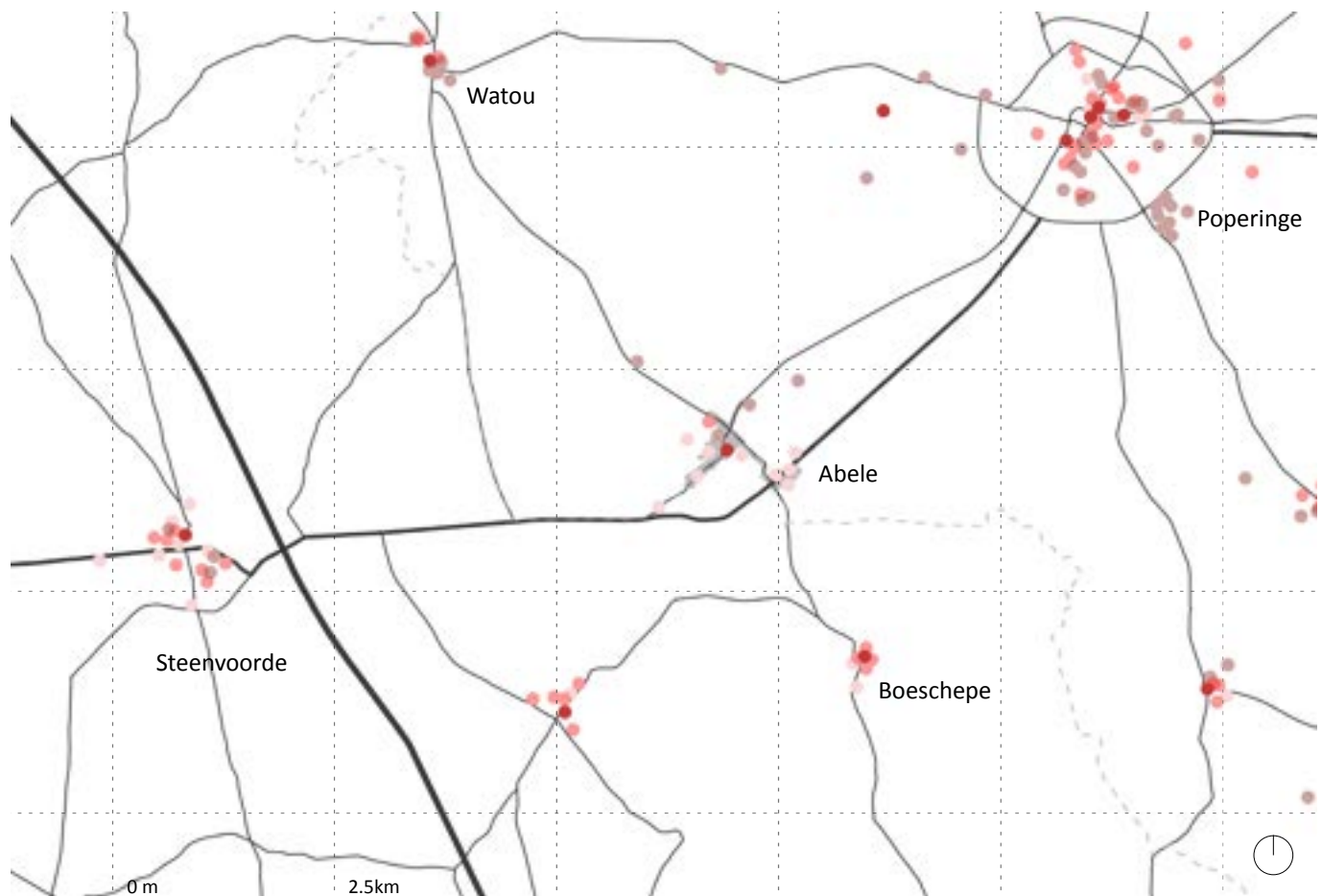

IV.2_EEN DORP VOL ONTMOETING

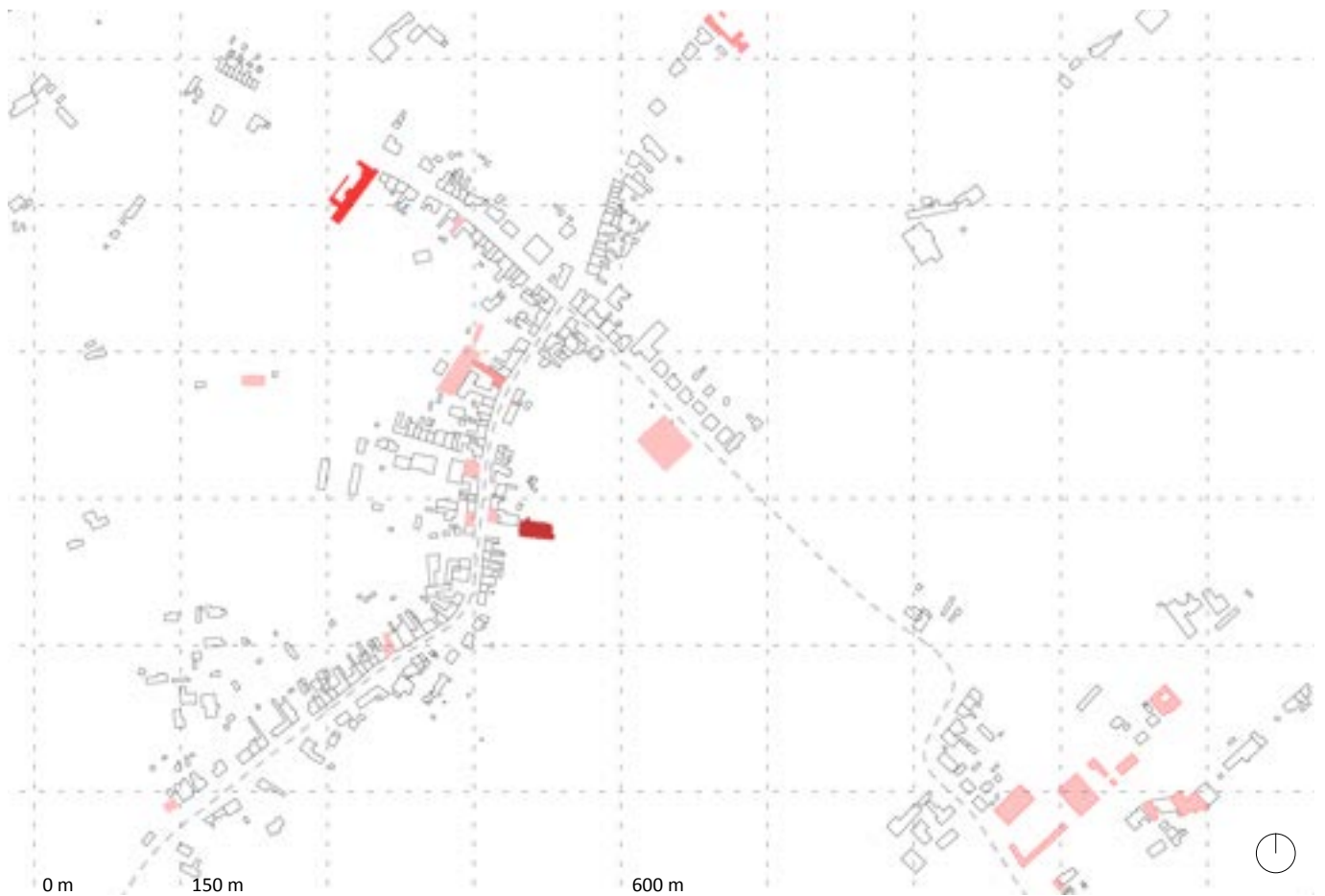
IV.2_EEN DORP VOL ONTMOETING SITUERING

Regionaal afhankelijk en verbonden

Abele is een zeer klein dorp met een beperkt aantal dagdagelijkse voorzieningen zoals wel meer dorpen van deze schaal. Voor inkopen, sport, cultuur, (hoger) onderwijs of administratieve activiteiten is men afhankelijk van het aanbod aan voorzieningen in de omgeving. Deze voorzieningen zijn met de auto relatief snel bereikbaar op regionale (Poperinge, Boeschepe, Steenvoorde) of bovenregionale schaal (Ieper, Lille, Duinkerke). Voor bewoners die niet over een auto beschikken, zoals jongeren en senioren, is dit aanbod minder vlot bereikbaar.

- Cultuur & Recreatie
- Onderwijs
- Commercieel
- Religie

Belangrijke punten in het dorp

Ondanks de schaal van het dorp zijn er heel wat sociale en economische activiteiten in het dorp. Investerings in de school, d'Hoge Schole, enz. en de inzet van veel dorpsbewoners hebben ervoor gezorgd dat het dorp bruist. Elkaar ontmoeten is enorm belangrijk voor de Abelenaars. De Sinksenkermis, het schoolontbijt, de jaarlijkse toneelopvoering, enz. brengen niet alleen de mensen van Abele samen, ze hebben ook een aantrekkingskracht op mensen buiten het dorp. Samen met onder andere de bakker, het restaurant, de frituur en RFN maken ze dat Abele een aantrekkelijke plaats blijft om te wonen en te leven.

- Onderwijs
- Cultuur & Recreatie
- Commercieel
- Religie

©Rudy Pattyn via <https://www.tenbunderen.be/watou.html>

Kruispunt als centraliteit

De dorpskern bestaat uit een kruis van vier straten. Verspreid langs dit kruis liggen verschillende functies op Belgisch en Frans grondgebied die Abele doen leven. Als bezoeker passeer je de verschillende functies zonder dat je bewust de functie en het belang voelt. Een duidelijke ruimtelijke centraliteit ontbreekt. Gevoelsmatig valt het centrum vandaag samen met het kruispunt.

UITDAGINGEN

Ontmoeting en werken aan de verbinding maken integraal deel uit van het DNA van Abele. Het zorgt er mee voor dat dit kleine grensdorp een bijzondere aantrekking en levendigheid behoudt. De ontmoetingsgoesting, de sterkte van Abele, brengt een aantal specifieke uitdagingen met zich mee. Deze zijn ook gekoppeld aan een aantal locaties in het dorp.

Naar de toekomst stelt zich de vraag waar op ingezet moet worden om het dorp aantrekkelijk en leefbaar te houden. Ook is het vandaag onduidelijk voor bezoekers waar nu de kern van Abele is.

De vraag naar de toekomst van de kerk, de d'Hoge Schole en de braakliggende grond in het centrum liggen vandaag al op tafel. Voor elk van deze locaties zijn er specifieke vragen.

Bewoners en verenigingen zijn vragende partij voor een locatie en infrastructuur voor allerlei dorps activiteiten. De vraag is welke investering en programma's voor deze locaties naar de toekomst haalbaar zijn. Ook is er een vraag naar het uitklaren van de onderlinge samenhang. Het wordt belangrijk om ervoor te zorgen dat alle generaties hier hun plek kunnen vinden. Er liggen bij de uitwerking hiervan zeker ook kansen om de Franse inwoners in het dorp meer te betrekken in het voornamelijk Belgische verenigingsleven. Een betere – visuele- verbinding tussen de Franse en Belgische kant van de dorpskern wordt als belangrijke voorwaarde naar voren geschoven om te kunnen spreken van een echt dorp, Abele als één geheel.

De school speelt alvast een belangrijke verbindende factor die verder gaat dan het dorp zelf. De Abelenaars vinden het belangrijk dat de school kan blijven bestaan, al blijft het echter een uitdaging om ook in de toekomst voldoende leerlingen op school te hebben. De toekomst is vandaag mede afhankelijk van de instroom van kinderen uit de bredere Belgische en Franse omgeving. De link met het bedrijf RFN is bijzonder sterk. Een vraag is op welke manier de school aantrekkelijk kan blijven naar de toekomst toe.

Het belang en het potentieel van Abelestatie worden vandaag nog onvoldoende gezien. Het lijkt op het eerste gezicht niet meer dan een plaats langs de drukke Frans-Vlaanderen weg. Uit de gesprekken komt naar voren dat de bewoners het als een deel van het dorp zien.

Zicht op de Onze-Lieve-Vrouw Onbevlekt Ontvangenkerk

Abeleplein - Links de kerk, rechts, achter de muur, het braakliggend terrein

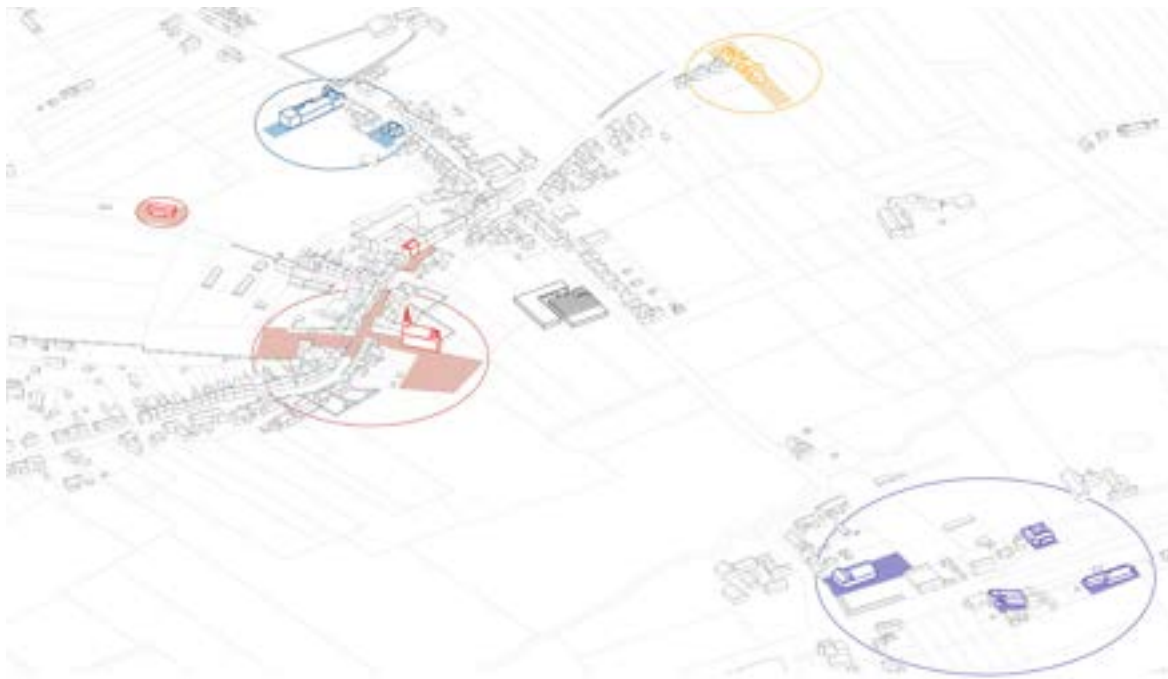

Het braakliggend terrein in het centrum tegenover de kerk.
©Henk Deleu via HLN: <https://www.hln.be/poperinge/verloederde-site-in-centrum-abele-onteigend-dit-zal-het-grensdorp-alleen-maar-ten-goede-komen~a56fd65a/>

De Sinksenkermis als de expressie van de ontmoetingsgoesting in het dorp.
©Chiro Abele via HLN: <https://www.hln.be/poperinge/volksfeest-in-abele-tijdens-sinksenkermis~a44e038d/>

UITGANGSPUNTEN

Op basis van het eerste, verkennend ontwerpend onderzoek en de eerste dorpsklap is de conclusie dat de ontwikkeling van een gesloten bebouwde gevel ter hoogte van de onteigeningszone voor de realisatie van een Dorpsplein niet gewenst is. Vaststelling is ook dat de bewoners de bestaande bebouwde en onbebouwde ontmoetingsinfrastructuur te klein en niet kwaliteitsvol vinden. Een interessante plaats voor de jeugd ontbreekt (met uitzondering van de Chiro). Men is geen vragende partij om alle activiteiten te centraliseren op een locatie in het centrum. Zo moet bijvoorbeeld rekening worden gehouden met potentiele overlast van de activiteiten naar de omwonenden. De Sinksenkermis houdt men graag op de huidige locatie. Voor andere sociale activiteiten, zoals het schoolontbijt, culturele activiteiten, etc. zoekt men een andere ruimte. De kerk zou hier eventueel geschikt voor kunnen zijn.

Differentiatie en inzet op vier kernen

Ontmoeting vormt het DNA van Abele. De bestaande economische, educatieve en sociale voorzieningen zorgen er voor dat het kleine grensdorp leefbaar en levendig blijft. Naar de toekomst toe is het belangrijk dat op elk van deze functies blijvend wordt ingezet. De functies zijn vandaag min of meer gekoppeld aan vier ruimtelijke eenheden in het dorp. Abelestatie heeft een duidelijk lokale en bovenlokale economische functie. De basisschool De Prins in combinatie met de crèche vervult een educatieve functie. Het is een belangrijke aantrekkingsbron voor het dorp. Bovendien is het ook een motor voor veel activiteiten en de Frans-Belgische verbinding. De ligging en de infrastructuur maakt het geschikt voor allerlei andere activiteiten. De aan de rand van het dorp gelegen d'Hoge Schole is dé plaats voor de grootschalige sociale activiteiten zoals de Sinksensfoor. De infrastructuur kan breder gebruikt worden. Een tweede, meer laag-dynamische sociale kern is gekoppeld aan de kerk en het Droomplein. Dit is de plaats voor de dagdagelijkse spontane ontmoeting en de ontvangst van bezoekers van het dorp.

Om een leefbaar en levendig dorp te behouden is het belangrijk dat ingezet wordt op deze vier eenheden vanuit een duidelijke focus en toekomstvisie. Het bekrachtigen van deze vier functies geeft duidelijkheid voor private en publieke investeringen. Daarnaast stuurt het de inrichting van de publieke ruimte.

Een bruisend Droomplein. Bron: Bewonersplatform Abele via https://www.facebook.com/photo/?fbid=692376992917661&set=pb.100064361004194.-2207520000&locale=nl_NL

Kerk als gebouw behouden

De Onze-Lieve-Vrouw-Onbevlekt-Ontvangenkerk bepaalt sinds 1872-1873 mee het aanzicht van het dorp. Het vormt een herkenningspunt en de baken van het dorp. Noodzakelijke investeringen zijn nodig om de kerk bouwtechnisch veilig te houden voor bezoekers. De kerk vormt daarnaast een belangrijk symbool van de intense relatie en noodzakelijke samenwerking tussen Franse en Belgische partners. Het is samen met het Droomplein een belangrijke locatie die gelegen is op Frans grondgebied. Gelinkt aan de kerk is er een dynamisch parochiaal team actief dat aan de sociale dynamiek in het dorp werkt.

Duidelijk is dat het de toekomst van het kerkgebouw zijn impact zal hebben op de invulling van het Droomplein en de directe omgeving. De uniekheid van deze plek biedt mogelijk kansen richting een groter publiek. Als de kerkelijke invulling (gedeeltelijk) zou vervallen is een uitgangspunt dat het kerkgebouw een invulling moet krijgen die in eerste instantie een meerwaarde betekent voor het dorp. Het kerkgebouw biedt kansen om een antwoord te bieden op bepaalde ruimtevragen (schoolontbijt, theatterruimte, ...) uit het dorp. Daarnaast is er vraag naar gebruik van bepaalde faciliteiten zoals het sanitair, stockage materiaal, ... voor activiteiten gelinkt aan Droomplein.

Droomplein uitbreiden tot ruimtelijke Frans-Belgische centraliteit

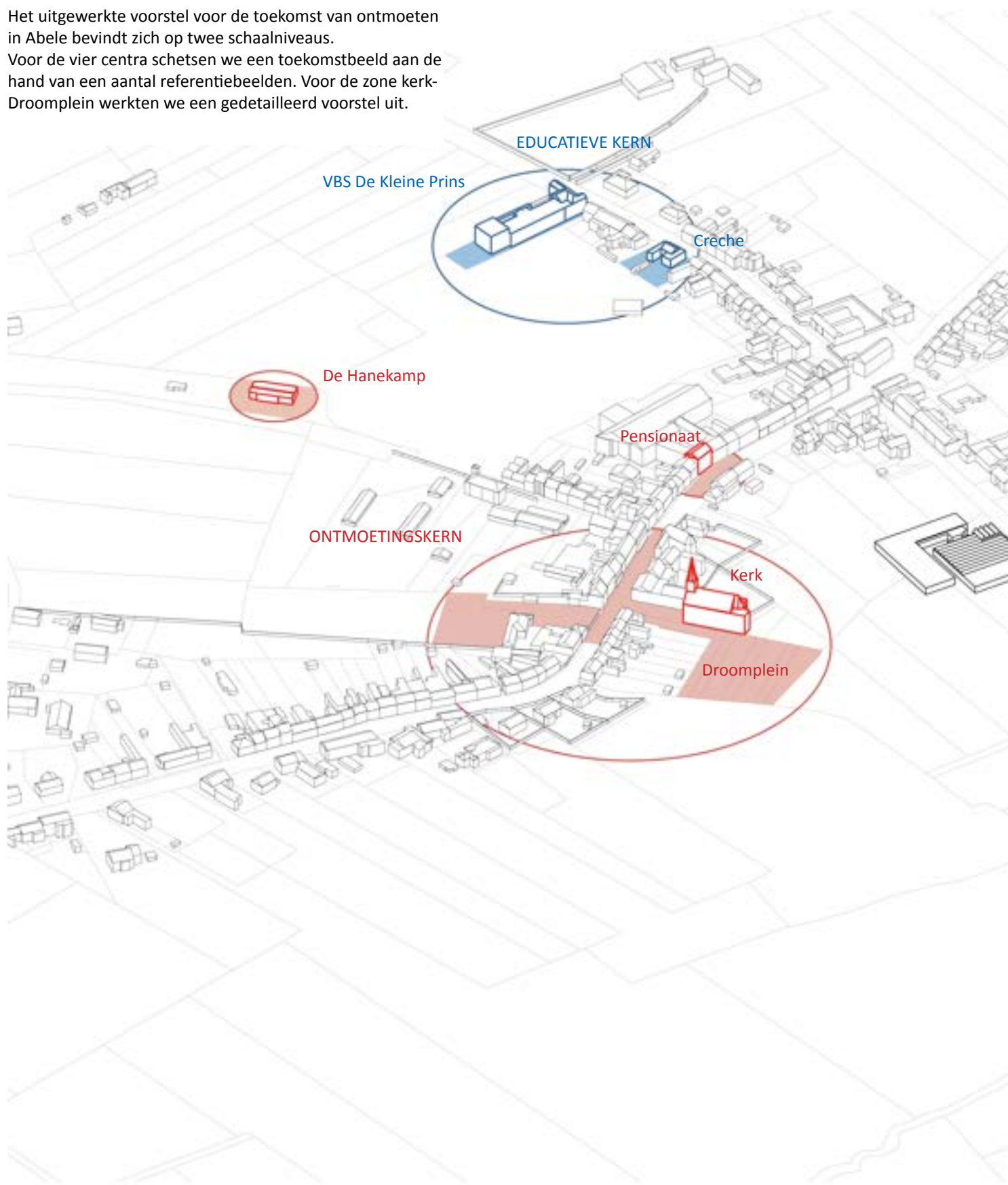
Vandaag ontbreekt in Abele een ruimtelijk, duidelijke dorpskern. De combinatie van de kerk, het Droomplein en activiteiten zoals de bakker, het Pensionaat en Tahiti zorgen voor een dagelijkse dynamiek. Met de creatie van het Droomplein is een eerste stap gezet naar de creatie van een plaats voor laagdrempelige ontmoeting tussen Franse en Belgische inwoners van Abele.

De vraag naar de invulling van de verloederde plek biedt mogelijkheden voor de creatie van een Frans-Belgische centrale ruimte die zich uitstrekt over het Abeleplein. Het kan een plaats zijn waar bezoekers en toeristen het unieke karakter van het dorp kunnen ontdekken. Woningen of sociale functies kunnen zorgen voor een levendig dorpshart. Aan de andere kant is er de potentie van de creatie van een groene ruimte die het omliggende landschap binnentrekt in het dorp en het beleefbaar maakt. De invulling van de plaats zal afhankelijk zijn van de nieuwe bestemming die voor de kerk gekozen wordt. Belangrijk is in ieder geval dat op het Abeleplein de verbinding en centraliteit direct voelbaar is.

VOORSTEL_I

Het uitgewerkte voorstel voor de toekomst van ontmoeten in Abele bevindt zich op twee schaalniveaus.

Voor de vier centra schetsen we een toekomstbeeld aan de hand van een aantal referentiebeelden. Voor de zone kerk-Droomplein werkten we een gedetailleerd voorstel uit.

Levendig sociale kern d'Hoge Schole

D'Hoge Schole wordt bevestigd als plaats voor de organisatie van grote dorpsfeesten. De plek speelt een belangrijke rol in het samenbrengen van de gemeenschap en het creëren van een levendige sfeer. Haar ligging aan de rand van het dorp biedt het voordeel dat de overlast naar de omgeving beperkt is. Het (multifunctioneel) inschakelen van omliggende landbouwterrein(en) en het terrein van d'Hoge Schole, het tijdelijk afsluiten van de Abeelseweg en de keuze voor tijdelijke inrichtingen (tenten, luifels, enz.) maken inherent deel uit van de folklore en identiteit. Ze zorgen voor een betrokkenheid op zowel bestuurlijk, ambtelijk als gemeenschapsniveau.

Een belangrijke activiteit in d'Hoge Schole is vandaag de lokale jeugdbeweging. Daarnaast wordt een deel van de ruimte multifunctioneel ingezet voor de kinderopvang en allerhande activiteiten.

Investerings in de lokalen van de Chiro zijn op middellange termijn noodzakelijk. Het voorstel is om dan te onderzoeken welk programma gewenst en noodzakelijk is op deze locatie. Er is bijvoorbeeld vraag naar een dynamisch sport- en spelaanbod voor jongeren (basketbal, skatepark, death ride, ...).

Minimaal dient een multifunctionele ruimte, die gebruikt kan worden door de Chiro, deel uit te maken van het programma.

Een duidelijk voorstel is ook om te onderzoeken op welke manier er een sterke verbinding gelegd kan worden met het omliggende landschap. De (verborgen) tuin biedt vandaag een prachtig zicht op het dorp en het landschap.

Sinksenkermis: tijdelijke inrichtingen rond d'Hoge Schole.
Bron: <https://www.google.com/maps/>

De (verborgen) tuin en het zicht op het landschap

Commerciële kern Abelestatie

Abelestatie heeft heel wat mogelijkheden als commerciële kern van Abele. Een van de pijlers nodig om uit te bloeien tot een levendige kern zijn bezoekers in grote(re) aantallen. De Frans-Vlaanderenweg, die Abelestatie omvat, is een druk gebruikte verbindingsweg. Abelestatie is ook vlot bereikbaar voor inwoners van Boeschepe en Abele. In de toekomst zou het ook met de fiets vlot en veilig bereikbaar moeten kunnen zijn.

Ruimtelijk lijkt er vandaag een onderbenutting en een zekere leegte. Een masterplan voor deze site, zoals reeds opgemaakt voor Calicannes, lijkt interessant om te onderzoeken. In dit masterplan zou een ruimtelijk programma voor deze site verkend kunnen worden. Een combinatie van een gevarieerd aanbod van winkels, diensten en eetgelegenheden in combinatie met een kwaliteitsverbetering van de woonomstandigheden zou de primaire focus kunnen zijn. Daarnaast zou de oversteekbaarheid en verkeersveiligheid van deze zone bekeken kunnen worden. Verkend zou bijvoorbeeld kunnen worden om de wandel- en fietsverbinding te ontkoppelen van het huidige kruispunt.

Abelestatie - Frans-Vlaanderenweg/Abelestationsplein met het Praline Paleis.

Bron: Apple Maps

Abelestationstraat - Kruispunt Frans-Vlaanderenweg.

Multifunctionele educatieve kern

De schoolomgeving van Abele speelt een essentiële rol in de sociale dynamiek van het dorp. Het aanbod van een school en crèche zorgt ervoor dat het dorp een aantrekkelijke woon- en werkplek is. De school blijkt ook een bijdrage te leveren aan de Frans-Belgische interactie. Wat niet alleen de culturele diversiteit van het gebied weerspiegelt, maar ook de leerervaring van de leerlingen verrijkt.

Om een duurzame toekomst uit te bouwen is een kwaliteitsverbetering en multifunctioneel gebruik van de infrastructuur aangewezen. Interessant is om te onderzoeken op welke manier het landschap en de groene omgeving verder de school ingetrokken kan worden. Vandaag is er al een speelruimte aan de achterzijde van de school. Deze zou verder uitgewerkt kunnen worden. Door kleine aanpassingen aan de infrastructuur zou ook een directe visuele link met het prachtige omliggende landschap gecreëerd kunnen worden. Een trage verbinding door de velden richting de Hanekampweg is zeker te onderzoeken. Via deze route zou een veiligere en kortere route naar het centrum met het Droomplein gelegd kunnen worden. Het schoolgebouw met o.a. de sportzaal heeft potentieel dat verder reikt dan enkel de lesuren. Buiten de schooluren kan het fungeren als een polyvalente ontmoetingsruimte voor het dorp. Dit biedt de mogelijkheid om een brug te slaan tussen verschillende generaties en het versterkt de sociale cohesie. De locatie blijft zo gedurende de hele dag relevant en waardevol. Een eerste stap om te onderzoeken is in ieder geval om de naschoolse opvang op de school te organiseren.

Daarnaast dient zich een interessante kans aan om synergie te creëren met de crèche. Het samenvoegen van onderwijsfaciliteiten voor verschillende leeftijdsgroepen kan niet alleen efficiëntie opleveren in termen van ruimte en middelen, maar ook een naadloze overgang tussen educatieve fasen bevorderen. Deze integratie kan de educatieve kern verder versterken en een omgeving bieden waarin jonge leerlingen zich kunnen ontwikkelen en groeien in een gezamenlijke leeromgeving. Ruimtelijk zou er aan de achterzijde een directe link gelegd kunnen worden tussen de crèche en de school.

Zicht op de achterkant van de school (links) en de crèche (rechts)

Zicht op de Hanekampweg met uiterst rechts de school (in aanbouw, 2019)

Bron: <https://www.google.com/maps/>

Centrale ontmoetingskern

Ter hoogte van de kerk wordt een grensoverschrijdende centrale ontmoetingsplek gecreëerd. Er wordt verder gewerkt op de dynamiek die reeds bestaat rond de kerk, het Droomplein, de bakker, het Pensionaat en Tahiti. De heraanleg van Abeleplein tot een dorpsplein in samenhang met de ontwikkeling van de verloederde zone geeft de kans om niet alleen mentaal maar ook ruimtelijk een centrale culturele, sociale en economische dorpsruimte te realiseren. De relatie met het recreatieve voetgangers- en fietsnetwerk wordt versterkt.

Deze centrale dorpsruimte is in de eerste plaats gericht op de inwoners van Abele. Het is een ruimte voor jong en oud waar men afsprekt, elkaar stoemelings tegen het lijf loopt en verschillende activiteiten plaatsen. Zowel de kerk als de omgeving bieden ruimte voor kleinere dorpsfeesten. Het Abeleplein legt fysiek en ruimtelijk een verbinding. De centrale dorpsruimte nodigt de Abelenaar uit om grensoverschrijdend met elkaar in verbinding te gaan.

Het Droomplein, met zijn spel- en ontmoeting infrastructuur, krijgt aan de Belgische zijde een complementaire tegenhanger nl. de Dorpstuin. Samen vormen ze een groen hart voor het dorp dat een verbinding legt met het omliggende landschap. De kerk krijgt een (gedeeltelijke) herbestemming tot lokale ontmoetingsinfrastructuur voor culturele en sociale evenementen op maat van het dorp. De infrastructuur wordt opengesteld voor gebruikers van het Droomplein.

De centrale dorpsruimte wordt ook dé plek waar voetgangers- en fietsers, Abele ligt op het recreatieve fietsroutenetwerk, een tussenstop maken. Ze kunnen genieten op een terras van de lokale horeca of op een van de picknickplaatsen op het Droomplein en de Dorpstuin. In de kerk kan men kennis maken met de unieke geschiedenis en ligging van Abele als grensdorp.

Droomplein met zicht op de kerk via <https://neemmemeemagazine.be/abele-kandidaat-voor-masterplan-dna-van-het-dorp/>

Droomplein met zicht naar het landschap

DORPSKLAP - ONTWERPEND ONDERZOEK_I

Drie scenario's voor het dorpsplein

Tijdens de dorpsklap verkenden we de visie van de dorpelingen op de afbakening van het dorp. Een van de pistes was om alle ontmoeting te centraliseren in het dorpscentrum. Concreet betekent dit dat ook grote evenementen in het centrum een plaats zouden krijgen. Dit voorstel werd niet positief onthaald. Een van de problemen die zich dan voor zou doen is de geluidsoverlast. Men haalt ook aan dat er een parkeerprobleem zou ontstaan in het centrum van het dorp. Sommigen vragen zich af waar de Chiro dan heen moet. Dit voorstel is al eens gedaan. Ook toen was de conclusie dat een ontmoetingscentrum op de huidige locatie van d'Hoge Schole een geschikte locatie blijft. Ondanks dat een ontmoetingscentrum logischerwijs wel in het dorpscentrum zou liggen, zo was dit een lange tijd geleden in Abele. Anderen deelden mee dat een nieuw ontmoetingscentrum wel gewenst zodat er eindelijk een alternatief is voor de tent die ze momenteel gebruiken.

Verder werden op de avond van de dorpsklap ook drie scenario's getoond die een mogelijk ontwikkeling van het dorpsplein toonden: een levendige plint, een overloopgebied of een publieke groene ruimte.

Levendige plint

Het scenario van de levendige plint werd zowel als positief onthaald als met enkele kritische opmerkingen. Het idee van woningen op deze plaats werd positief beoordeeld, naast gezinswoningen kunnen er ook bijvoorbeeld seniorenwoningen komen. Maar er ontstonden ook vragen over de financiering hiervan. Anderen zagen dan weer een opportuniteit voor een coworking space. Het verder 'verdorpen' van de ruimte werd door sommigen inschat als geschikt voor deze locatie. Terwijl anderen oordelen dat bijkomende woningen geen meerwaarde zou zijn voor het dorp, het uitzicht op het landschap zou dan ook verdwijnen. Er is consensus dat een commerciële ruimte voor handel niet gewenst is.

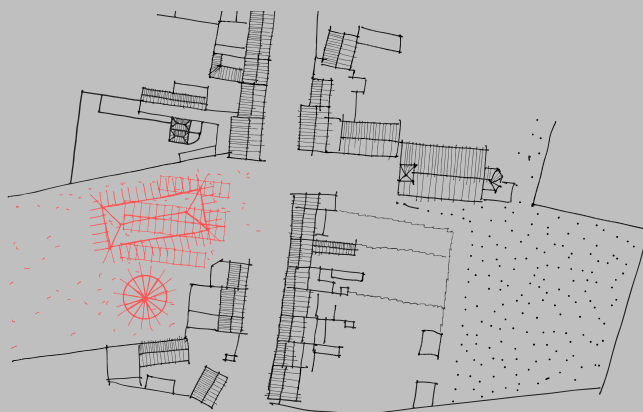
Scenario Levendige plint

Overloopgebied

Over het tweede scenario van een overloopgebied werd ook heen en weer gediscussieerd. Bepaalde inwoners zien hier opportuniteit tot een skatepark en voetbalveld. Het open zicht midden in het dorp wordt als positief ervaren. Er is een consensus hierbij om deze ruimte niet te verharderen. Een grote parkeercapaciteit is door sommigen gewenst, al dan niet enkel wanneer er evenementen zijn. Deze ruimte voor parking is in orde, mits in combinatie met groen. Zo'n open ruimte biedt ook de mogelijkheid een wekelijkse markt te laten komen. Andere oordelen dat deze locatie niet geschikt is voor evenementen, eerder voor lichte recreatieve activiteiten zoals een picknickruimte. Een argument hiervoor is de geluidsoverlast in het dorpscentrum, dat probleem is er niet aan d'Hoge Schole.

Groen publieke ruimte

Het laatste scenario toonde de optie om te transformeren naar een publieke groene ruimte. Dit scenario werd door bijna elke deelnemer als positief beschouwd. De negatieve opmerkingen waren erg beperkt. Zo werd er aangehaald dat er een gebrek zal zijn aan parkeermogelijkheden. Anderen zijn bezorgd over de toegankelijkheid van senioren. De ontwikkeling van een groene ruimte zou zo moeten gebeuren dat de bomen het uitzicht op het landschap niet volledig belemmeren. Het zou om een perfecte balans moeten gaan tussen doorkijk en een weelderige groene ruimte. Deze plek zou moeten fungeren als een centrale ontmoetingsplaats. In dat geval is er nood aan sanitair. Eventuele extra's kunnen laadpalen en fietsenstallingen zijn. De inwoners vragen eenzelfde inrichting aan beide kanten van de straat, dat Frankrijk en België éénzelfde trottoir en straatverlichting hebben.

Scenario Overloopgebied

Referentie Levendige plint - Munthof (Antwerpen), CLUSTER landschap en stedenbouw

Referentie Overloopgebied - Parking Huel Lee (Luxemburg)

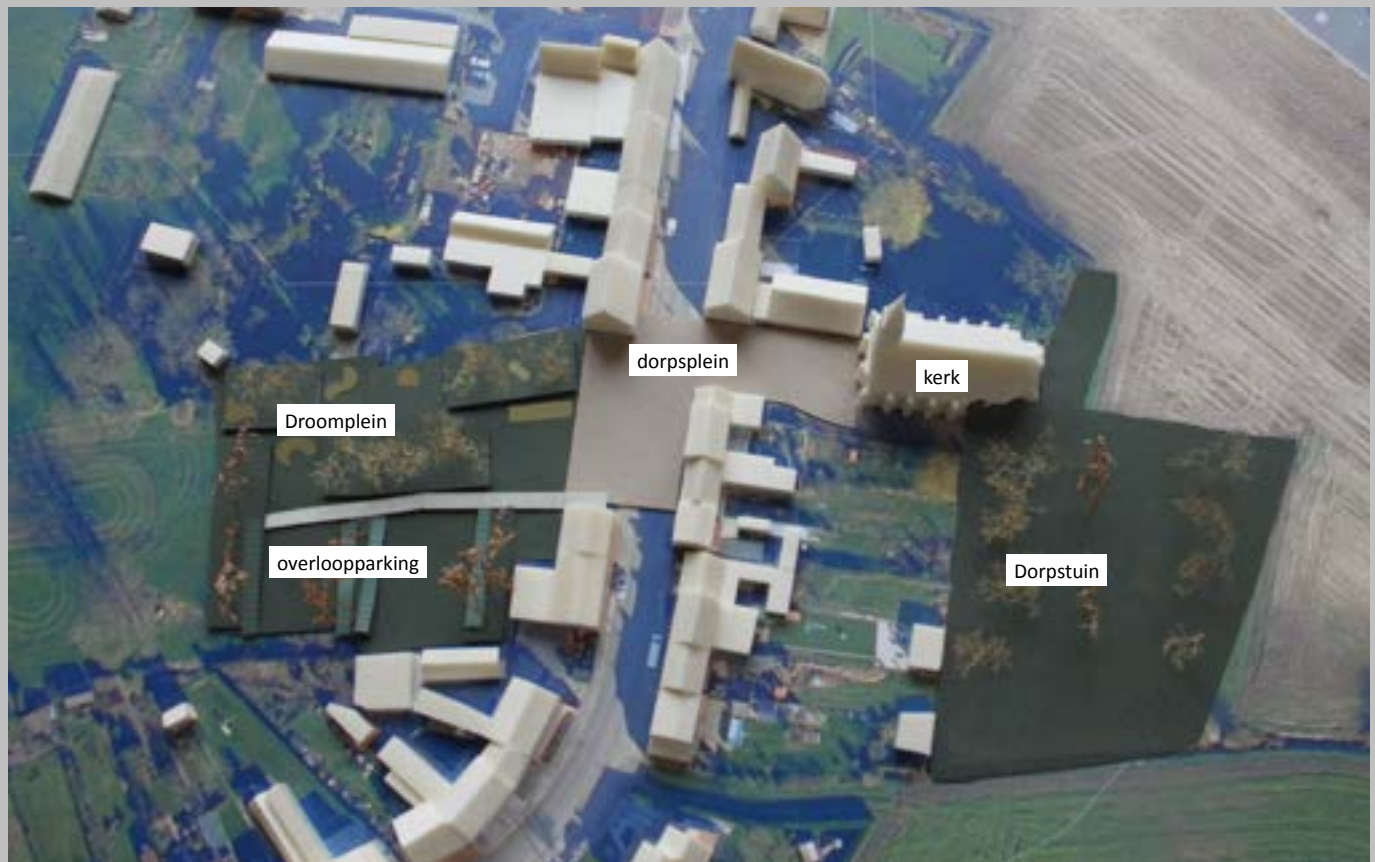
Referentie Groene publieke ruimte - Rosendals Trädgård (Stockholm)

Scenario Groene publieke ruimte

ONTWERPEND ONDERZOEK_II

In het tweede ontwerpend onderzoek verkenden we de relatie tussen verschillende elementen in het dorpscentrum. Een uitgangspunt was dat de transformatie van de kerk een belangrijke sturende factor zou kunnen zijn. We verkenden daarom de consequenties van verschillende scenario's voor de invulling van de kerk in verschillende stappen, vertrekkende vanuit de huidige situatie.

Scenario 01 - startscenario

Dorpstuin / groene overloopparking / dorpsplein als ontmoetingsplek

In dit eerste scenario vertrekken we van het uitgangspunt dat de kerk in eerste instantie een lokale functie inneemt. Er zijn twee varianten onderzocht. In de eerste variant transformeert de onteigeningszone tot een charmante Dorpstuin. Deze aanpassing vergt minimaal infrastructuurwerk. Het gaat technisch gezien om het openstellen van het perceel, met lichte ingrepen zodat de bewoners zich er thuis voelen. Voor de opvang van parkeerdruk tijdens evenementen wordt in deze zone een overloopparking voorzien. Met deze ingrepen kan het Abeleplein zijn naam waarmaken en fungeren als een ontmoetingsplek voor het dorp. Als variant onderzochten we de verplaatsing van het Droomplein. De levendigheid die het Droomplein creëert, wordt onmiddellijk duidelijk op het Abeleplein. Het Droomplein zit niet langer verscholen achter de kerk. Hierdoor ontstaat een samensmelting tussen het dorpsplein en het Droomplein. Ter hoogte van het Droomplein creëren we een dorpsboomgaard en een overloopparking.

Scenario 02 - doorgroeiscenario - kerk als culturele evenementenruimte

Dorpstuin / dorps- en evenementenplein / evenementenparking in het groen

In een tweede scenario onderzochten we de ruimtelijke kansen als de kerk getransformeerd wordt tot een culturele (boven)lokale evenementenlocatie. Het plein voor de kerk fungeert in dit scenario als zowel het dorpsplein als een evenementenplein wanneer de gelegenheid daarom vraagt. In de nieuw gerealiseerde Dorpstuin voorzien we de mogelijkheid om de permanente parkeercapaciteit uit te breiden en aan te passen aan de grotere behoeften. Hierdoor ontstaat een flexibele omgeving die zowel dagelijkse gemeenschapsactiviteiten als bijzondere evenementen kan accommoderen.

Scenario 03 - doorgroeiscenario: Frans-Vlaams cultureel hart

ontwikkeling kerk & Tahiti tot cultureel hart / evenementenparking in het groen

In dit laatste scenario transformeert de kerk tot een bovenlokaal Frans-Vlaams cultureel centrum. Dit vraagt bijkomende voorzieningen en ingrepen. We verkenden de ruimtelijke mogelijkheden om de ontwikkeling van de Tahiti en de tuin te verbinden met de herbestemming van de kern. Een groot deel van de Dorpstuin wordt ingezet als groene evenementenparking. De aanleg van de parkinginfrastructuur creëert de mogelijkheid om extra bebouwing te voorzien aan de rand van het gebied.

VOORSTEL_II

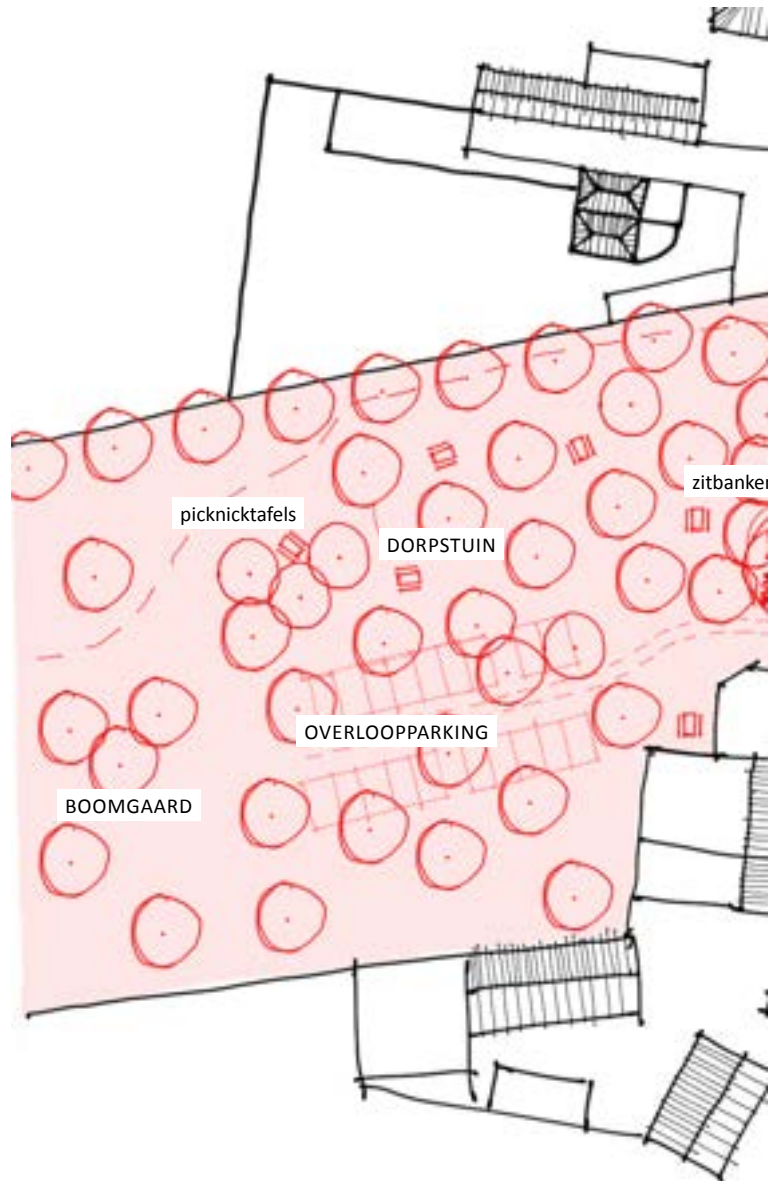
Op basis van het onderzoek en overleg is bevestigd dat men streeft naar een grensoverschrijdend project dat ook in de straat zichtbaar en voelbaar is. Men streeft naar een verbonden ruimte die mooi is, aandacht heeft voor sociale controle, meertalige ontmoeting stimuleert en gericht is op alle leeftijden. De opportuniteit aan het Abeleplein is een mogelijkheid om een bijdrage hieraan te leveren. De voorkeur is om de huidige invulling van het Droomplein te behouden. De investeringen in het droomplein zijn pas recent uitgevoerd met veel draagvlak van de bewoners. Men streeft naar de creatie van een groene zone met eventueel de mogelijkheid voor het aanbieden van een parkeerzone tijdens drukte. Essentieel is dat de nieuwe ruimte een connectie heeft met het droomplein maar andere functies vervult. Voor de kerk ambieert men een lokale invulling. Een (gedeeltelijke) herbestemming tot ontmoetingsruimte zal de meerwaarde voor het dorp vergroten. Op basis van het onderzoek is het voorstel om de centrale ontmoetingskern te versterken met drie deelelementen. Complementair aan het Droomplein wordt ingezet op de creatie van een kerkplein, Dorpstuin en een transformatie van de kerk tot multifunctionele ontmoetingsruimte

Multifunctioneel kerkgebouw

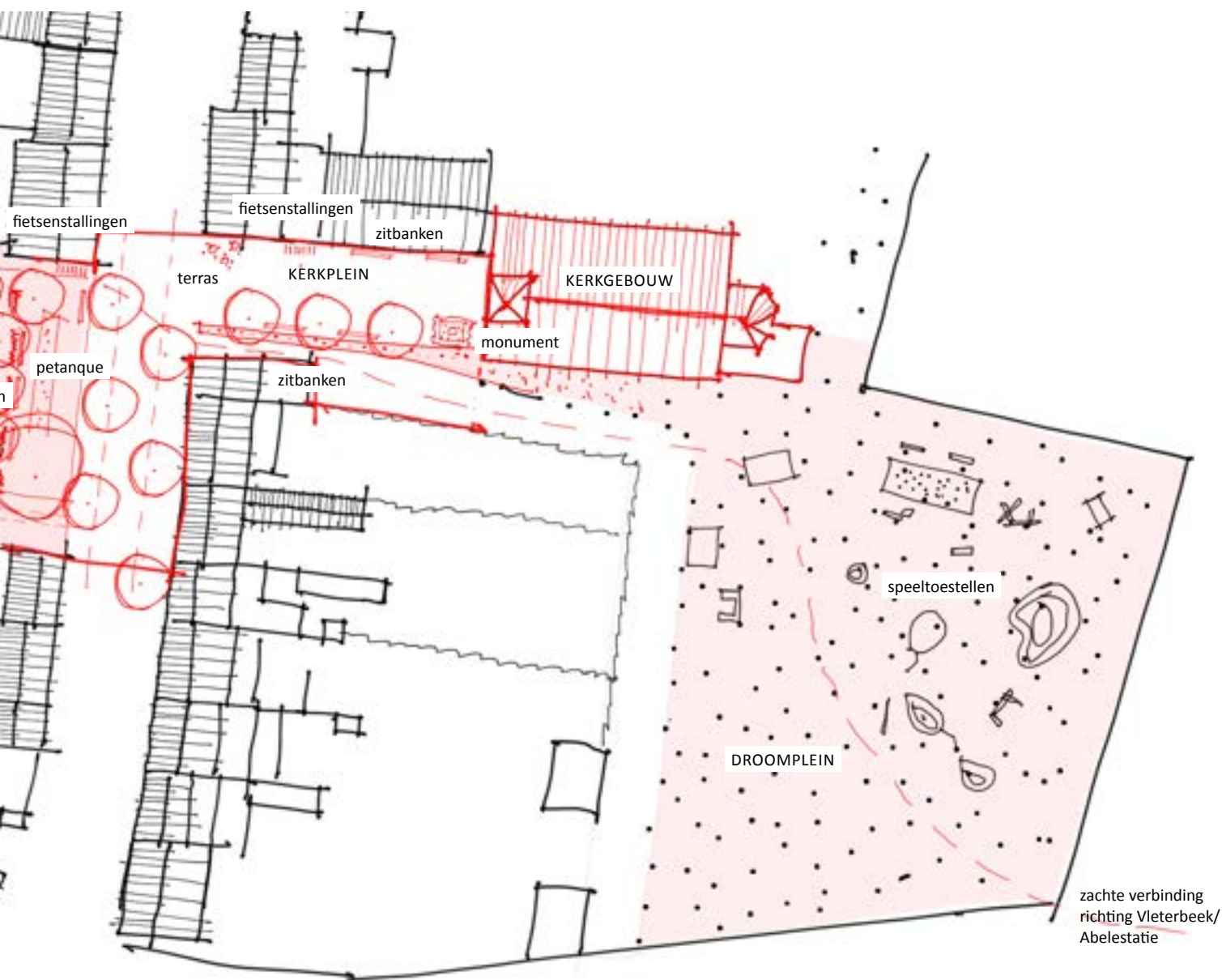
Het kerkgebouw krijgt een lokale, multifunctionele ontmoetingsfunctie. Het blijft een plaats voor rust en bezinning. Daarnaast is het de plaats waar lokale culturele en sociale evenementen worden georganiseerd. Het is de plaats waar bewoners samenkomen om te overleggen over de toekomst van het dorp. Het Droomplein wordt gebruikt als complementaire buitenruimte bij dorpsfeesten. Daarnaast voorziet ze een minimale infrastructuur (sanitair, opslag) voor gebruikers van de centrale ontmoetingsruimte en voor bezoekers van evenementen op het droomplein. Voor bezoekers is het een plaats waar men kennis kan maken met de geschiedenis en uniciteit van het grensdorp. Het beheer van het gebouw wordt gedragen door de lokale bewoners met steun van Boeschepe en Poperinge.

Kleinschalig kerkplein

De ruimte voor de kerk transformeert, in samenhang met de heraanleg van Abeleplein, tot een volwaardig (kleinschalig) kerkplein. De bestaande parkeerzone wordt omgevormd door toevoeging van een aantal bomen en banken tot een zone waar men uit de wind kan genieten van de zon. Het biedt ruimte aan de organisatie van een terras door café Tahiti. In materialisatie loopt het door over het Abeleplein zodat het haast letterlijk Frankrijk en België met elkaar verbindt. De oversteekbaarheid is veilig en goed aangegeven. Overwogen kan worden om het Abeleplein op deze locatie verhoogd aan te leggen zodat het duidelijk

is voor gemotoriseerd verkeer dat men aandachtig moet zijn voor overstekende gebruikers. Het verbindt op natuurlijke wijze de groene componenten in de centrale ontmoetingsruimte. De bomen op het plein zorgen ook voor een groene verbinding die het landschap dat langs beide zijden binnendringt bijna met elkaar verbindt. Perspectivisch (zie ook beeld) lopen de twee landschappen in elkaar over en zijn ze met elkaar verbonden.

Dorpstuin als complement voor het Droomplein

Als component voor het Droomplein met zijn spel- en ontmoeting infrastructuur wordt een Dorpstuin met bomen gecreëerd die in verbinding staat met het landschap. De Dorpstuin biedt indien nodig ruimte voor buffering van water van het Abeleplein. Het voorstel is om bewust te kiezen voor een beperkt en verbindend programma en vooral een aangename en laagdynamische plek te creëren die door inwoners op maat kan ingevuld worden om te picknicken, af te spreken, kleinschalige dorps activiteiten. De Dorpstuin bestaat uit verschillende delen. Aan de straatzijde is er ruimte voor minimale bezoekersfaciliteiten voor fietsers en voetgangers zoals fietsenstallingen, laadpunt, fietsherstelplaats, een drinkwaterpomp en een bank. Daarnaast kan in deze

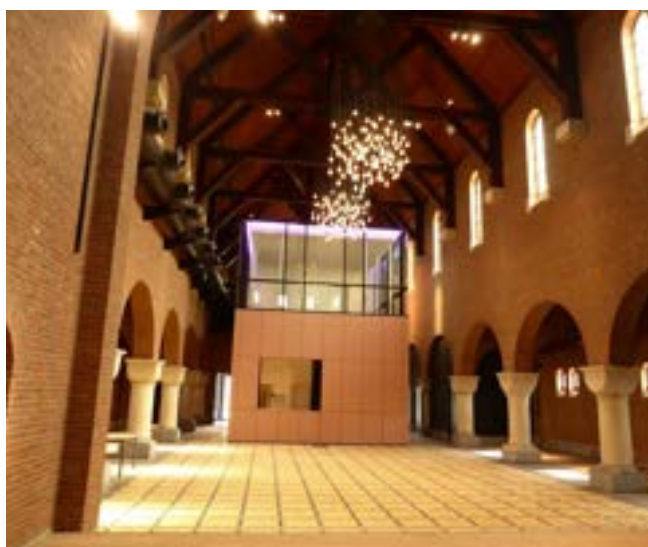
zone ook ruimte zijn voor laagdrempelige ingrepen die aanzetten tot contact en gebruik. Gelinkt aan het kerkplein wordt in eerste instantie gedacht aan een zone voor activiteiten voor alle leeftijden zoals een petanquezone. Een ander deel van de Dorpstuin wordt ingericht als beleefbare dorpsboomgaard die extensief beheerd wordt. In de boomgaard is er ruimte om te picknicken en te genieten van de rust op een bankje. Verkend zou kunnen worden om een deels overdekte ontmoetingsruimte (luifel) te voorzien. In de boomgaard wordt een groene (overloop) parking voorgesteld die maximaal geïntegreerd in het landschap wordt uitgevoerd. In combinatie met de parking zouden eventueel campermogelijkheden kunnen worden geïntegreerd. Deze meer open zone maakt de overgang naar het meer open landschap.

Bremtkapel: de kerk als polyvalente ruimte
©Jonas Danckers via <https://www.parcum.be/nl/herbestemming-kerken/bremtkapel>

Een terras op het kerkpleintje

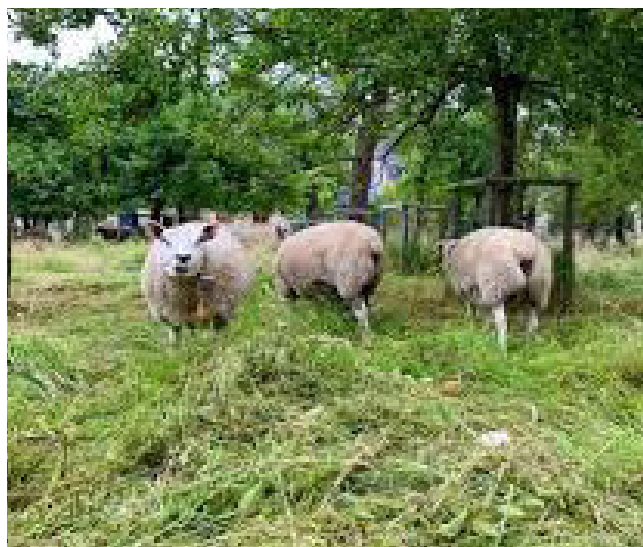
Den Donk: de kerk als polyvalente feestzaal via <https://dendonkvzw.be/fotos>

Petanque in de Dorpstuin
Bron: <https://www.hagelandactueel.be/ienen-actueel/nieuws/ienen/petanque-spelen-doe-je-niet-alleen-in-het-zuiden-van-frankrijk-maar>

Dorpsboomgaard met picknicktafels
Bron: burolubbers.tumblr.com

Begrazing in de dorpsboomgaard en de Dorpstuin
Bron: <http://radioexclusief.weebly.com/streeknieuws/schapen-in-het-brugse-stadspark-hof-de-jonghe>

Groene overloopparking
Bron: <https://www.mullerthal-trail.lu/nl/fiche/parking/parking-hu-el-lee-berdorf>

Staande wip achteraan de dorpsboomgaard
©Sally Vetter via https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Staande_wip_in_Westerlo.jpg

IV.3_EEN BELEEFBAAR LANDSCHAP

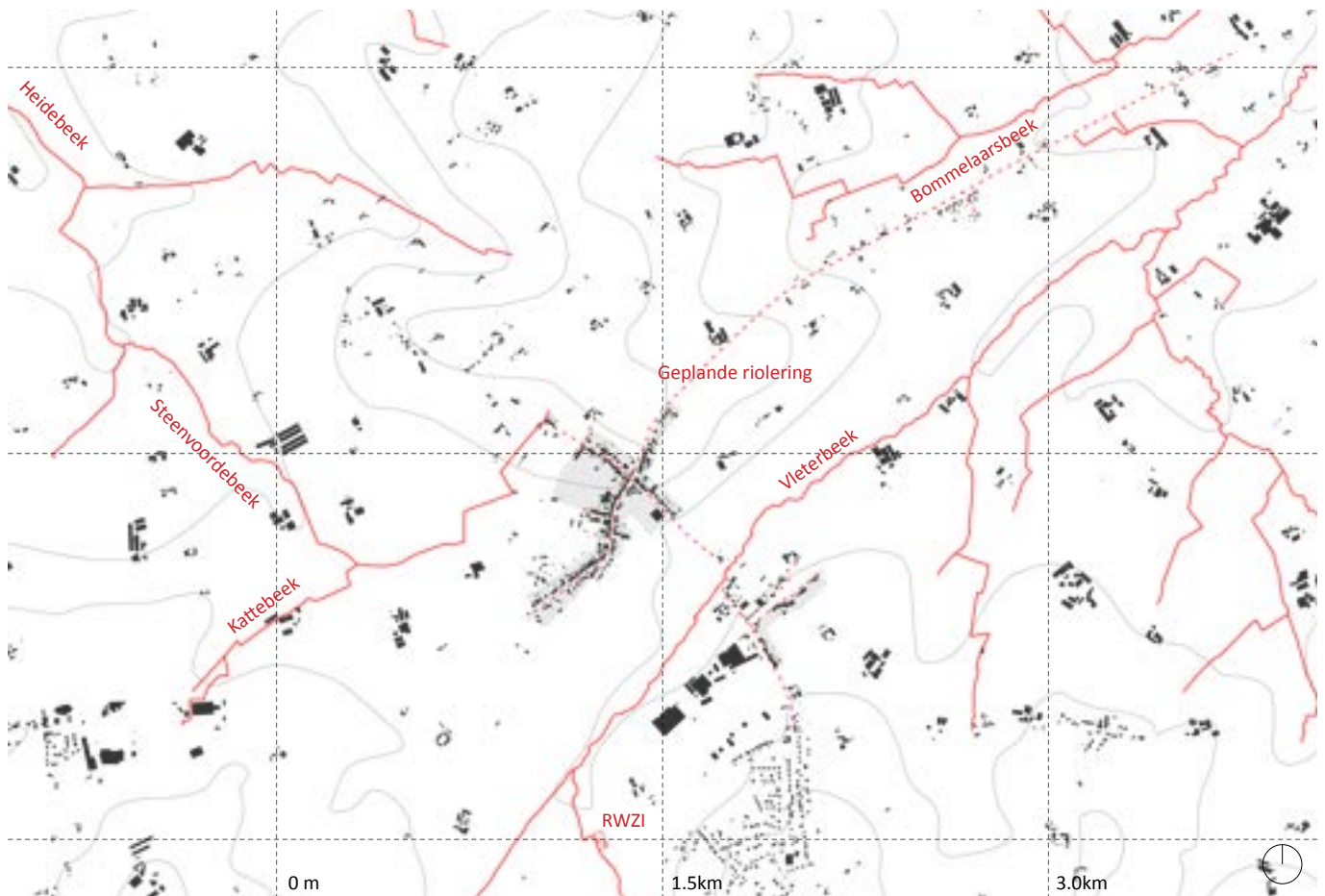

SITUERING

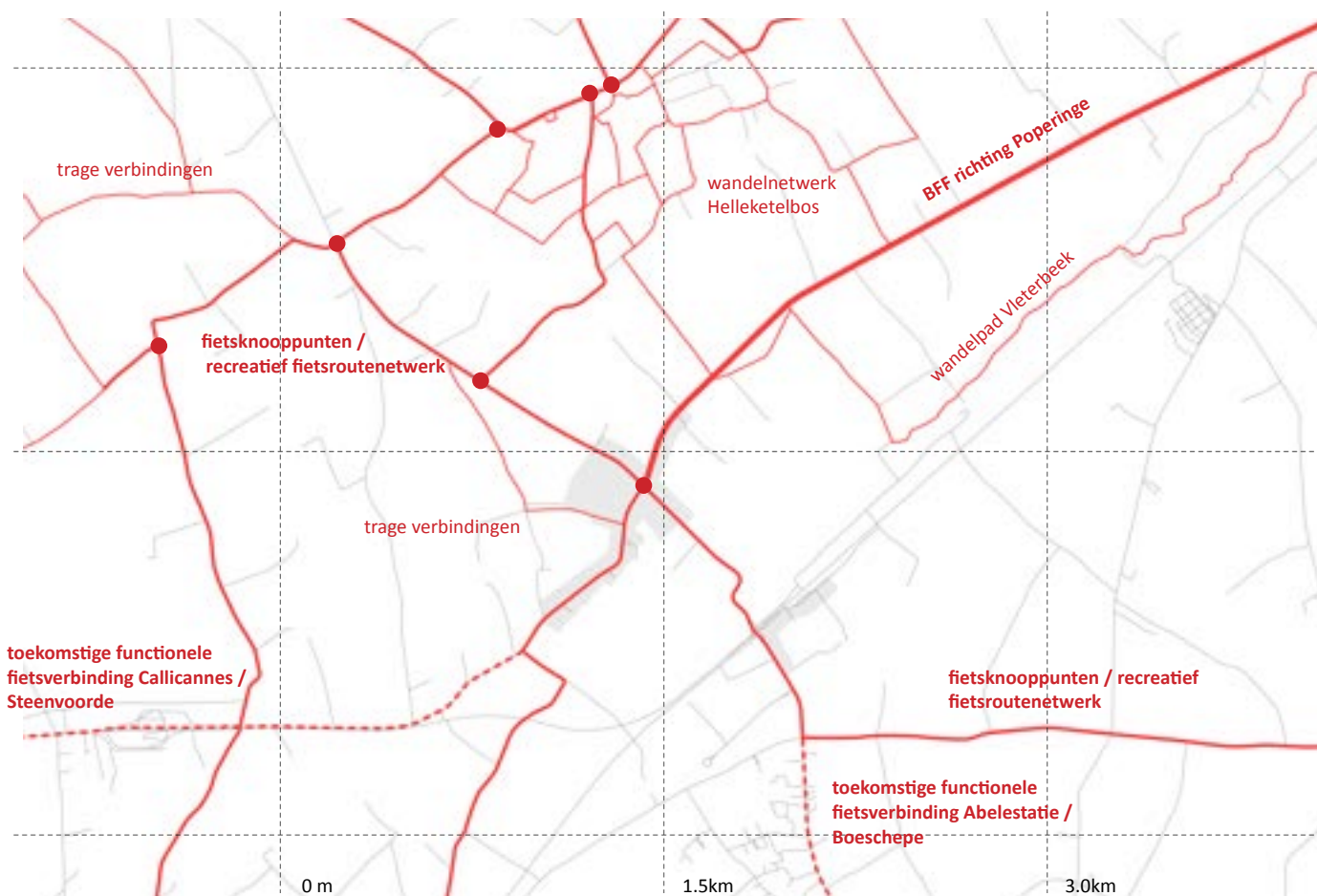
Agrarisch heuvellandschap

Abele ligt midden in een overwegend agrarisch landschap op de grens van het West-Vlaams Heuvelland en de Westhoek. Het reliëf is duidelijk zichtbaar en beleefbaar vanuit alle zijden van het dorp. Een groot deel van de kern ligt op een hoger gelegen heuvelrug. D'Hoge Schole en VBS De Kleine Prins liggen in dit hoge gedeelte. Abelestatie en de Frans-Vlaanderen weg liggen dan weer lager in de brede vallei van de Vleterbeek. Het ontstaan van het dorp wordt gelinkt aan de omzetting van bossen naar landbouwgebied. In de nabije omgeving van Abele vormt het Helleketelbos een restant van het vroegmiddeleeuws bos dat zich uitstrekte van Watou tot Beselare. Op de Ferrariskaart is de structuur van het dorp en de landbouwontginning gekoppeld aan het reliëf duidelijk te zien. Vandaag wordt het wegenpatroon van de regio nog steeds bepaald door het reliëf en de hydrografie. De meeste wegen lopen parallel aan de valleien.

Watersysteem op de grens

Abele ligt in het bovenstrooms bronnen- en infiltratiegebied van het IJzerbekken. Het ligt op de kam tussen het bekken van de Vleterbeek en de Heidebeek. Verschillende kleine bronnen ontspringen hier die afwateren richting de Vleterbeek. Het grootste deel van de kern- en landbouwgebieden watert naar de Vleterbeek af, en daarna naar de IJzer, via baangrachten, perceel grachten, wegen en de velden. Het gebied ten noorden van de kern watert af naar de IJzer via de Heidebeek. Ter hoogte van de kruising van de Vleterbeek en de Abelestationstraat is er in het verleden wateroverlast geweest. In Abele ligt beperkte riolering. Afvalwater stroomt zo rechtstreeks af naar de waterloop wat een druk legt op de waterkwaliteit. De ambitie in Frankrijk en België is om de kern van Abele en de bebouwing aan Abelestatie aan te sluiten op de waterzuiveringsinfrastructuur. De verspreide bebouwing in het landschap is aangewezen op individuele waterzuivering. In Frankrijk is een deel van de bebouwing en KMO-zone al aangesloten op een RWZI.

Wandel- en fietsnetwerk

Abele ligt op de rand van de Belgische en Franse functionele fietsverbindingen. In België is het aangesloten op het bovenlokaal fietsroutenetwerk richting Poperinge. Functionele fietsverbindingen richting Steenvoorde (langs Calicannesweg) en Boeschepe (langs Abelestationstraat) worden aan Franse zijde onderzocht. Doorheen het centrum loopt daarnaast een deel van de grensoverschrijdende recreatieve fietsknooppuntenroute.

DORPSKLAP - ONTWERPEND ONDERZOEK_I

Bij de vraag naar een voorkeur in strategie om een verbonden dorp te creëren was er een evenwaardige voorkeur voor zowel een traag netwerk door het dorp als een traag netwerk in het landschap.

De inwoners van Abele verkiezen een traag netwerk door het dorp met bijzonder aandacht voor de gevaarlijke oversteekpunten, bijvoorbeeld over de Frans-Vlaanderenweg en waar de Vleterbeek de Abelestationsstraat kruist. De veiligheid op het kruispunt is ook een bezorgdheid. Er zijn tal van voorstanders van traag doorgaand verkeer in de dorpskern. Maar de route Abeleplein naar Calicannes is wel een enorm belangrijke route. Er werden verschillende suggesties gedaan: doortrekken van de open vlakte richting de Galgestraat, zone 30 in de dorpskern, fietsstroken of eventueel een fietsstraat.

De argumenten voor een traag netwerk in het landschap werden ook talrijk meegedeeld. Zo is er voorkeur voor een route enkel toegankelijk voor wandelen en fietsen. Een verbinding naar Abelestatie werd positief ontvangen, toch met de opmerking hoe de oversteek zou zijn naar de Frans-Vlaanderenweg en de technische uitwerking van verlichting van fietspaden. Meer veiligheid voor de kinderen was herhaaldelijk een belangrijk argument.

Men kijkt uit naar de aanleg van een bruggetje over de Vleterbeek dat geïntegreerd kan worden in een volwaardig wandeltraject tussen het groen. Dit leidt volgens hen tot meer mogelijkheden voor wandelaars en fietsers. De inwoners wensen meer verbindingen tussen de mensen: hier kan je elkaar tegenkomen.

Dorpsklap - sfeerbeeld

Vraag 1 :

Welke strategie zouden gemeenten

Waarom? Pourquoi ?

- Meer aandacht voor verkeersveiligheid in aangeduide gebieden (pijltjes).
- Voorstanders van heraanleg voor verbetering van riolering, asverschuivingen, snelheidsremmers en veiligheid kruispunt.
- Suggestie om open vlakte richting Galgestraat door te trekken
- Gewenste invoering van een zone 30 en aanleg van fietsstroken, mogelijk als fietsstraat.
- Behoud van Galgestraat, momenteel niet aangegeven op de kaart.
- Belang van de straat van Abeleplein richting Calicannes voor respondenten.

Pourquoi ?

- Une plus grande attention à la sécurité routière dans les zones désignées (flèches).
- Les partisans d'une reconstruction pour améliorer les égouts, les déplacements d'essieux, les ralentisseurs et la sécurité des intersections.
- Suggestion d'étendre la plaine ouverte vers la Galgestraat.
- Introduction souhaitée d'une zone 30 et construction de pistes cyclables, éventuellement en tant que rue cyclable.
- Préservation de la rue Galgestraat, qui n'apparaît pas actuellement sur la carte.
- Importance de la rue d'Abeleplein vers Calicannes pour les répondants.

en kunnen toepassen om een verbonden dorp te creëren?

Waarom? Pourquoi ?

- Weg alleen toegankelijk maken voor wandelen en speciale fietsen.
- Positieve reacties op de verbinding met Abeelestatie, maar zorgen over de oversteek bij Calicannes weg.
- Waardering voor een mooi wandeltraject als trage weggebruiker en voor de veiligheid ervan.
- Suggestie voor de aanleg van een leuk bruggetje (pijltje op kaart).
- Behoeftte aan een zachtere verbinding tussen groene gebieden.
- Meer mogelijkheden voor wandelaars en fietsers.
- Verbeterde veiligheid voor kinderen.
- Meer mogelijkheden om elkaar tegen te komen.

Waarom? Pourquoi ?

Positief advies:

- Terugkeer naar de roots, gelegen in het centrum.
- Alternatief voor de voorziene tent.

Negatief advies:

- Is geen optie wegens geluidsoverlast.
- Geeft parkeerproblemen.
- Niet uitvoerbaar volgens respondenten.
- Neen! teveel geluidsoverlast van d'hoge schole.
- Gebouw moet daar blijven.
- Waar moet de chiro dan naartoe?
- Voorstel is al geweest om ontmoetingscentrum daar te plaatsen.

Pourquoi ?

- Rendre la route accessible uniquement aux piétons et aux vélos.
- Commentaires positifs sur la connexion avec Abeelestatie, mais préoccupations concernant la traversée de la route de Calicannes.
- Appréciation d'un beau sentier pédestre en tant qu'utilisateur lent de la route et de sa sécurité.
- Proposition de construction d'un joli petit pont (flèche sur la carte).
- Besoin d'une connexion plus douce entre les espaces verts.
- Plus d'opportunités pour les marcheurs et les cyclistes.
- Amélioration de la sécurité pour les enfants.
- Plus d'occasions de se croiser.

Pourquoi ?

- **Avis favorable :**
 - Retour aux sources, situé dans le centre ville.
 - Alternative à la tente proposée.
- **Avis négatif :**
 - N'est pas une option en raison de la pollution sonore.
 - Problèmes de stationnement.
 - Pas faisable selon les personnes interrogées.
 - Non ! trop de nuisances sonores dues au lycée.
 - Le bâtiment doit rester là.
 - Où devrait aller la chiro alors ?
 - Il a déjà été proposé d'y installer le centre de réunion.

UITDAGINGEN

Abele is omgeven door een prachtig heuvelachtig landschap tussen het West-Vlaams Heuvelland in het zuiden en het Hoppeland in het noorden. Op verschillende plaatsen in de omgeving heb je een prachtig zicht op het dorp en het omliggende landschap. Een belangrijke troef is dat bebouwing beperkt is. Uitgebreide lintbebouwingen, verkavelingen, enz. ontbreken. Binnen de dorpskern is het landschap slechts beperkt voelbaar vanaf de straat door de gesloten bebouwing. Het omliggende landschap is niet direct toegankelijk vanuit het dorp met uitzondering van de Hanekampweg. Een uitdaging is om de randen van het dorp te ontwikkelen als vloeiende overgang van het bebouwde dorp naar het groene landschap. Een betere integratie van RFN in het landschap dringt zich op. Er is ook een opportuniteit om op een aantal locaties zoals d'Hoge Schole, De Kleine Prins en de centrale ontmoetingsplek meer in te zetten op landschapsbeleving.

Abele is ook voor water, fietsen en wandelen een duidelijk grensgeval. Grensoverschrijdende samenwerking is aangewezen om de uitdagingen voor deze thema's aan te pakken. Op het gebied van de aanleg van een waterzuiveringsinfrastructuur zijn de gesprekken lopende. De aanleg hiervan moet geïntegreerd worden bekeken in combinatie met de heraanleg van de weginfrastructuur. Een aansluiting op de RWZI in Boeschepe lijkt complex maar aangewezen. Gezien de waterkwaliteitsproblemen in de Vleterbeek is het logisch dat de waterkwaliteit een focus krijgt. Gezien de bovenstroomse ligging van het gebied is er een groot potentieel om een bijdrage te leveren aan een klimaatrobuust watersysteem. De uitdaging is om meer aandacht te besteden aan het vasthouden van water in zowel de kern van Abele als het landbouwgebied. Bij het ontwerp van de nieuwe weginfrastructuur is dit een belangrijk aandachtspunt.

Voor de inwoners speelt vandaag vooral de aanpak van de fiets- en wandelinfrastructuur. De uitdaging is om het grensoverschrijdend functioneel fietsnetwerk te vervolledigen. Bewoners zijn vragende partij voor een veilige fietsverbinding richting Abelestatie/Boeschepe, Steenvoorde en Watou. Daarnaast vraagt men een veilige wandelverbinding richting Abelestatie. Dit vraagt dat ook wordt nagedacht over de kruising van de Frans-Vlaanderenweg ter hoogte van Abelestatie. Een oplossing is nodig voor het vervolledigen van het recreatieve wandelnetwerk over de Vleterbeek. Bewoners zijn vragende partij voor mooiere en veiligere verbindingen tussen de groene gebieden.

Abeelseweg - Glimpen van het landschap aan de rand van het dorp

De tuin van de school gaat over in het omringende landschap

Trappistenweg - In de dichtbebouwde dorpskern is het landschap niet voelbaar

Abeleplein - In de dichtbebouwde dorpskern is het landschap niet voelbaar

d'Hoge Schole op de rand van het landschap

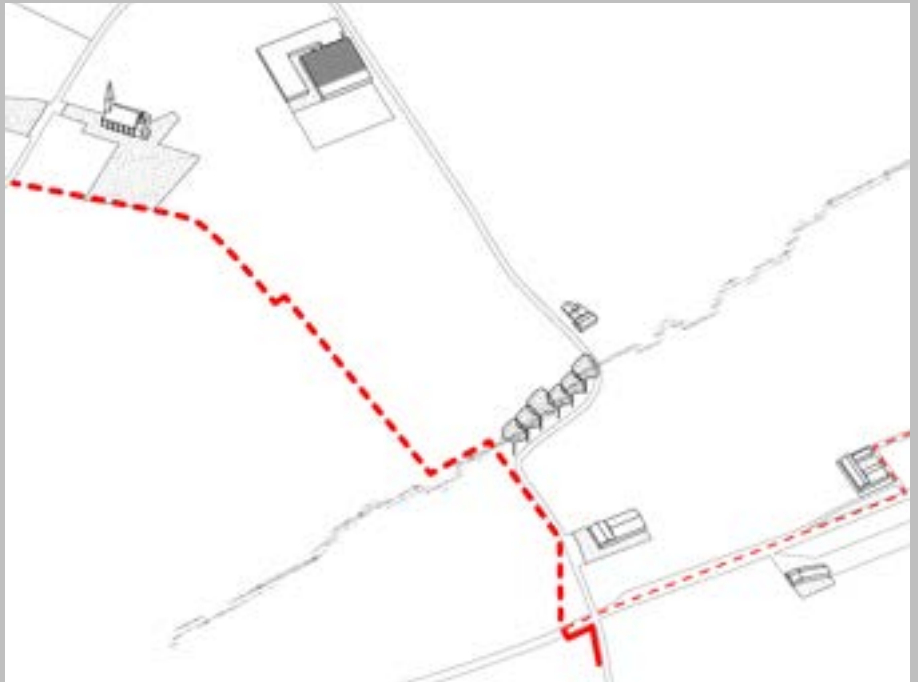

Zicht op Abeleplein vanop de Galgestraat
Bron: <https://www.google.com/maps/>

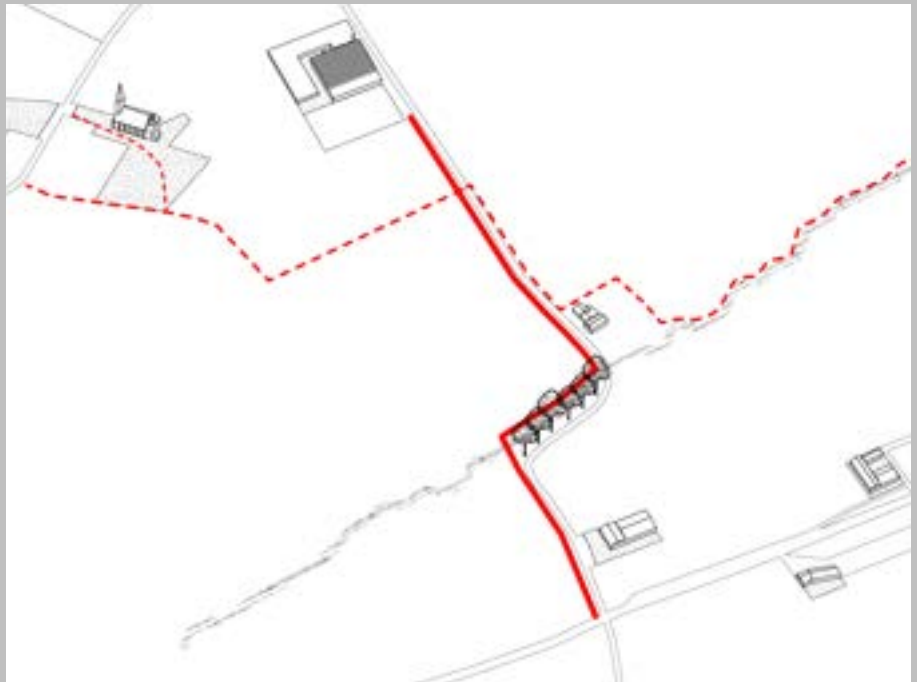
DORPSKLAP - ONTWERPEND ONDERZOEK_II

Op de tweede dorpsklap verkenden we samen met de bewoners de uitwerking van het traag voetgangers- en fietsersnetwerk aan de hand van drie uitgewerkte scenario's. Via de scenario's wilden we een zicht krijgen op de verwachtingen en wensen m.b.t. de functies, ligging en materialisatie van de verschillende verbindingen. De drie scenario's zijn:

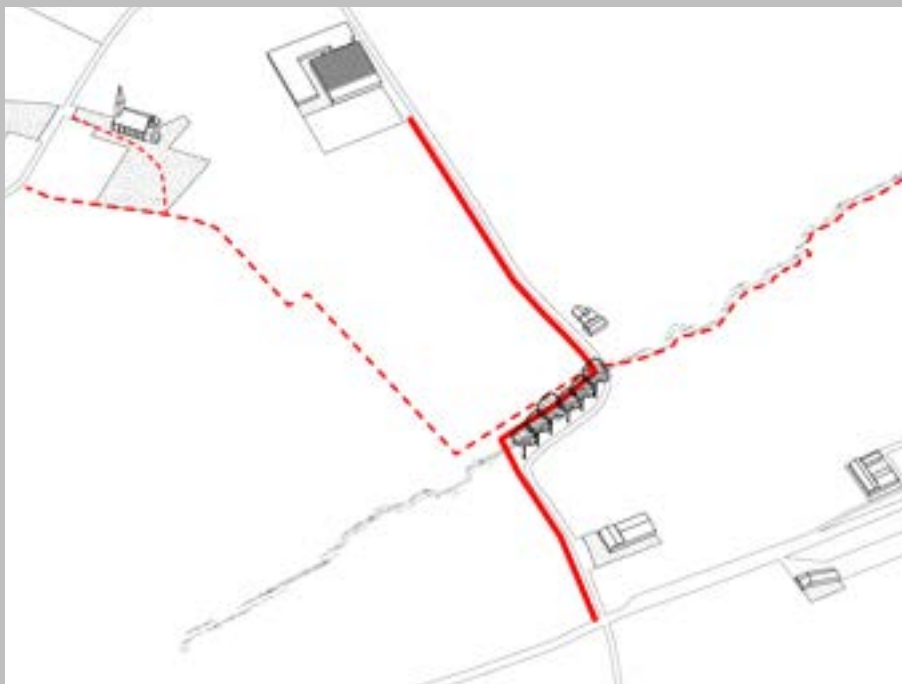
Scenario 1: Een gemengde fiets- en wandelverbinding die het Droomplein en Abelestatie met elkaar verbindt. Het pad wordt aangelegd doorheen het landbouwgebied in een halfverharding. De verbinding met het wandelpad langs de Vleerbeek wordt gelegd via Abelestatie. Het functioneel en recreatief gebruik wordt gemengd.

Scenario 2: Een functioneel dubbelrichting fietspad wordt aangelegd langs de Abelestationstraat in rode beton verharding vanaf RFN tot aan Abelestatie. Een nieuwe oversteek van de Vleerbeek wordt voorzien in de chicane. Het recreatief wandelpad wordt aangelegd tussen het Droomplein en het bestaande pad langs Vleerbeek via een nieuwe route, die deels bestaat uit bestaande landbouwwegen, in halfverharding.

Scenario 3: De fietsverbinding in scenario 2 wordt aangevuld met een nieuw recreatief wandelpad doorheen het landbouwgebied in gras. De aansluiting met het wandelpad langs de Vleterbeek wordt gemaakt door een nieuw pad op de linkeroever van de Vleterbeek. De Abelestationsstraat wordt overgestoken ter hoogte van de bocht.

Algemene conclusies

- Er is een missing link is voor fietsers en voetgangers tussen Abelestatie en Abele Centrum.
- Nood aan een functionele fietsverbinding (kortste afstand, vlot berijdbaar, afgescheiden) voor fietsers.
- Vraag om een duidelijke scheiding tussen voetgangers en fietsers te voorzien in een duurzame materiaal voor zomer en winter.
- Men prefereert maximaal gebruik van bestaande paden en niet doorkruisen landbouwgronden.
- Brede voorkeur voor het sparen van de oude platanen.
- Kiezen voor varianten met minimale inname productief landbouwgrond (dus beter aan randen, in oeverzones, ...)

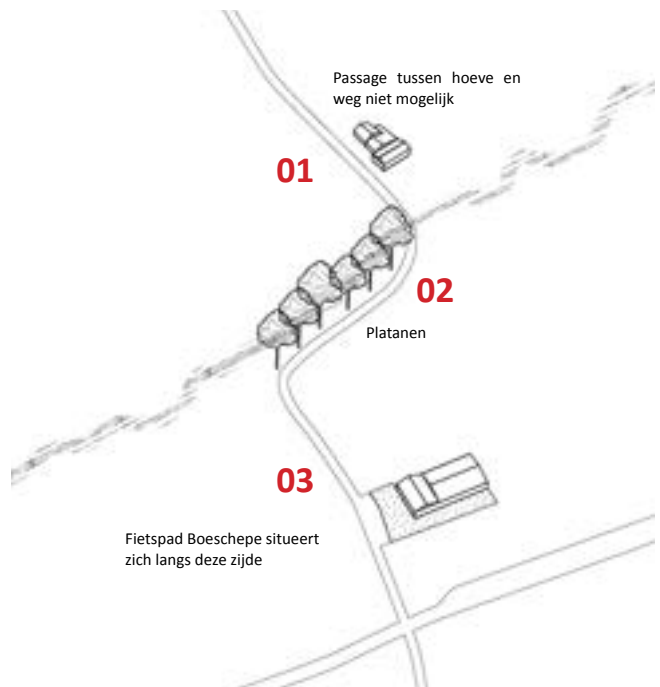
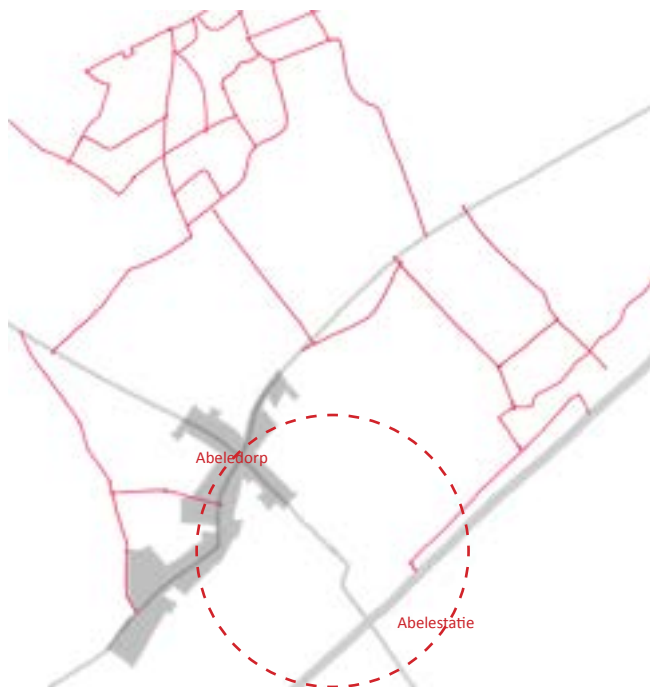
Suggesties

- Oversteek van de Vleterbeek zeker niet in de draai zelf leggen. Is nu al een gevaarlijk punt (ook voor auto's). Suggesties om te onderzoeken zijn het verbreden van het profiel, het verbieden van het zwaar verkeer, het vertragen van het verkeer, enz.
- Mogelijkheden bekijken om aan te sluiten op de verbinding Abelestatie-Godewaersvelde
- In het stukje Abelestationsstraat buiten de zone 30 moeten er ook verkeersremmende maatregelen genomen worden.
- Kan er een link gelegd worden met verbinding met de landelijke weg voorbij het kerkhof? Is te ver voor verbinding Abelestatie en Abele. Maar kan wel interessant zijn.

Weetjes & aandachtspunten

- Fietsers maken aan Abelestatie een kleine lus om Frans-Vlaanderen weg om op het smalste en meest overzichtelijke deel over te steken.
- Ter hoogte van de Vleterbeek is het zeker in de winter drassig. In het verleden (2007) waren er ook overstromingen ter hoogte van de bocht.

UITGANGSPUNTEN

De aanpak van de waterzuivering infrastructuur in combinatie met de heraanleg van de weginfrastructuur is gegaandeerd bij VMM, Aquafin en Noreade. Afstemming over ambities, aansluiting op bestaande waterzuiveringsinfrastructuur en planning is lopende en moet verder opgevolgd worden. Binnen het DNA Masterplan is de focus gelegd op het versterken van het traag wandel- en fietsnetwerk. In de volgende paragrafen gaan we in op de uitgangspunten en ontwerp voor het wandel- en fietsnetwerk.

Maximaal gebruik bestaand netwerk

Rondom het dorp is er een uitgebreid wandelnetwerk. De missing link voor het zowel het recreatief als functioneel wandelnetwerk bevindt zich ten zuiden van de dorpskern. De wandelnetwerk moet verbonden worden met het Droomplein. De voorkeur gaat uit naar maximaal gebruik van bestaande paden. Bij de aanleg van nieuwe paden wordt gekozen voor minimale inname productieve landbouwgrond. Nieuwe wandelinfrastructuur wordt gekoppeld aan bestaande infrastructuur en oeverzones.

Minimale impact

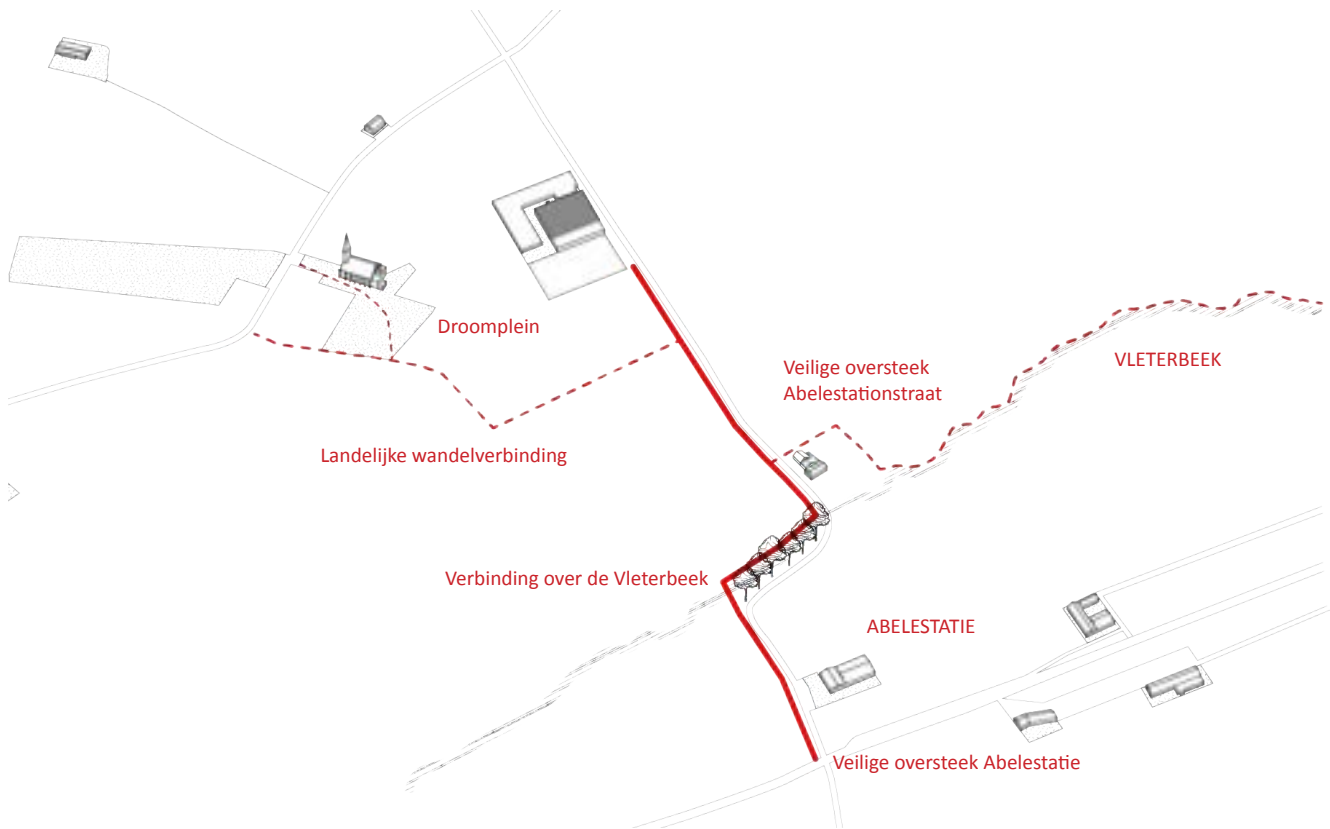
Langs de Abelestationstraat zijn er een aantal aandachtzones voor de aanleg van de wandel en fietsinfrastructuur. Het ontwerp moet zoveel mogelijk inname van private woonpercelen beperken. Ten noorden van de Vleterbeek betekent dit dat de nieuwe infrastructuur maar aan één zijde (Franse) gelegd kan worden. Daarnaast is het belangrijk dat de platanen in de bocht van de Abelestationstraat gespaard worden.

Gescheiden en veilige wandel- en fietsinfrastructuur

Voor de fiets ligt de focus op de creatie van een functionele verbinding met Abelestatie. Vraag is voor een veilige verbinding voor voetgangers en fietsers in een duurzaam materiaal voor zomer en winter. Bijzondere aandacht is nodig voor de oversteekbaarheid op de Abelestationstraat en ter hoogte van de Frans-Vlaanderenweg. Een oversteek ter hoogte van de Vleterbeek moet vermeden worden gezien dit vandaag al een gevaarlijke bocht is.

VOORSTEL

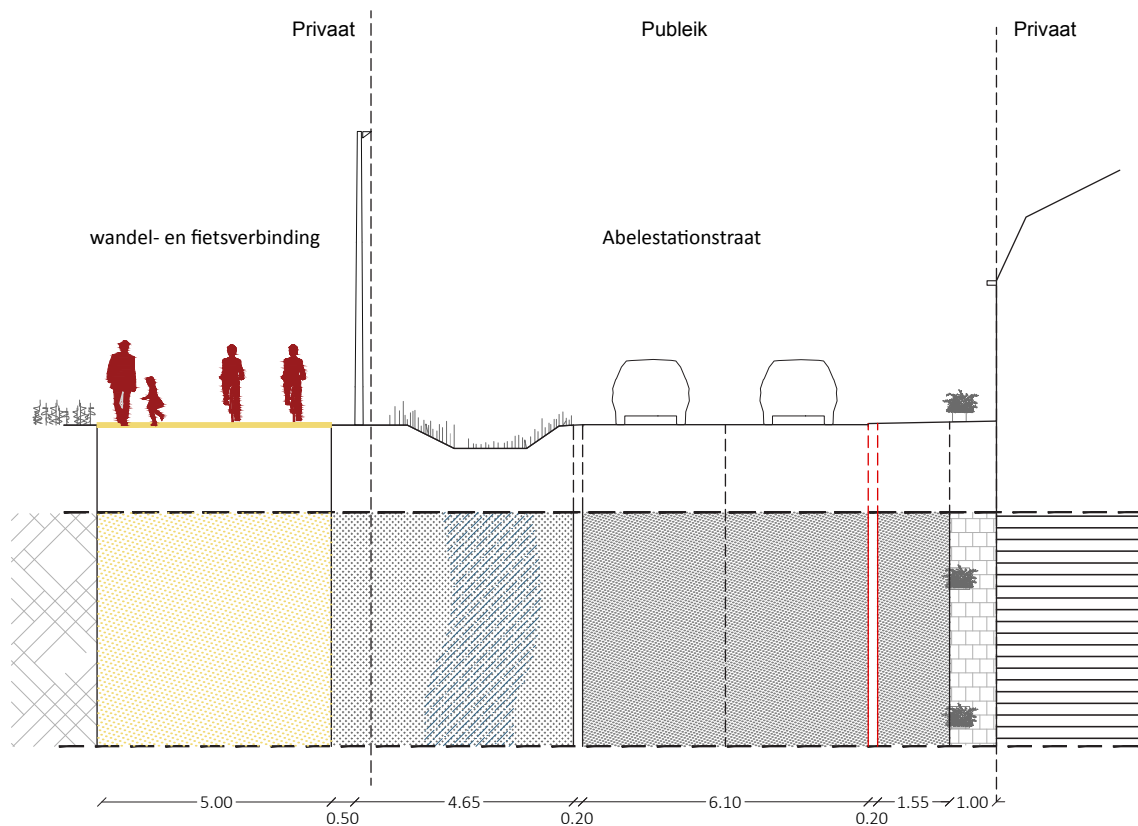
Het ontwerpend onderzoek en overleg leiden tot een duidelijk beeld van de manier waarop het traag recreatief en functioneel netwerk versterkt wordt.

Het uitgewerkte voorstel sluit aan op de heraanleg van de weginfrastructuur in de kern van Abele en de geplande investeringen om de missing links in het grensoverschrijdend functioneel fietsnetwerk richting Boeschepe en Steenvoorde aan te passen. In het eindbeeld is er een vlotte, veilige en vrijliggende fietsverbinding vanuit Abele richting Poperinge, Watou, Boeschepe en Steenvoorde.

Voor wandelaars wordt ingezet op de missing links in het bestaande wandelnetwerk. Door een nieuwe aansluiting met de wandelroute aan de Vleterbeek wordt een ronde Abele mogelijk. Daarnaast wordt Abele Centrum ook voor recreatieve wandelaars direct toegankelijk. Dit kan een bijkomende stimulans betekenen voor de economische activiteiten ter hoogte van de ontmoetingskern.

Wandel- en fietsverbinding langs Abelestationstraat

Inwoners zullen in de toekomst ook veilig en vlot te voet naar Abelestatie kunnen, zonder conflict met fietsers. Tussen de dorpskern en Abelestatie voorzien we een vrij liggende fiets- en wandelpad van circa 5 meter breed dat start ter hoogte van RFN, aan de poort van het dorp. Qua uitvoering kan zowel gekozen worden voor een 5 meter breed halfverhard gecombineerd voet- en wandelpad of een 3 meter breed verhard fietspad in combinatie met een 2 meter breed halfverhard of zacht wandelpad. Geopteerd wordt om de fiets- en wandelverbinding aan een zijde van de weg te combineren om de oversteekbewegingen te beperken. Langs de Abelestationstraat is het bestaand publiek domein (te) beperkt. Voor de fiets- en wandelverbinding is een inname van landbouwgrond noodzakelijk.

Landelijke wandelverbinding met Droomplein en Vleterbeek

Het recreatief wandelnetwerk wordt versterkt met twee nieuwe verbindingen. De verbinding tussen de Abelestationstraat en het Droomplein maakt maximaal gebruik van het bestaande landbouwpad. Vervolgens wordt richting Abelestatie gebruik gemaakt van het gecombineerd wandel- en fietspad. Ter hoogte van het huis voor de chicane wordt een nieuwe veilige oversteek voorzien om richting het pad aan de Vleterbeek te gaan. Dit pad loopt eerst aan de rand van de landbouwpercelen achter de woning. Voor het laatste deel wordt gebruik gemaakt van de oeverzone van de waterloop. De uitvoering van het wandelpad wordt maximaal landschappelijke geïntegreerd. Landschappelijk (en naar impact) is de voorkeur voor een graspad. Deze is ook quasi direct implementeerbaar als een afspraak gemaakt kan worden met de grondeigenaars en -gebruikers. Een halfverharding is mogelijk waar de bodem te nat is om een permanente toegankelijkheid te garanderen.

Nieuwe verbinding over de Vleterbeek

Ter hoogte van de kruising van de Abelestationstraat en de Vleterbeek is er weinig ruimte. Deze zone is bovendien vandaag al gevaarlijk. Het voorstel is om een nieuwe wandel- en fietsbrug te voorzien. Het wandel- en fietspad wordt, komende van Abele, afgebogen naar rechts langs de rand van het landbouwterrein. Gezien de ligging in de vallei zal dit waarschijnlijk deels verhoogd moeten worden. Onderzocht kan worden of in de restruimte meer ruimte voor water geboden kan worden.

Veilige oversteek ter hoogte van Abelestatie

Als sluitstuk van de verbinding met Abelestatie en Boeschepe wordt de oversteek van de Frans-Vlaanderenweg aangepakt. Een eerste voorstel is om het kruispunt aan te passen. Om de oversteekbaarheid en verkeersveiligheid te verhogen wordt een middeneiland aangelegd en daarnaast gewerkt met een verkeerslicht dat werkt op vraag. Onderzocht kan worden of er geen nieuwe oversteek gemaakt kan worden ter hoogte van het Abelestationsplein. Hier is mogelijk minder conflict met afslaan bewegingen. De gehele heraanleg zou deel kunnen uitmaken van een masterplan voor Abelestatie.

Een wandel- en fietsverbinding langs de Abelestationstraat
©Stijn De Roo via https://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20230403_94636605

Een wandel- en fietsverbinding langs de Abelestationstraat
©Stijn De Roo via https://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20230403_94636605

Een landelijke wandelverbinding met Droomplein en Vleterbeek
Bron: <https://multituin.nl/portfolio/herstel-halfverharding-recreatiegebieden-lansingerland/>

Een landelijke wandelverbinding met Droomplein en Vleterbeek
Bron: <http://www.wandelpaden.com/geomiddelpuntbenelux.html>

V_DORPSAGENDA

We zien het masterplan als een inspirerend verhaal dat een strategisch ruimtelijk kader biedt dat gezamenlijke actie nu en in de toekomst richting geeft. De dorpsagenda vormt het geheel van acties, initiatieven en projecten die door verschillende actoren kunnen worden genomen om deze visie stap per stap samen te realiseren.

In onderstaand overzicht geven we een synthese van de acties die gedefinieerd zijn op basis van het uitgevoerde onderzoek. Voor elk van de acties zijn de ambities en aandachtspunten beschreven in de vorige hoofdstukken. De concrete uitwerking vraagt volgende stappen van overleg, onderzoek en realisatie. Elk van de betrokken actoren kan zelf een handschoen opnemen. Tegelijkertijd lijkt het noodzakelijk dat de stad Poperinge alle actoren motiveert en ondersteunt bij de uitwerking.

Tijdens het proces voelden we bij de bewoners een grote betrokkenheid met de toekomst van het dorp. Zij dragen met hun initiatieven bij tot de levendigheid van dit unieke dorp. Deze initiatieven lijken vooral gedragen door de Belgische zijde.

Tijdens het onderzoek hebben we gevoel dat er een sterke vraag en drang aan Franse en Belgische zijde is om verbinding over de grens te leggen. Dit vraagt ondersteuning, initiatieven en samenwerking vanuit Poperinge en Boeschepe.

Leeswijzer dorpsagenda:

- Omschrijving: korte beschrijving van actie
- Potentiële partners: Initiatiefnemer (vet, indien gekend), betrokken stakeholders

Stimuleren van grensoverschrijdende samenwerking en werking

Samenwerking en overleg over de grens heen is noodzakelijk voor de realisatie van de ruimtelijke agenda. Rond verschillende domeinen bestaat al een of andere vorm van ad-hoc samenwerking. Tijdens het masterplan is ingezet op de samenwerking verder te versterken. Deze moet verdergezet worden.

Periodiek vast overleg tussen bestuur Poperinge en Boeschepe voor opvolging acties Masterplan	Stad Poperinge , gemeente Boeschepe
Afspraken rolverdeling voor organisatie grensoverschrijdende samenwerking met partners	Stad Poperinge, Provincie West-Vlaanderen , gemeente Boeschepe
Middelen zoeken en vrijmaken voor tweetalige communicatie en tolken voor dorpsklap per jaar	Stad Poperinge, Provincie West-Vlaanderen , gemeente Boeschepe
Stimuleren en coachen bewonersplatform, feestcomité, schoolcomité, ... om in te zetten op grensoverschrijdende werking	Stad Poperinge

Realiseren van levendige sociale kern d'Hoge Schole

Ontwerpoefening site d'Hoge Schole incl. verborgen tuin	Stad Poperinge
Eventuele renovatie van gebouwen gelinkt aan programma & huisvesting Chiro	Stad Poperinge
Ontsluiten van 'verborgen tuin d'Hoge Schole' (vb realiseren van een picknick plaats)	Stad Poperinge, Chiro

Verkennen toekomstmogelijkheden voor commerciële kern Abelestatie

Verder ondersteunen van de handelingsactiviteiten in Abelestatie volgens het algemene plan lokale economie	Stad Poperinge
Gesprek opstarten met Franse partners voor samenwerking op het vlak van ondernemerschap in grensregio Abelestatie/bedrijvencentrum Boeschepe	Provincie West-Vlaanderen, intercommunale CCFI
Gesprek opstarten met alle partners voor verkennend onderzoek naar een visie voor de kern Abelestatie	Provincie West-Vlaanderen, AWV, intercommunale CCFI, stad Poperinge, gemeente Boeschepe
Ontwikkelen visie voor kern Abelestatie	Provincie West-Vlaanderen, AWV, intercommunale CCFI, stad Poperinge, gemeente Boeschepe
Ruimtelijk verankeren & bestemmen van handel- en woonzone incl. regularisatie bestaande handel in agrarisch gebied	Stad Poperinge , Provincie West-Vlaanderen

Bestendigen en verbeteren van de multifunctionele educatieve kern

Overleg met inrichtende macht opstarten voor samenwerking om duurzame verankering van school in Abele	Stad Poperinge , scholengemeenschap Katholieke Basisscholen Regio Poperinge, provincie West-Vlaanderen
Opstarten ontwerp oefening voor vergroten verbinding tussen school, crèche en landschap	Stad Poperinge
Onderzoek naar realisatie van trage verbinding naar Hanekampweg	Stad Poperinge

Realiseren van centrale ontmoetingskern

Bouwkundig onderzoek naar de bouwfysische toestand van de kerk	Stad Poperinge , Gemeente Boeschepe
Kerk inzetten voor dorps activiteiten	Parochiaal team , feestcomité, oudercomité, bewonersplatform, ...
Organiseren van overleg over toekomst mogelijkheden voor gedeeld gebruik van de kerk	Stad Poperinge , Gemeente Boeschepe, Parochiaal team, feestcomité, oudercomité, bewonersplatform
Participatief uitwerken inrichtingsplan voor de centrale ontmoetingskern	Stad Poperinge , Gemeente Boeschepe, bewoners
Realiseren van inrichtingsplan voor de centrale ontmoetingskern	Stad Poperinge

Ontwikkeling van traag netwerk

Overleg met landbouwers en eigenaars voor realiseren van verbinding Vleterbeek en Droomplein	Provincie West-Vlaanderen, Stad Poperinge , Gemeente Boeschepe
Uitwerken en realiseren veilige oversteek Frans-Vlaanderen weg	AWV, gemeente Boeschepe, stad Poperinge
Uitwerken project voor realiseren van de fiets- en wandelverbinding langs de Abelestationstraat	Provincie West-Vlaanderen , intercommunale CCFI, stad Poperinge, gemeente Boeschepe

Heraanleg dorpskern

Afstemming organiseren voor de realisatie van de rioolwaterzuiveringsinfrastructuur	Provincie West-Vlaanderen, stad Poperinge, gemeente Boeschepe, VMM, Le Nord
Uitwerken plan van aanpak voor heraanleg dorpskern	Stad Poperinge , AWV, Le Nord, Gemeente Boeschepe
Uitwerken inrichtingsplannen voor de verschillende wegen	Stad Poperinge , AWV, Le Nord, Gemeente Boeschepe

